ځيني معلومات

او د تفنني ننداړو رمزونه

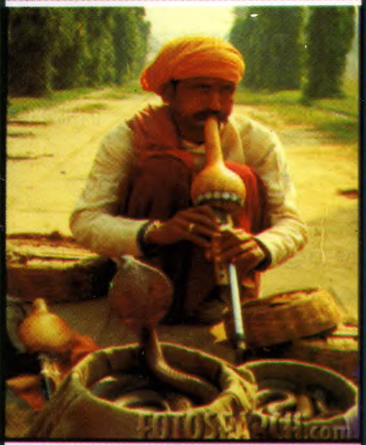

ليکوال: فيض محمد (ناياب - عطايي)

ژباړونکي: احمد جان او انجينر نيک محمد (هدايت)

ځيني معلومات او

د تـفنني ننداررو رمزونه

PROPERTY OF ACKU
122545

لـيكوال : فـيـض مـحـمد (نـايـاب - عـطايي)
ژباړونكي : احمد جان او انجنيرنيك محمد (هدايت)

كابـــل : ۱۳۸۳ ل / ۲۰۰۴م

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم : ځينې معلومات او د تفنني ننداروو رمزونه

ليکوال : فيض محمد (نایاب ـ عطايي)

ژباړونکي : احمد جان او انجنير نيك محمد (هدايت)

خپرونکی : د اريك دگرځنده كتابتونونو اداره

پرله پسې نمبر : ۱۴۴

لومړی چاپ : ۱۳۸۳ لمريز کال، د خپرونکي له خوا، پېښور

چاپ شمېر : ۱۰۰۰ ټوکه

د مخونو شمېر : ۱۱۰ مخه

کچه : ۵،۱۳×۲۱ سانتي متر

د خپرونکی پته : کور نمبر B-5، گل مهر روډ،

پوسټ بکس ۱۰۸۴ يونيورسټي ټاون پېښور

ټيلفون: ۵۷۰۴۳۹۲ ، ۵۷۰۱۷۲۹ ، ۵۷۰۲۵۳۱

برېښناليك: aric@brain.net.pk

چاپ ځای : الازهر خپرندويه موسسه، ټيلفون: ۲۵۶۴۴۱۴-۰۹۱

د ويش او پلورنې ځای : د اکبر دفتر (د افغانانو لپاره د مرستو د انسجام اداره)

د کتاب له مطالبو څخه اقتباس د ماخذ په ښودلو سره جایز دی

بسم الله الرحمن الرحيم

د اکبر د اطلاعاتي او نشراتي منابعو مرکز(اريک) له اتو کالو راهيسې د افغانستان ولايتونو ته د ګرځنده کتابتونونو پروګرام تر لاس لاندې نيولی دی. ګرځنده کتابتونونه چې د فلزي صندوقونو په بڼه جوړ شوي دي، په يوه خاص ځای کې ايښودل کېږي. د سيمې خلک ورڅخه امانت کتابونه وړي، لولي يې او خپلو شاوخوا خلکو ته يې هم اوروي. کله چې په سيمه کې د کتابتون ټول کتابونه ولوستل شول، کتابتون بلې سيمې ته لېږدول کېږي او يا پرې يو شمېر نور نوي کتابونه ورزيات او په هماغه ځای کې پاتې کېږي.

موږ دا هڅه کړې ده چې د ګرځنده کتابتونونو له پاره داسې کتابونه را ټول کړو چې د ليکنې ژبه يې ساده او د خلکو د اړتيا وړ مطالب ولري، تر څو چې په ورځني ژوند کې له هغوی سره په ديني، ټولنيزو، اقتصادي، ښوونيزو، روزنيزو، روغتيايي، تاريخي، فني، مسلکي او ... مسايلو کې مرسته وکړي.

موږ د ګرځنده کتابتونو تر څنګ دا سروې هم تر سره کوو چې خلک څه ډول آثارو او موادو ته اړتيا لري او د کومو موضوعاتو او مطالبو د مطالعې هيله من دي. موږ لومړی هڅه کوو چې غوښتل شوي کتابونه له بېلابېلو منابعو (کتاب پلورنځيو او خپرونيزو مرکزونو) څخه برابر او راونيسو. په نوموړو مراجعو کې د مطالبو او موادو د نشتوالي په صورت کې اريک هڅه کوي چې د اړتيا وړ آثارو په تاليف، ترجمه او چاپ سره دغه تشه ډکه کړي.

لومړی

د دغه موخې او هدف تحقق او په عمل کې پلي کولو په منظور پنځه کاله د مخه د لوستونکو د علاقې وړ کتابونو د چاپ او خپراوي کار پيل شو او له هغه وخت راهيسې تر اوسه پورې د اريك ګرځنده کتابتونونو ادارې د محترمو مؤسسو په مرسته په دغه برخه کې پياوړي ګامونه اخيستي او ګټور فعاليتونه يې تر سره کړي دي.

د ښه او سيستماتيك کار له پاره د اريك د ادارې استازيو او يو شمېر څېړونکو او ليکوالو يو ګډ هيات وټاکل شو چې د مطلوبو کتابونو د پلان کولو، آماده کولو او چاپ پړاوونه، چې د تکړه او مسلکي ليکوالو له خوا تاليف کېږي، په ګډه پر مخ بوځي.

دغه هيات د افغانانو د صميمي همکارۍ ميرمن نانسي هچ دوپري، محقق سيد محی الدين هاشمي، فيض محمد نایاب عطايي، پوهنيار روضت الله مجيد، محمد شکيب افضلي، مشعل سمسور او محمد رفيع فاروق څخه تشکيل شوی دی.

مونږ له خپلو ټولو درنو لوستونکو څخه چې د هېواد په بېلابېلو ښارونو او کليوالو سيمو کې زموږ له کتابتونونو څخه ګټه اخلي، هيله لرو چې خپلې اړتياوې، غوښتنې او پوښتنې راولېږي او د هېواد له ليکوالو او پوهانو څخه غواړو چې له موږ سره په دې لاره کې مرستندوی شي، چې وکړای شو خپلو خلکو ته لا ښه او ګټور کتابونه وړاندې کړو.

په درنښت

د اريك د ګرځنده کتابتونونو اداره

فهرست

سرلیك	مخ
د سر خبره	۱
لومړی څپرکی (نظري بحثونه)	۳
سریزه	۳
۱- تجربه دعلومو مور ده	۵
۲- روح لمانځني او کوډې	۶
۳- فال او طالع کتل استرولوجيAstrology	۱۰
۴ - دعا، فال لیدل او تعویذ لیکل نه دي	۱۹
۵ - ورغوي پیژندنه (پالمستریPalmistry)	۲۶
۶ - ستوري پیژندنه او نجومAstronomy	۲۸
۷ - تیاتر او د مداریانو تغر	۳۰
دوهم څپرکی (ځینې ننداري او د هغه د سرته رسولو طریقه)	۳۴
۱- کوډګره کتابچه	۳۵
۲- کوډګره صندوقچه	۳۷
۳- د فلزي سکو ورکیدل	۳۸
۴- تشه کوزه د اوبو ډکیږي	۳۹
۵- دانسان د بدن اره کول	۴۰
۶- په لاس، پزه او یا غوږ کې د پاکي ننه ایستل	۴۲
۷- په مټ کې د چړې او یا تورې ننه ایستل	۴۳
۸- په ژبه کې د سیخ ننه ایستل	۴۴
۹- د دستمال په دوو کونجونوکې غوټې او دهغه په یوه لاس خلاصول	۴۵
۱۰- کړکي (نی) یا د شپیلۍ په شان سحرناکه میلې	۴۶
۱۱- د هغه اورلګیت دخلي پیداکول چې تاسو ټاکلی دی	۴۷

سرلیك	مخ
۱۲- د اورلګیت دخلي ماتول او بیا د هغه سالم را ایستل	۴۸
۱۳- د ډك یا تش اورلګیت ډبی (قوتۍ)	۴۹
۱۴- د اورلګیت تش ډبی (قوتۍ)	۵۰
۱۵- د اورلګیت دخلوسرونه ورکیږي	۵۱
۱۶- دپړیو پریکول او بیا د هغې جوړ ښودل	۵۲
۱۷- د دستمال یا پټکي سوځول او بیا هغه سالم را ایستل	۵۳
۱۸- د چارمغز یا بادام په لاس ماتول	۵۴
۱۹- شمع په دستمال بدلیږي	۵۴
۲۰- له مقوا څخه ددستمال راایستل	۵۵
۲۱- له کاغذ څخه د دستمال را ایستل	۵۶
۲۲- د شپو په خولۍ کې د شیانو بدلول	۵۷
۲۳- د خولۍ څخه د دستمال را ایستل	۵۷
۲۴- د قطعو عادي پاڼو په طوسونو بدلول	۵۸
۲۵- د قطعو د پاڼوسپینول	۶۰
۲۶- د قطعو د هغه پاڼې پیدا کول چې تاسو خوښه کړې ده	۶۰
۲۷- د قطعو هغه پاڼو مونډل چې د لاسه لویږي	۶۱
۲۸- دقطعو دپاڼو ګډول اوبیا په څلورو کتګوریو دهغه بیلول	۶۲
۲۹- د قطعو د پاڼو ګډول او بیا د خالونو په ترتیب بیلول	۶۳
۳۰- د شمعې خوړل	۶۳
۳۱- په یخ سره د سګرټ بلول	۶۴
۳۲- دشمعې بلول په اوبو	۶۵
۳۳- دسګرټ حاضر کول	۶۶
۳۴- ساعت له کاره پاتیږی	۶۷
۳۵- مقناطیسي لاس	۶۸

سرلیك	مخ

۳۶- عجیبه چوکۍ ۶۹
۳۷- ګیلاس له شربت څخه تش او یا ډکیږي ۷۰
۳۸- اوریدونکې هګۍ ۷۱
۳۹- د پنجې غږ په چینې کې اوریدل کیږي ۷۲
۴۰ عینکې پورته الوزي ۷۲
۴۱- په مروړل شوي کاغذ کې د اوبو ورکیدل ۷۳
۴۲- د اعدادو خوښول او د هغه موندل ۷۴
۴۳- د لیك پاکټ یا د شمیر ماشین ۷۶
۴۴- دکمپیوټر او د شمیر له ماشین سره لوبه ۷۶
۴۵ - د سیم څخه د فلزي حلقې تیرول او د جایزې اخیستل ۷۷
دریم څپرکی: د راتلونکي لپاره څه هیلې او امیدونه ۷۹
۱ - هغه قندونه چې د اوبو او لوګي څخه په لاسه راځي ۸۰
۲ - هغه قندونه چې داوبو او د سکارو د ترکیب څخه
په لاس راځی. ۸۱
۳ - ځنګه کولی شو چې د اوبو او د لوګي د ترکیب
څخه نور عضوی مرکبات لاس ته راوړو. ۸۲
۴ - د متان (د سوند) دګاز Ch4 استحصال د اوبو
او د لوګي له ترکیب څخه. ۸۴
۵ - په سرو زرو باندې د مس او نورو فلزاتو د بدلیدلو امکانات ۸۵
۶ - د ترافیکی پیښو د مخنیوي په خاطر څو لارې چارې ۹۵
۷ - په راتلونکې کې پیپ یا پلاستیکی واټر پمپونه. ۹۶
مآخذ ۹۹

PROPERTY OF ACKU 12255

د سر خبره

کتاب د بشر مهمه اختراع او د پوهې ارزښتناکه خزانه ده. کتاب هغه ښوونکی دی چې زموږ له ځورولو پرته روزي او لارښوونه راته کوي. دکتاب په واسطه دټولنو ادبیات، تاریخ او تمدن ساتل کیږي او راتلونکو نسلونو ته لیږدول کیږي. د کتاب په لوستلو د مهمو پیښو، فکرونو او کلتورونو سره آشنا کیږو او دټولنو د ودې د لارې وړاندوینه هم کولی شو.

د ښوونځیو د لومړنیو ټولګیو په یو کتاب کې یو شعر راغلی و. چې د یو ښه پیل په هیله یې دلته راوړم:

همنشینی به از کتاب مخواه	*که مصاحب بود گه و بیگاه*
اینچنین همدم لطیف که دید	*که نرنجید و هم نرنجانید*

دا کتاب چې د تاسو دعلم او پوهې دمینه والو په وړاندې ایښی دی د لسګونو کلونو خیړنو او پلټنې نتیجه ده چې دځینو پخوانی او اوسنی علومو او فنونو نتیجه او هم د لس ګونو کتابونو، مجلو عملی او فلسفي مقالو کې د خیړنو لنډیز دی.

ښایي دا په افغانستان کې لومړنی کتاب وي چې د تفنني ننداړو په هکله لیکل شوی دي. همدارنګه دا کتاب د علومو او فنونو د ډګر له کارکوونکوسره د بحثونو محصول دی چې په هغه کې وړاندیزونه، هیلې، فکرونه او تحقیقي نوې نظر یې شته، چې تر اوسه زما دا کتاب په شخصي توګه باندې د مالي توانمندی د نشتوالي له امله نه دي چاپ شوی.

دا اثر د اوسنیو او پخوانیو علومو او فنونو، لکه ریاضي، کیمیا او فزیك د ځینو قوانینو په هکله معلومات ورکوي، چې ځینې وګړي د ځانګړو ګټو او ټولنیزو مفاسدو کې په ناوړه توګه کار ترې اخلي هیله من یم چې زموږ هیوادوال به تردې وروسته نوموړو تجربو ته د جادو په سترګه نه ګوري. ټګان او تیر ایستونکي به په لوښي کې د دجله او فرات او یا ګنګا او جمنا اوبه نه شي حاضرولای. او هم عادي غوړي به د منګور او قطان د

غوړیو په نوم ونه پلوري او یا به د موږك او مار یا منګور د جنګ په نوم له خلکو څخه پیسې ټولې نه کړي. او یا د فال لیدونکي او تعویذ لیکونکي په پلمه به د خلکو تر منځ د بدګمانۍ تخم ونه شیندي.

دا کتاب د اریك، ځواکمن ABLE په مرسته چاپ او خپرېږي. دا اداره (ځواکمن) له ډیرو کلونو څخه راپدې خوا د هیواد په مرکز او ولایتونو کې د علمي، ادبي، فرهنګي او ټولنیزو کتابونو په چاپ او ویشلو لګیا ده. په رښتیا د دا ډول کتابونو چاپ او نشرول، زموږ دجګړې ځپلي هیواد لپاره ډیر ارزښتناك ګام دی چې دهیواد په فکري او فرهنګي بیارغونه کې کولای شي زموږ هیواد د پرمختګ او د اوسني مهال له اړتیاو سره سم نوی نوی علوم او فنون رواج ومومي.

په دې هیله یم دا کوچنۍ مجموعه ستاسو لوستونکو د استفادې وړ وګرځي او کله چې له دا ډول تفنني ننداړو سره مخامخ کیږئ او یا د تلویزیون په پرده هغه ګورئ د هغې په رازونوپوه او اصلي حقیقت یې وپیژنئ.

هیله من یم چې ددې کتاب خپریدل د ګران هیواد په علمي، ادبي، ټولنیز، تاریخي او فرهنګي ډګر کې یو خدمت وي.

د اریك د ګرځنده کتابتونونو د اداري (ځواکمن) څخه په مننې سره چې ددې کتاب د چاپ او ویشلو لار او چارې برابره کړه.

په درنښت

فیض محمد (نایاب، عطایي)

لومړی څپرکی:

نظري بحثونه

سریزه:

بشر تل د خپلو ټولنو د اصلاح او ښه والي له پاره د دا ډول لارو چارو او قوانینو د موندلو په لټه کې و او دي، تر څو د هغې په وسیله د پخوانیو انسانانو د ژوندانه په رازونو پوه شي او دهغي پر بنسټ د خلکو د ژوندانه واقعیتونه درك کړي او تر یوې اندازې پورې د راتلونکي وړاندوینه وکړي.

لدې امله انسانانوله ډیرې پخوا څخه دا حقیقت پیژندلی دی چې یو شمیر اوراد، تلقینات، شګونونو، بوټي، تیږي، نور شیان او دودونه د انسانانو، حیواناتو او بوټو په ژوندانه لویه اغیزه لري.

په لومړنیو پیړیو کې انسانانو د ستورو په کتلو، د لاس په کرښو، پچه اچولو، دځینو نښو په لیدلو او همدارنګه د ځینو ښونونو ته په کتلو سره د وګړو دخیر او شر، نیکمرغۍ او بدمرغی وړاندوینه وکړي او هغوی له ورځنیو، تیرو او راتلونکو پیښو څخه خبر او دوی ته هیله ورکړي او یا هم د هغوی د خوښۍ او ساعت تیری زمینه برابره کړي، چې په دې ډول درمالی، فال لیدلو، تعویذ لیکلو، ورغوي پیژندنه، شعبده بازی او نور فنون رامنځته او له مصیبتونو او ناهیلۍ څخه د بشر د خلاصون له پاره اخلاقي، ټولنیز، هنري او فرهنګي دستورونه رامنځته کړي، تر څو د جرم، جنایت او ځوریدلو څخه د نجات او د خلکو د ټولنیز ژوند سموالی ومومي، نه دا چې د شخصي ناوړه ګټو د اخیستلو اود خلکو تر منځ بدګماني رواج ومومي.

نو ځکه دا فنون، په لومړيو کې په دوکه او ټګيو ولاړ نه و چې اوس په ځينو ټولنو کې داسې په تجارتي او خندنۍ بڼه اوښتي او ځينو کسانو ته د پيسو د پيدا کولو يوه لار ګرځيدلې او دټولنې يو شمير بيکاره افراد د خلکو د پاکو احساساتو څخه په ناوړه ګټه اخيستنې سره د واټونو، پارکونو په څنګونو کې ناست او په راز، راز ژمنو سره له خلکو څخه روپۍ اخلي. که موقع ورته برابره شوه د ناروا هوسونو سرته رسولو ته هم لاس اچوي.

خو ما خبرې هغه چاته مخامخ نه دي چې د خير غوښتنې او خلکو ته د خدمت کولو هدف لري او دخلکو د ستونزو او روا اړتياوو د لرې کولو له پاره د لوی څښتن دربار ته د دعا لاسونه پورته کوي او هيڅکله ځانګړې هيلې له خلکو څخه نلري.

په ځينو هيوادونو کې په مختلفه اندازه دا فنون ملاتړ کوونکي لري او ځينې بيا دا فنون د د علومو ځانګړی برخې بولي، حتی ځينی يې د سپيڅلتيا تر اندازې پورې درناوی لري. خو ځينی کسان شته چې نوموړو فنونو ته په علمي ارزښت قايل نه دي او د علومو په لړ کې رمل، فال ليدنه، ورغوي پيژندنه، تعويذ ليکنه او شعبده ته ځای نه ويني.

اړتيا ده چې په دې هکله پراخې علمي څيړنې وشي او ددې فنونو بنسټونه د تجربو او اوسنيو علومو په رڼاکې وڅيړل شي. ځکه چې دا د منفي اړخونو په څنګ کې ځينې مثبت ټکي هم لري چې هغه د ساتلو او منفي اړخونه يې د غور او تعديل وړ هم دي. چې په وروسته برخو کې ددې مطلب د څرګندولو له پاره تر مختلفو سرليکونو لاندی بحث او څيړنه کوو.

۱ - تجربه د علومو مور ده:

علم منظمې پوهې ته وايي چې د ټاکلو قواعدو او لارو له امله لاسته راشي او د طبيعي پېښو او فکري پديدو تر منځ اړیکې بیانوي.

علم د تجربې پر بنسټ او د علت او معلول ترمنځ د اړیکو په لټولو باندې ولاړ دی او هیڅ معلول بې د علت څخه نه رامنځته کیږي. که د علت او معلول تر منځ اړیکې په طبیعي مسایلو کې وي مور د طبیعي علومو سره سرو کار لرو که موضوع په ټولنیزو مسایلو کې د علت او معلول تر منځ د اړیکو موندل وي، دټولنیزو علومو سره.او که د فکري مسایلو کې د علت او معلول د اړیکو پیدا کول وي، مور اروا پوهنی او هم که خبره په ټولنیزو او فردي موضوعاتو کې د علت او معلول د اړیکی موندل وی، مور له نیمه ټولنیزو علومو سره سرو کار لرو.

ټول علوم د تجربو او د معقولو او منطقي ټرل شوو څیړنو له امله منځته راغلي او د ټاکل شوو شرایطو له امله د تطبیق او تکرار وړ دي.

هغه تجربې چې د یو شانته شرایطو لاندې د تکرار وړ نه وي، قانونمندانه نه دي او علمي تجربه هم نه ګڼل کیږي. خو بیا هم دا ویلای نه شو چې ټولې پوهې او پیژندنې چې د افرادو د تجربې لاندې رانشي، نوبیا واقعیت ندي او نه علمي معلومات دي. د ساري په ډول د لوی څښتن تعالی په بې شمیره مخلوقاتو باندې تجربه چې له اوسنیو امکاناتو او تجربو څخه ډیر اوچت لوړ کار دي.

په داسې حال کې چې د کائیناتو د پراختیا او په هغه کې نظم او ښایست د لوی څښتن په شتوالی دلالت کوي چې مثل، شریك او نظیر نه لري او د مخلوقاتود ټول عالم څخه لوړ دی. څښتن تعالی(ج) کائنات په دې ستروالي او پراختیا سره پیداکړي او انسان یې په علم او عقل سره سمبال کړی دي او

هغه ته يې د علم، تجربې د تحقيق او فکر خواته مينه ورکړې ده، انسان يې اشرف المخلوقات بللی دی، ټول کائنات يې د انسان په چوپړ کې د هغه د خدمت له پاره ورکړي دي، تر څو دانساني کار او څېړنې له لارې ددې وړتيا پيدا کړي چې ټول کائنات تسخير او په خپل خدمت کې راولي او له ګڼو نعمتونو څخه چې په ډېر ظرافت او حکمت سره پيدا شوي دي، استفاده وکړي، خو دا څېړنې او تجربې اوږد وخت او پراخه امکانات غواړي چې په اوسني وخت کې نه تر لاسه کيږي او انسان بايد له دې واقعيتونو څخه منکر نه شي.

لکه چې ليدل کيږي، هغه تجربو چې د خلکو د ليدو ځواك، څېړنې او فکر سره برابرې دي، په چټکتيا سره د علومو پوه برخه ګرځي او هغه تجربې چې په هغه کې د علت او معلول رابطه پټيږي، جادو، شعبده او طلسم ورته ويل کيږي، زياتره دا تجربې د اجسامو له فزيکي، کيمياوي او رياضي خواصو څخه تر لاسه کېږي، چې په خپله د رياضي، فزيك او کيميا د علومو برخه جوړوي، تفنن، شوخي، سرګرمي او نمايش د غير پرستې او جادو سره بشپړ توپير لري.

۲ - روح لمانځنې او کوډې (جادو):

د ځمکې په مخ د انسان د پيدايښت له لومړۍ ورځې څخه تر اوسه يو شمير انسانان په دې باور و چې د نړۍ واقعيت او کائنات د يو ستر ځواك د کار څخه معلول دي چې په مختلفو ارواحو او اجسامو کې څرګنديږي او د هغه له امله په هره پديده کې يوه اندازه ارواح ښکاري. د دوې په نظر ټول غرونه دريابونه، ډبرې، ونې، ستوري او آسمان په لنډه توګه ټول اشکال او

خارجي اشکال د روح لرونکی دي. په زياترو پخوانيو ملتونو کې تر اوسه په ديوانو اوپريګانو عقيده شته او له هغوی ډاريږي.

د بابليانو په نظر (چې په اوسني عراق کې يې ډير زوړ مدنيت درلود) ټول شيان حتی سيارې هم د روح لرونکي دي چې د انسانانو په سرشت او سرنوشت باندې حاکم دي.

سرجيميز، اوسنی لويديځ ليکوال او فيلسوف وايي:

((له انسان څخه د لوړ ځواك خوشحالی او مرستې غوښتنه د طبعيت او د انسانانو د ژوند د پيښو ګرځوونکی او په هغوی واکمن دي))

په آسمانی اجسامو کې د روح د موجوديت په هکله ځينې قبايل وايي چې: کله کله ديوان په سپوږمۍ او يانوروآسمانی اجسامو بريد کوي، نو ځکه د سپوږمۍ د نيولو په مهال ددې قبيلې خلك ډارونکي غږونه وباسي، تر څو ديوان په سپوږمۍ باندې له بريد څخه وشړي.

کپلر په دې باور و چې هره سياره د روح لرونکي ده او هغه په خپل مدار ګرځوي.

په دې ډول لومړنيو انسانانو کله چې نړۍ د ارواحو څخه ډکه وليده او نه يې شول کولای چې په هغه مسلط شي، نو د هغوی د رضايت او مرستې په غوښتلو پيل وکړ او به دې اساس لومړی کوډګري د روح ستايلو دفن په توګه راځرګند شو، چې د هغوی د مرستې د راجلب کولو چې په خپل زړه د يوه شي ښکاره کولو او تلقين باندې ولاړه وه.

نو ځکه کوډګري له تلقين څخه يوازيني ځواك دی چې هم افسون کوونکی اوپه افسون باندې باوري خلك ځانته راجلب کوي، د ساري په ډول افسون کوونکی په ځينو ټولنو کې د باران د اوريدو له پاره په يوه ونه باندې اوبه شيندي.او نور هم د هغه څخه پيروي کوي.

تر اوسه په بالکان حتی د المان په ځینو برخو کې که یوه موده باران ونه اوریږي، بیا یوه ځوانه انجلۍ لوڅوي او په ځانګړو تشریفاتو سره پر هغې اوبه شیندي او د کوډې په څیر اورا د ((دعاګانې) وربانديې وایي.

په سوماترا کې هغه ښځې چې ماشومان یې نه پیدا کیږي، یو ماشوم له لرګو څخه جوړوی او هغه یې په غیږ کې نیسي. دوی فکر کوي چې په دې کار سره به د هغوی درملنه وشي.

د ((بابار)په مجمع الجزایر کې ښځې نانځکه له سرو مالوچو څخه جوړوي او داسې ښیي چې هغې ته شیدې ورکوي. او ځینې اوراد لولي. بیا په کلی کې دا آوازه کیږي چې دې ښځې ماشوم زیږولی دی. او دوستان یې مباره کی ته راځي.

د دایاکو (د برنسو د سیمه ییزو خلکو په منځ کې هغه ښځې ته چې د ماشوم د پیداکولو درد را پیښ شی، خلك کوډګر راوړلي چې دهغې درد کم کړي او ماشوم زر نړی ته راوړی.

کوډګر ناروغ ته ورځي په ځان تاویږي داسې ښکاروي چې د زیږیدنې درد یې دي وروسته له څو منټو (دقیقو) یوه ډبره له ملا څخه راغورځوي او اوراد لولي، داسې جوتوي چې ماشوم د مور له رحم څخه راوځي.

کله کله هم په ناڅاپي توګه ځینې د کوډګرۍ له لارې درملنې اغیزمنې کیږي، لکه چې دکتور جیمز والش دا ډول درملنې په خپل کتاب کې راغونډې کړي او مثال راوړی ده، که د تاسو د ځوانۍ په جوش کې یاستې او پر مخ مو د ځوانۍ دانې (بخارونه) راخیږي. دشپې د ستورو ډك آسمان ته وګورئ تر څو د شهاب ثاقب د ستورو لیدنه وکړئ او بیا سمدلاسه په خپل مخ لاسونه ووهئ ټول بخارونه به مو له منځه لاړ شي.

په منځنیوپیړیو کې به خلکو په خپلو دښمنانو کوډې کولې، دهغوی په څیر به یې شکل له موم څخه جوړاوه بیا به یې هغه سوري سوري کاوه. حتی اوس هم خلك دخپلو دښمنانو تصویرونه سوځوي، لکه چې د پرویبان قبیلې دې کارته د روح سوځول وایي.

معمولاً خلك د کوډګرو د لس ګونو ناکامیو په لړ کې یوه کامیابي په یاد ساتي او یادونه یې کوي.

مګر کوډګران او جادوګران له عادي خلکو څخه زیات د علتونو او د هغوی د نتیجو په لټه کې وي او د غوښتنې وړ هدفونو له پاره وسایلو د پیداکولو له پاره هڅه کوي.

کوډګر د ځینو وسایلو په واسطه داسې ښکاره کوي چې د افسون او تومار په لوستلو سره بري ته رسیږي. مثلاً منګور نیوونکي او شعبده بازان د شپیلۍ په وهلو سره دومره منګور شاوخوا راګرځي، تر څو منګور د ګرځیدلو او څارلو څخه ستړی او سر په ځمکه یږدي، تر څو آرام شي په هغه وخت کې شعبده باز هغه دستوني او لکۍ ته لاس اچوي او یاد منګور نیولو جال پرې اچوي او منګور نیسي.

چې بیا وروسته دهغه د زهرو ډك غاښ او یا نیش وباسي. دی داسې ښکاره کوي چې ټول حکمت دده په افسون او جادو کې دی.

خو کله کله له کوډګر څخه طبیب، حکیم، ستوری پیژندونکی او کیمیاپوه هم جوړشي. ښه داده چې دکوډګرو ټول اعمال،حرکات او ویل دعلومو په رڼاکې سره مقایسه شي او دهغه د پیل څخه د هغه سوابق، حقایق او واقعیتونه وګورو که زر تسلیم شو او هغه ومنو ممکنه ده ځینې حقایق غوره کړو او د ځینو حقایقو څخه غافل پاتې شو. لکه چې یو پوه وایي: تیروتنه د یو سړي په قضاوت کې د بیړې څخه منځته راځي.

لیدل کیږی چې کودګري کله کله نه یوازې په پوهه او نویو ډرامو باندې اوړي، بلکې کله کله نوي منفي او مثبت رواجونه هم ترې پیدا شوي دي. ځینې افسونونه د کوډګرۍ په اعلاناتو اوښتي او هغه ډیر تکرار کیږی. لکه چې ډیرې بدوینې او طلسمات دافسون یا جادو کولو پرمخ تللي بنه ده.

آتنیانو د دوی له خدایانو څخه د مرستې له پاره دوه جنایت کاران او مجرمان قرباني کول، تر څو د مرضونو، وچکالیو اووبا څخه وژغورل شي. یو به د قبیلې د سړو او بله به دقبیلې د ښځو لخوا. دوی د قبیلې له مړو څخه مرسته غوښته. دوی په تیولنه او مړو دومره باور درلود چې په ځینو دینونو کې به یې هغوی ته پیغام استوه. لکه چې د قبیلې رئیس به مریې راوغوښت هغه ته به یې پیغام ولوست او بیا به یې د مریي سر پرې کړ.

که چیرې په هغه پیغام کې به د قبیلې رئیس څخه څه هیر شوی و، بل مریي ته به یې ویل او د هغه سر به یې پرې کاوه. لکه چې له دې لارې به یې مړو ته خپل پیغام استوه.

دا ټکی د زوی والی په عواطفو پوری تړلي و چې په هغه کې له مړی څخه د ډار نه، دمړی سره په مینه او دمړي په ستاینه او آن دمړی پالنه واوښتل.

نو ځکه زموږ پیغمبر حضرت محمد(ص) فرمایلي چې له اوو څیزو نو څخه چې باید خلك ترې ځان وساتی یو هم د نفس وژل او کوډګرۍ ته رجوع کول دی. ځکه چې کوډې د وګړو تر منځ د نفاق، فتنې او بدګمانۍ سبب ګرځي.

۳ – د فال او طالع کتل Astrology:

د فال او طالع کتل Astrology یو فن دی چې ګویا د انسان په سرنوشت یا برخلیك باندې دی لمریز نظام د سیارو او نورو آسماني اجرامو حرکات او سکنات مستقیمه اغیزه لري.

فال ليدونكي او طالع كتونكي (Astrologers)، تر ټولو زيات د لمر، سپوږمۍ او پنځه ګونو سيارو، لكه (زحل، مشتري، عطارد، زهره، مريخ) د بشر په سرنوشت باندې د اغيزې باور لري. البته دلمر او سپوږمۍ ځايول د نورو سياراتو په كتار كې، بنايي د دوى له پخوانيو فكرونو څه منځته راغلي وي، چې ځمكه هواره او دريدلي ده او ټول سيارات دلمر او سپوږمۍ په ګډون د ځمكې شاوخوا ګرځي.

فال كتونكي چې ځانونو ته نجوميان هم وايي، هر كال، مياشت، اونۍ، ورځ او ساعت يووه اوه ګونو سماوي اجرامو ته منسوبوي او هر يوه ته د ځانګړي خواصو قايل دي، لكه ښه او بد خواص، تودوخه او سوړوالى، اوبه او اور، بادي او خاورې، ښې او كيڼ، ختيز او لويديز، جوهري او عرضي او نور.

د كابل ښار د شاه دوشمشيره(ع) د لويديځې په څنډه كې يو فال كتونكى او د هغه دوه تنه مشتريان.

فال كتونكي زياتره په بېلا بيلو ډولونو سره فال ګوري، دبنه او بد، ښايسته او بدرنګوالي د عمر اندازه، د روغتيا او ناروغيو په راتلونكي

ژوند کې وړاندوینه کوي، یوه لار د افرادو برخلیك په دولس ګونو میاشتو پورې تړل دی چې د هرې میاشت له مخې د عمر اوږدوالی، زیږیدنه، واده د اولادونو شمیر، د استعداد او ذکاوت اندازه، ښه اوبد کاري، حتی د ثوابونو او ګناهونو اندازه په خلکو کې وړاندوینه کوي.

معمولاً فال بیني په څلورو ډولونو کیږي:

ج: د زیږیدنې د وخت پر بنسټ.

ب : د جدولونو پر بنسټ.

ب : د نوم اود مور نوم د حساب پر بنسټ

د : د شګون پر بنسټ.

الف: د زیږیدنې دوخت پر بنسټ د فال کتل:

دا ډول فال کتل په مختلفو هیوادونو او په ځینو مجلو، ورځپاڼو او کتابونو کې لیدل کیږي چې دهغې پر بنسټ په ځینو کتابونو او فالنامو کې وړاندوینه کیږي چې د هرې میاشتې زیږیدونکی ته په بیله توګه تلقین کیږي.

ب : د نوم او د مور نوم دشمیرنې په بنسټ د فال کتل:

په دې ډول فالنامو کې دشخص اودهغه دمور نوم د ابجد په حساب شمیرل کیږي او د دولس ګونود طرحې څه وروسته هر عدد چې پاتې شي. د میاشتې د اول څخه تر دولس ګونو میاشتو پورې چې دهرې میاشتې سره منسوب کیږی او وړاندوینه د هغې میاشتې په اړوند کیږي.

دا ډول فال لیدل په نړۍ کې د لیك له پیدا ینبت سره اړیکي لري او د لیك لوست له پیدا ینبت څخه وروسته منځته راغلي دي.

دا چې تر اوسه د لیك په نړۍ کې پیدا کیدنې سم تاریخ جوت ندی، مګر د لیك پخوانۍ نمونې دبین النهرین (اوسنی عراق) څخه لاسته راغلي دي چې په یوه روایت ۳۳۰۰ ق م او په بل روایت (۵۵۰۰ ق م) پورې تړل کیږي او د بشریت د تاریخ د پیل ټکی بلل کیږي. ممکن بشر په راتلونکې کې ددې تاریخ څخه مخکې آثار هم لاسته راوړي، لکه چې په دې هکله د لرغون پوهانو څیړنې دوام لري او هغه وخت به د تاریخ مبدا نوره هم مخکې لاړه شي، خو تراوسه پورې فنیقیان لومړني قومونه وو چې لیك یې ایجاد کړ. وروسته هندوانو، پارسیان، یونانیانو او آتنیانو هغې ته وده او پراختیا ورکړه او د لیکنې نوې لارې یې رامنځته کړې.

په دې ترتیب په هر مدنیت او هر هیوادکې د لیك ډول ډول بڼې منځته راغلې چې ځینودمدنیتونو له ودې سره سم هغوی وده او پراختیا وموندله او کله کله د مدنیتونو د ړنګیدنې سره هغه هم له منځه تللي او پاتې شوي نښې تر اوسه نالوستل شوي پاتې شوي دي.

ددې لیکونو له ډولونو او شکلونو څخه یو هم هغه دي چې په ځینو کتیبو او د لرغون پوهنې په آثارو کې لاسته راغلي دي چې د رمز او راز په بڼه تر اوسه نه دي پیژندل شوي، حتی ددې اشکالو او صورتونو ځینو د فال لیدلو کتابونو ته لاره موندلې ده او ځینې فال لیدونکي او تعویذ لیکونکی، ددې په ځای چې د هغې معنا او مفهوم ته پاملرنه وکړي. له هغوی څخه د طلسم دشکل په نامه یادکړی اود هغو څه کار اخلي، په لاندې ډول ستاسو پام هغه منتخب طلسم نمونې ته راګرځو و چې د میرداماد کبیر دکتاب د (۱۵۲) مخ څخه مو تاسې ته غوره کړې دې چې د هغه لیکل د هوسۍ (آهو) پر پوستکي او یا پر سره زرو باندې دمحبت او دوستۍ دزیاتوالي لپاره دیره مفید او موثره ګڼل شویدي:

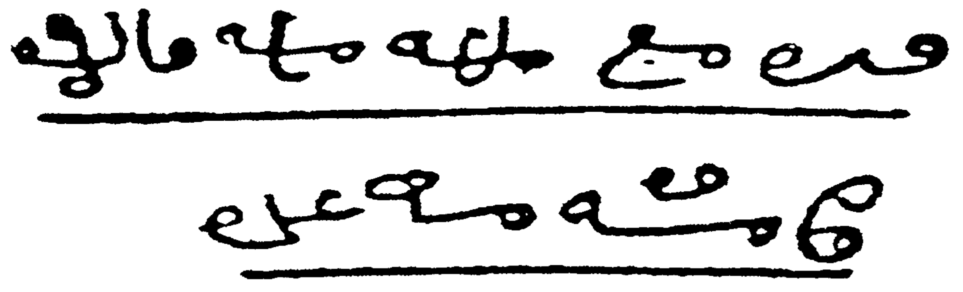

داسې بښکاري چې د دا ډول ټکو. کلمو او شمیر لیکل. ښایې چې د ځینو اعمالو. کړنو او خبرو د عمل لپاره یو هدایت یا راپور وی او یا د مدحیه او مرثیه د احکامو او فرمانونو احتمال دی چې اوس فال لیدونکی او تعویذ لیکوونکي په غلط ډول د خوړلو. لوګي کولو. ښنبولو او یا باد ته د سپارلو په هکله توصیه کوي.

په لنډ ډول له هغه وخته چې جوته نه ده چې لیك پیدا شوی په هغه کې څه بدلونونه راغلي دي چې ادبیات او نور فرهنګی میراثونه د لیکولو په واسطه د ورکوالی څخه ساتل شوی دي.

د لرغونو وختونو څخه لاسته راغلي کتیبو څخه جوتیږی چې لیکل لومړی په تصویری شکل و. کله چې د خط لیکل پیل شول کاهنانو او د ځینو مذهبونو مشرانو د هغه سره ډیر مخالفت کاوه او هغه یې د ضرر او فساد د بنسټ ګڼله. مګر ډیر وخت تیر نه شو چې په خپله کاهنانو د لیك ګټې وپیژندلې او د هغه زده کړې ته یې ملا وتړلې. حتی لیکل او لوستل یې په خپل انحصار کې راوستل تر څو چې وروسته یوه ډله د راویانو. مداحانو او منشیانو رامنځته شوه چې د پاچاهانو او شهزاده ګانو دژوند. کارنامې اومیړانو په هکله ستاینې وکړي. او ورو.ورو نجومیانو. فال کتونکو او طالع لیدونکو هم دربارونو ته لاره ومونده. په دوی کې فال

کتونکي او طالع ليدونكي شاهانو ته داطلاع وركوونكو په توګه څرګند شول چې په مختلفو دوروكې دمختلفو نظامو دټينګښت او دوام سبب شول.

تر اوسه پورې په نړۍ کې فنيقيانود ليك او خط د بنسټ ايښودونكو په توګه، خبرې په (۲۸) ټكو وويشلې او د هر ټكي لپاره يې ستورې او د هر ستورې له پاره يې يو شمير وټاكه او د هر يوه ستورى دځانګړتيا و په منلو سره ټول په افرادو پورې اړوند ښه او بد اعمال، كيدونكى او نه كيدونكى، د وړاندوينې وړ وبلل.

همدا ډول ستاسو پام هغه منتخب نقش ته راګرځوو چې د طم طم هندى د كتاب د (۱۱۸) مخ څخه مو تاسى ته غوره كړى دى چې د هغه ليكل پر سره زرو باندى دمحبت او دوستى د زياتوالى لپاره ډيره مفيد او موثره ګڼل شويدى:

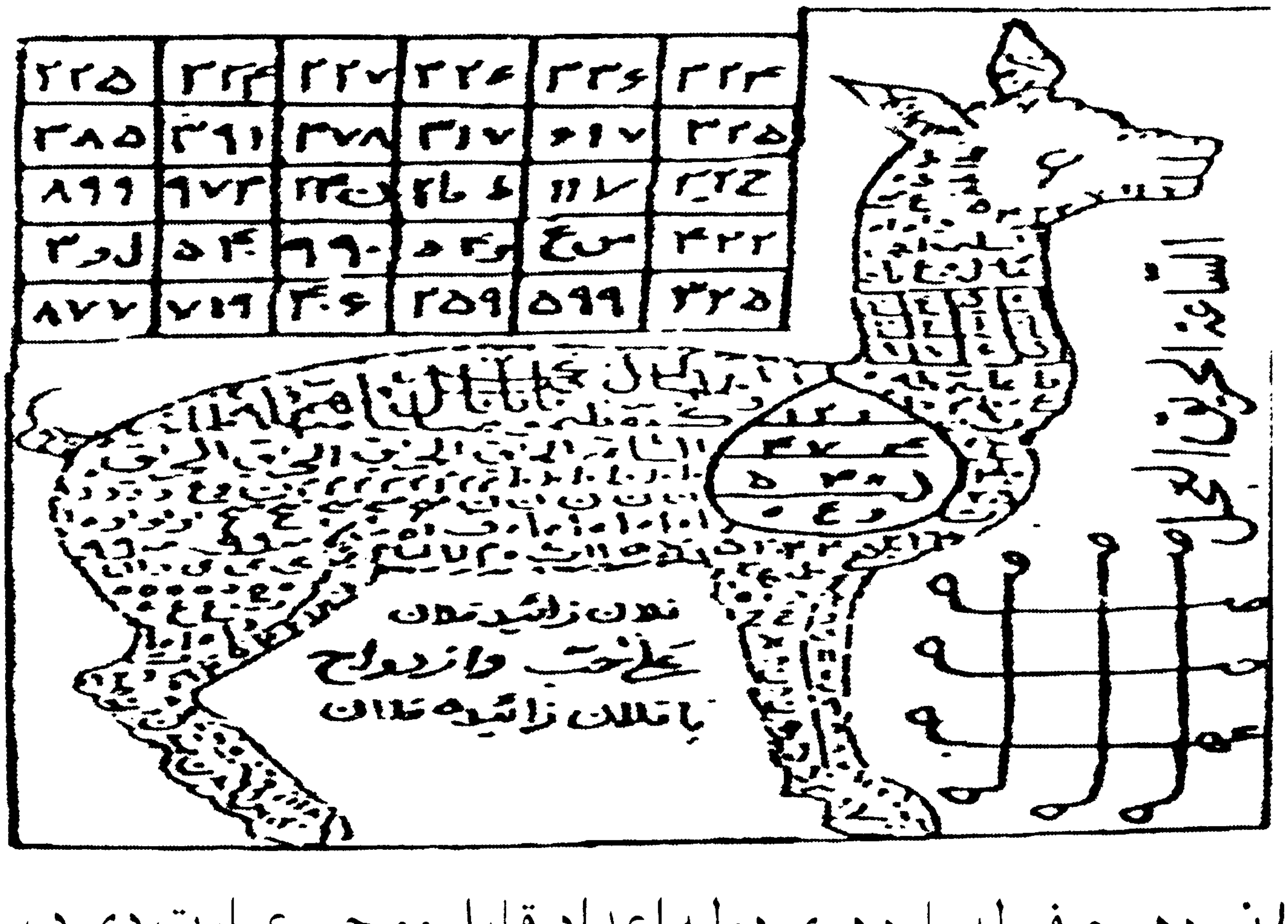

فنقيانو دهرحرف له پاره درې ډوله اعداد قايل وو چې عبارت دي د سترو اعدادو(ابجد كبير) وړوكي اعداد(ابجد صغير)چې د دولس (۱۲) دطرح څخه لاسته راځي. وسيط اعداد چې د هر حرف ځاى په جمله كې په ډاګه كوي.

په لاندې جدول کې د ابجد د حروفو دایره لیدلای شي:

د ابجد د حروفو دایره (نظیرهٔ ابجدی)	وسیطه اعداد د ابجد د دایری سره سم	کبیره ابجد	صغیره ابجد
ا	۱	۱	۱
ب	۲	۲	۲
ج	۳	۳	۳
د	٤	٤	٤
هـ	٥	٥	٥
و	٦	٦	٦
ز	۷	۷	۷
ح	۸	۸	۸
ط	۹	۹	۹
ی	۱۰	۱۰	۱۰
ك	۱۱	۲۰	۸
ل	۱۲	۳۰	٦
م	۱۳	٤۰	٤
ن	۱٤	٥۰	۲
س	۱٥	٦۰	ساقط
ع	۱٦	۷۰	۱۰
ف	۱۷	۸۰	۸
ص	۱۸	۹۰	٦
ق	۱۹	۱۰۰	٤
ر	۲۰	۲۰۰	۸
ش	۲۱	۳۰۰	ساقط
ت	۲۲	٤۰۰	٤
ث	۲۳	٥۰۰	۸
خ	۲٤	٦۰۰	ساقط
ذ	۲٥	۷۰۰	٤
ض	۲٦	۸۰۰	۸
ظ	۲۷	۹۰۰	ساقط
غ	۲۸	۱۰۰۰	٤

باید یادونه وکړو چې الجبری دایره. مختلفو دلیلونو او دهغې له جملې د نقشونو لیکل، د نورو دایرو استخراج، لکه ابتث، اهطم او نورو دایرو د پوښتنې ځخه د ځواب استخراج (د سوال او ځواب طریقه) تر ټولو ډیره استعمالیږی... چې د فال لیدونکو او طالع کتونکو تر منځ د جفر په نوم

هم بلل کیږي. چې انشا الله په یوه بیله رساله کې به د جفر او رمل د فن په هکله ستاسو حضور ته پوره معلومات وړاندې شي. د یادونې وړ ده چې مختلفې دایرې لکه د ابتث او اهطم دایرې په مختلفو وختونوکې د مختلفو مقصدونو له پاره استعمالیږي چې دلته په دې لنډه لیکنه کې نه ځائیږي.

ج ـ فال لیدل او طالع کتل د جدولونو پر بنسټ:

له مراجعه کوونکي څخه غوښتل کیږي چې خپلې سترګې وتړي او بیا ګوته په هغه جدول چې فال لیدونکی په کتاب کې ورته ښیی کیږدي.

بیا فال لیدونکي هغه پرګرافونه چې په کتاب کې شته، لولي. بیا څو جملې چې په هغه کې تیر وخت او راتلونکي، ډار او هیله په کې لیکل شویدي، مراجعه کوونکی ته لولي. راز راز ژمنې په مختلفو تعویذونو سره ورکول کیږي او روپۍ ترې اخلي.

د ـ د شګون پر بنسټ د فال او یا طالع لیدل:

په ډیرو ټولنو او ملتونو کې راز راز شګونونو وجود لري. لکه زموږ په هیواد کې په ځینو کورنیو کې دا شګون دی که چیرې چوغکه (عکه) د چا کور په بام او یا دیوال کیني، د ښه خبر زیري یې بولي او یا دا قاصد هم د ښه خبر ښه بولي. خود بوم (کونګي) او یا د کارغه راتلل د کور بام ته بد شګون ویل کیږي. یا د نوکانو جنګول،د کیلیو ښورول د جګړې شګون بلل کیږي یا د سپي قوله ایستل د دوستانو دمړینې نښه بلل کیږي یا د ښي لاس د ورغوي تخریدل د پیسو لاسته راتلل او د کیڼ لاس دورغوي تخریدل د پیسو د تللو معنا لري. د ښی پښی تخنیدل په سفر د تګ شګون اود کیڼې پښې تخنیدل د چا د مړینې شګون دی.

يوه بله ډول فال ليدل په ځينو هيوادونو کې هم رواج لري. فال ليدونکي يو الوتونکی روزي. کله چې هغه پرېږدي په هغه قفس کې چې فالنامې د پاکټونو سره ايښې وي. الوتونکی يو پاکټ راباسي وروسته فال ليدونکي هغه لولي او له مشتري څخه پيسې اخلي

د زرنګار پارك په لويديځه څنډه کې د الوتونکي په واسطه فال کتل

په دې ډول ځيني خلك دا تېښې فال ليدل بولي معمولاً کله چې خلك ناهيلي وي، نو فال ليدلو ته هم کله کله مراجعه کوي او له فالبينونو څخه مرسته غواړي. خو اکثره عالمان او پوهان فال ليدل ناوړه او د ساده ګۍ عمل ګڼي

د حضرت محمد (ص) په یوه حدیث شریف کې راغلي دي: څوك چې فال لیدونکی ته ورشي او له هغه څخه د څه پوښتنه وکړي، څلویښت شپې د هغه لمونځ نه قبلیږي.

۴ - دعا، تعویذ لیکل او فال لیدل نه دي:

دعا په حقیقت کې د عجز او ناتوانی د اظهار یوه غوښتنه او هیله ده د مخلوق له خوا د خالق په وړاندې له مصیبتونو څخه د خلاصون، د ژوندانه د کړاوونو لری کیدل، د اړتیاو پوره کیدل، د نیوی او اخروي ژوند د ښه والي او د پروردګار په وړاندې د عاجزۍ ښکاره کول دي چې په ټولو مذهبونو او دینونو کې دعا شته، د اسلام په سپیڅلي دین کې دعا یوه فریضه، وجیبه او د لوی څښتن د پیغمبر سنت او د اولیاؤ طریقه ده. څښتن تعالی په خپل کتاب قرآن مجید کې فرمایی:

((الله (ج) ډیر یاد کړئ، تر څو تاسو رستګار شئ)).

سوره مبارك الجمعه (۶۲)/۱۰

رسول اکرم حضرت محمد (ص) فرمایلي دي:

((په تحقیق سره چې دعا عین عبادت دی.)) او بیا ټینګار کوي: ((د هیڅ شی بې له دعا څخه خدای (ج) ته زیات محبوب ندي)).

په دعاکې ډیر حکمتونه شته دي چې په هغه کې د بشر خیر او آسوده ګی پټه ده. دعا د انسانانو یوه ذهني او دزړه پناه ده له ناهیلیو څخه د ژغورنې له پاره.

د اسلام په مبین دین کې د دعا له پاره ځانګړی آداب او شرایط ټاکل شوي دي، لکه چې راغلي دي. (کله چې بنده ووایي یا ربه، حق تعالی وایی لبیك عبدي. که دده په دې کار کې خیر وي، ځکه چې لوی خدای (ج) د

خپلو بنده ګانو په خیر ښه پوهیږي. او هغه په خپله اراده او صلاح کې موقوف ګڼي.

دعا باید د عالمیانو د پیداکوونکي د رحمت ځانګړې نظر ته وي.

د اسلام د ستر پیغمبر حضرت محمد(ص) څخه روایت دی: کله چې سوال وکړئ (دعا وکړی) خدای تعالی ته، د دواړو لاسونو په ورغو کې وغواړی نه د لاسونو په شا، کله چې ددعا څخه خلاص شوئ، دواړه لاسونه مخ ته یوسئ. د دعا په مهال ښي او کیڼې خواته مه ګورئ او په زړه کې بې ځایه اندیښنې مه کوئ، لاسونه مه ښوروئ، بل ځای ته مه ګورئ، غږ مه پورته کوئ، په دعاکې عاجزي او زاري وکړئ او دعا وکړئ چې خدایه! هر څه چې غواړم ماته یې عنایت کړه زما په آسوده ګۍ او ستا په رضا. ځکه چې په هر نعمت کې چې د تا رضا او د بنده آسوده ګي پکې نه وي، بلا ده او ناروغي.

لکه چې د هیواد شاعر او فیلسوف نظامي ګنجوی وایي:

رهی پیشم آور که انجام کار　　تو خشنود باشی و ما رستګار

دعا کوونکی باید په لوی خدای او د هغه په پیغمبر بشپړ ایمان ولري، پرهیزګاره وواسي، حلاله روزي وغواړي، دروغ ونه وایي. د بې لارو کسانو ناسته ونه لري، توبه استغفار او درود ووایي. غیبت ونه وایي. په اوداسه وي. له کینې څخه ځان وساتي. عاجز واوسي. د خدای دربار څخه قوي هیله ولري. چې پاك خدای د دعا منونکی او د اړتیاوو پوره کوونکی دی او هیڅکله مخلوق له خپل رحمت څخه نه ناهیلی کوي.

متأسفانه لیدل کیږي چې یو شمیر خلك په ځانګړي ډول ښځې، د ستونزو د لرې کولو له پاره زیاتره فال لیدونکو او کوډګرو ته ورځي او له

هغه څخه د مرستې غوښتنه کوي چې ددې ناروا او بدکار له امله د دوی په عقیده کې تاوان، د وخت تیریدل او د پیسو د لاسه ورکولو سبب کیږي.

د اسلام په مبین دین کې لمونځ ډیره ستره دعا او د خالق او مخلوق تر منځ د راز او نیاز لنډه او څرګنده اړیکې بلل کیږي.

قراني آیات او د پاك خدای نومونه او بې شماره صفتونه ټول د نه پای ته رسیدونکی د حقانیت، دبدبه او لوړتیا لرونکي دي چې د افرادو دناروغیو څخه د روغتیا او بدمرغیو څخه د ژغورنې ښه وسیله ده. هر څوك کولای شي له هغه څخه استفاده وکړي او په اخلاص سره هغه ذکر کړي اودخپلو هیلو او اړتیاو پوره کول د عالمیانو د پیداکوونکی څخه وغواړي.

لنډه داچې دعا د عبادات لنډیز، د مؤمن وسله، ددین مټه او د آسمان نور په ځمکه کې دي.

دا لازمه ده انسان هر څه چې غواړي، له لوی خدای څخه یې وغواړي. چې د دنیا او آخرت مالك او الرحم الرّحمین دی. لوی الله فرمایلي دي: ((زماڅخه وغواړئ، چې ستاسو غوښتنه او دعا قبوله کړم)) رسول اکرم(ص) په حدیث شریف کې فرمایلي چې معنا یې داده:

((بې له شکه ستاسو رب حیاکونکی او کریم دی، کله چې بنده ددعا لاس ورته پورته کوي، حیاء کوي چې د خپل بنده تش لاس پریږدي))

او بیا هم فرمایي:

((څوك چې دعا نه کوي، لوی خدای له هغه څخه ناراضه کیږي)).

له نبوی ارشاداتو سره سم د اړو، نادارو بې کسو، مظلومو او ځوریدلو اشخاصو دعا که کافر هم و اوسي زر قبلیږي . همدارنګه دمور او پلار دعا اولادونو ته، د عادل حاکم دعا، د صالح او نیك خویه اولادونو دعا، د مسافر دعا، د روژه نیوونکي دعا د روژه ماتي په وخت کې، اود هر نیك

سړي دعا زره قبلیږي. (انشا الله.) نو ځکه هر کار باید د لوی خدای د نوم په یادولو پیل کړو او د لوی خدای څخه مرسته وغواړو او بې له خدایه بل هیچاته هیله من ونه اوسو او هیڅکله له لوی خدای څخه هیله پرې نه کړو، تر څو بریالي او نیکمرغه شو.

داسمه ده چې دعا د قرآن آیتونو په لوستلو او د لوی خدای د نومونو په اخیستلو سره ځانګړې اهمیت لري، ځکه چې قرآن کریم جامع او کامل آسماني کتاب، کلي قانون او آسماني لارښوونې دي چې نه یوازې د مسلمانانو د لارښوونې، بلکې د بشر د ټولو افرادو د هدایت او لارښوونې له پاره نازل شوی دی. او بې شکه د لوی خدای (ج) کلام دی.

مګر د کاغذ په ټوټو په ټوکر او پوستکي باندې د قرآنی آیتونو لیکل، د روپیو د تر لاسه کولو د پاره مردود دي، ځکه چې له یوې خوا د کلام الله مجید د آیتونو ساتل د تعویذ په شکل مشکل او له بله خوا د پیسو او اجناسو اخیستل د قرآن په وړاندې بې احترامي ده. همدارنګه د کاغذ په ټوټو، ټوکر اود حیواناتو په پوستکو د عددونو او شکلونو لیکل د تعویذ او طلسم په نامه له خلکو څخه د روپیو د تر لاسه کولو له پاره غیر تګې برګې څه بل څه نه دي.

ښایې تاسې لیدلي وي چې فال لیدونکي کوډګر او تعویذ لیکونکي څو عامې جملې ټولو ته تکرار وي، مثلاً سفر دې په مخکې دې، مفلس او پوروړی یې، مساپر لرې چې ډیر وخت یې لیك او احوال درته نه دی رسیدلی، ناروغ لري، دښمن لري، چې ستا وینو ته تږی دي؟ په تاپې کوډې کړي دي. او څه یې په تا خوړلي دي، بې مالګې لاس لرې، د چا سره چې نیکي کوې هغه له تاسره بدي کوي، له چا سره چې مینه کوې هغه د ستا په وړاندې بې توپیره دی... سختې کوډې یې کړي چې باید وایستل شي. او

داسې نور چې ډېر خلك او په ځانګړې ډول ښځې د فال لیدونکو او تعویذ لیکونکو په دی جملو تیروځي او په دې لاره کې ډېرې روپۍ لګوي او هم د ځینو دوکه بازانو له ناوړه چلند سره مخامخ کیږي.

یو دوست مې دی خواجه صاحب چې رښتینی، نیك خویه، د مطالعې او قلم خاوند هم دی، یوه ورځ یې نکل کاوه چې یو ځل زه دغه ډول فال لیدونکی ته په پیښور کې ولاړم چې دجادو په فع او ایستلو کې یې نوم ایستلی و.او هغه فال لیدونکی ده ته هم ویلي وو چې په ده هم کوډې شوي، دی پنځه سوه روپۍ یې ترې غوښتی وې چې خښې شوی‌کوډې وباسي. زما دوست وایې چې زما له پاره په زړه پورې وه چې دا فال لیدونکی په دې تپرۍ (غرفه) کې دده د کوره به څنګه کوډې وباسي.

دی فال لیدونکي ته ویلي وو چې د پنځه سوه روپیوپه ځای زر روپۍ واخله او کوډې سمدلاسه وباسه. فال لیدونکی‌دده او د هغه دموردنوم دلیکلو وروسته دوې ورځې وخت وغوښت چې دهمغه اوونۍ دچار شنبې په ورځ ورشي، تر څو کوډې په خپل کورکې د خواجه له کوره وباسي.

ددې دوست په خبره: په همغه ورځ فال لیدونکي ته ورغلم وروسته له ډېر انتظار څخه فال لیدونکی له ده څخه هیله کړې وه چې هر څه ویني مه ډاریږه او له ځایه مه خوځیږه او بیا فال لیدونکي د سر او شونډو په ښورولو پیل وکړ او وروسته ده ولیدل چې غرفه دزلزلې په ډول وخوځیده. دهغه په وینا مافکر وکړچې زلزله وشوه او باید څوګامه له غرفې څخه ووځم، کله چې دغرفې څخه مې سر راوویست ومې لیدل چې غرفه د یوه لرګي په سر ولاړه ده او یوه ښځه د غرفې په ښورولو لګیا ده، په دې شیبه کې هغه تعویذ چې نوموړی فال لیدونکي په غرفه کې په لوړ ځای کې ځای په ځای

کړی و، غرفې ته راولوید. فال لیدونکي وویل چې: تعویذ یې حاضر کړی دی، په هغه وخت یې پنځه سوه روپۍ شریني یې هم وغوښته.

باید وویل شی چې د خلکوسره دا ډول ټګۍ برګی کیږي او د بلې خوا د خلکو تر منځ دبې اتفاقۍ او دښمنی تخم کرل کیږي. چې دا یو غیر اخلاقي غیر انساني کار دی هغه هم دخلکو له جیبونوڅخه د روپیو دتر لاسه کولود پاره.

خلك دې ښاغلو ته وایې که چېرې دومره پوهیږي چې د خلکود حال په اړه له غیب څخه خبرې کوي او دخلکو له کورونو څخه کوډې وباسې مهرباني دې وکړی سترګې دې دخلکو لاوسنواو جیبونو ته نه نیسی د ځمکی د لاندې څه خزانې راوباسي، چې دا کار هیڅکله د دوی د لاسه پوره نه دی.

لوی خدای(ج) فرمایلي دی:

((ووایه بې له خدایه(ج) هیڅوك په آسمانو اوځمکه کې نه شته چې په غیب پوه شی)).

د النحل مبارکه سوره، ۶۵/۲۸

خو لکه چې لیدل کیږی چې فال لیدونکی، د ورغلی سړی د بیان او کلمو ډول ته پام کوي، دده په هدف او مقصد ځان پوهوي او د هغه د تیر ایستلو له پاره د وګړو دتیرو وختونو عام او کلی مسایل بیانوي، لکه سخته ناروغي دې تیره کړي ده، یو خطر دربانددی تیر شوی دی او داسې نور یو شمیر کلی او عمومي خبری ورته د وړاندوینې په توګه کوي، لکه سفر او یامعامله دې په مخکې ده چې په هغه کې به تاوان وکړې یا یومشکل لرې چې چاته یې ویلای نه شې، لازمه ده چې د خلاصولو یو تعویذ واخلې.

وايي چې په فرانسه کې د شپاړسم لويي په وخت کې د يو فال ليدونکی وړاندوينه، غلطه راوتې وه او پادشاه پرې ډېره خفه شو. شپاړسم لويي امر وکړ چې هغه فال ليدونکی دربار ته راولي او هم يې خپل عسکرانو ته ويلي و چې د شاه په ايشارې سره هغه له پنجرې څخه د باندې وغورځوئ، فال ليدونکی يې حاضر کړ،شپاړسم لويي له ده څخه وپوښتل، ته پوه فال ليدونکی يې، ته ووايه چې څه وخت به مړ شې؟ .

فال ليدونکي دده د خبرې له ډول څه پوه شو چې خامخا کوم خطر شته. نو يې ورته وويل: درې ورځې له اعلحضرت څخه مخکې.

پاچا اريان پاتې شو. دده له وژلو څخه يې منصرف او امر يې وکړ چې دده د ساتلو ټول وسايل ورته تيار کړئ.

له يوه فال ليدونکي نه يې پوښته وشوه چې دا کرښې، نقشې او شميرنې چې په کاغذ لوښي يا د چرګې په هګۍ ليکلې، څه راز په کې دی او څه اغيزه لري؟ .

فال ليدونکي وويل:

ښايي نه څه راز وي او نه کوم اغيزه ولري. خو که مراجعه کوونکی ناروغ وي او په تصادفي ډول ښه شي، زموږ بازار هم تود يږي او که مړ شي، فکر کوي چې دمړينې وړ و، که کورني مشکلات ولري او هغه پوره شي، فکر کوي چې زموږ تعويذ اغيز من وو. او که مطلب يې پوره نه شو، پس له ډيره وخته وروسته چې موږ ته ګټه او پيسې ورسيده هغه وخت هم ګيله نه کوي او چاته خپل راز هم نه شي ويلای.

۵ – ورغوی پیژندنه (Palmistry):

ورغوي پيژندنه هم ډيرو فال ليدونکو د ګتې کولو او دوکې يوه وسيله ګرځولې او حقايق له نورو څخه پټوي. ورغوي پيژندنه په دې ولاړه ده چې دسړي لاس دده دصفتونو او استعدادونو ښودونکی دي د دوی په نظر دهر سړي په ورغوي کې داسې نښې شته چې دنورو په لاسونوکې نه شته، کيدای شي په هغه سره دسړی اعمال اخلاق او د استعداد درجې، د کرښو او نښو په ليدو سره پيدا کړي.

ددې فرضيې په بنسټ په ځينو اروپايې هيوادونو کې د ډاکتيلوسکوپی مرکزونه جوړ شوی دی ډاکتيلوسکوپی Dactyloscopie د سړی د لاسونو او پښو د ګوتو په وسيله دهغه پيژندل دي، خو ددې مرکزونو کار هم تر اوسه کومه نتيجه نه ده ورکړي او ورغوی پيژندنه تر اوسه په بې لارې روانه ده.

وايې چې: يو ورغوی پيژندونکی يې د يو ماشوم درملنی ته بوت، ده د ماشوم ورغوی يوه خوا او بله خوا وکوت، نقشې او عدونه يې وليکل او وړوکي ماشوم ته يې ورکړل چې ويې خوري، په ډار يې د هغه مخ پټ کړ او پورته شو.

د ماشوم مور او پلار ته يې وويل چې ماشوم روغ شوی دی اوپه دې چال او دوکه يې تولــه کورنۍ ډاډه کړه، ډيرې پيسې يې واخيستې او په چټکۍ له کوره ووت.

مور او پلار له فال ليدونکی سره دمخه ښې نه وروسته ماشوم ته ورغلل او دمخه يې خادر لرې کړ ويې ليدل چې ماشوم مړ شوی دی او فال ليدونکي بې ځايه له دوی څخه روپۍ اخيستې وې.

لکه چې ليدل کيږی يو شمير ورغوي پيژندونکي ځينې کرښې او نښې دعمر د اوږدوالي، دزامنو دشمير، کسب او کار، د ناروغيو څرنګوالي او

روغتيا د سفرونو موده او دوګړو د ژوند ځيني اړخونه بولي. مګر نشي کولای چې دلاس اوپښو د فرضي کرښويه بنسټ د انسان او د هغه دکورنۍ د چاپيرپال ټول ژوند وڅيړي

ورغوي پيژندنه د کابل د ښار په بيلا بيلو برخو کې د ډوډۍ تر لاسه کولو يو تغذنې کسب ګرځيدلی دی.

که چېرې د خلکو د ژوند ټول حال د لاسونو او پښو د کرښو په لوستلو سره پيژندل شوی وای. نو بايد دژوندانه دټولوپيښو او مړينې په هکله په وړاندوينه کې هيڅکله سهوه ونه شي. مګر لکه څنګه چې ګورو د ټولو پيښواو مړينې په هکله په وړاندوينه کې هيڅکله د بل سړي سره يو شانته ندي په دې ورځې په لس ګونوپيښې په نړۍ کې کيږي. مثلاً د يو الوتکې په لويدلو سره په لس ګونو سوارلي په کې وژل کيږي يا د زلزلې په پيښه

کې په سل ګونو کسان مړه کیږي، آیا د دوی د لاسونو او پښې کړښې یو شانته دي، چې ټولو په یوه پېښه کې ځانونه د لاسه ورکړي وي؟

دې پوښتنوته ځواب، ډیرو څیړنو ته اړتیا لري چې دلته نه ځائیږي. خو یوه ټکي چې مهم دی هغه دا چې د مترقبه او غیر مترقبه واقعاتو او د وګړو ځینې جسمي او رواني حالات د انسان د پوست د ښو سره بې اړیکی نه لري، چې د لاس او پښو کرښې یو له دې څخه دي. ښایي په لرې راتلونکې کې دهغو اړیکې د افرادو د جسمي او رواني ژوند سره په قانون مند ډول وڅیړل شي. تر هغه وخته پورې د هر بې سواده په وړاندې د لاس نیول ښه کار نه دي.

۶ – د ستورو علم یا نجوم (Astronomy):

دا علم د بشري پوهنو څخه یوه زړه پوهنه ده چې د ریاضي، فزیك او نورو مرستیالو علومو په مرسته د لمریز نظام او نورو آسماني جسمونو د معیارو خوځیدنې او اوسیدنی تشخیص او تثبیت کړي.

د نجوم علم د ځینو کسانو په خلاف، چې فکر کوي د وګړو له برخلیك سره اړیکی نه لري او د ساینس (مثبته علومو) په کتار کې دریږي.

پخواني بابلیان د نجوم د علم بنسټ ایښودونکي دي او په هغه کې یې ډیر پرمختګ هم کړی دی. دوی د ستورو ځایونه په آسمان کې اټکل کړي اود سپوږمۍ، لمر د خوځیدنې نقشه او د لمر نیولو (کسوف) او سپوږمۍ نیولو (خسوف) حالات یې رسم کړل او د لومړي ځل له پاره یې ثوابت اوسیارات هم سره بیل کړل.

ثوابت د لمر په شان آسماني لوی اجسام دي چې رڼا او تودوخي لري او نور آسماني اجرام، لکه سيارات.سپوږمۍ، ذوات الاذناب (نيبولا) يې په شاوخوا ګرځي او هغوی ته رڼا او تودوخي ورکوي.

سيارات، لکه ځمکه هغه لوی آسماني اجرام دي چې په خپله رڼا او تودوخي نه لري نوراو تودوخي له ثوابتو څخه (لمر) اخلي او په ټاکلو مدارونو کې د ثوابتو په شاوخوا ګرځي. سپوږمۍ هغه واړه سماوي اجرام دي چې د سياراتو په شان رڼا او تودوخي نلري او دسياراتو په شاوخوا راګرځي.سپوږمۍ نور او تودوخي د ثوابتو (لکه لمر) څخه اخلي.

ذوات الاذناب يا شهاب ثاقب چې خلك ورته د شيطان کاڼي هم وايي، کوچني اجرام دي چې دکائيناتو په لايتناهی (نه تماميدونکي) فضا کې په حرکت کې دي، د هغوی دجسم دکوچنی والی له امله ځينی په ثوابتو او ځينې سياراتو او سپوږميو ته جذب کيږي.

نيبولا يا ګرد او غبار چې په کائيناتو کې په حرکت کې دي، ځينې دنور او اور لرونکي کرې او ځينې بيا نور او تودوخي نلري او په حرکت کې دی.

پخوانی بابليان په دې باور وو چې ځمکه دلمر شاوخوا او سپوږمۍ دځمکې په شاوخوا ګرځي، نو ځکه دوی کال په دولس قمری مياشتو او مياشت په څلورو اونيو او اونۍ په اووورځو او شپه ورځ يې په څلرويشتو ګړيوويشلي وه. بيا بليانودايره په ۳۶۰ درجو او هره درجه يې په ۴۰ ثانيو ويشلی وه.

پخوانيو بابليانو لومړنی د اوبو او د لمر ساعتونه اختراع کړي وو. (اختراع په دې معنا چې پخوا داسې ځيز جوړ کړی نه وی او اکتشاف په دی معنی چې پخوا داسې ځيز پيژندل شوی نه وي)

د نجوم علم یا د ستورو علم Astronomy د تلسکوپ په اختراع سره ډېراهمیت او پیژندنه پیدا کړه.

تلسکوپ له یوناني کلمو، تله د لرې په معنا او سکوپین د لیدلو په معنا دی. نوځکه تلسکوپ یوه لرې لیدونکي قوي آله ده چې دهغې په واسطه کیدای شي سماوي اجرام په لرې واټن کې په ښه ډول سره ولیدل شي.

تلسکوپ مختلف ډولونه لري، لومړنی تلسکوپ د هانس لیپرش له خوا په (۱۶۰۸) م کې جوړ شوی دی. او په (۱۶۰۹) ایتالوی ګالیله یو ډول تلسکوپ جوړ کړ چې شیان به یې (۳۳) واره لوی ښودل. ګالیله د خپل تلسکوپ په مرسته ډېر سماوي اجرام، لکه دسپوږمۍ سطح، د مشتری د سیارې سپوږمۍ، سحابی کهکشان او نور مطالعه کړل.

وروسته څواکمن کمپیوټري تلسکوپونه جوړ شول چې اوس د نړۍ لوی تلسکوپ په انګلستان کې دی او د هغه قطر (۸۵) متره دی له دې ټولو اختراعاتو سره سره اوس دنجوم علم د نورو مثبته علومو په کتار کې ولاړ او دهر ډول طالع او فال لیدلو څخه لرې دی.

۷- تیاتر او مداریانو ټغر:

تیاتر د هند له څنډنیو هنري ننداړو او ښکلو هنرونو څخه ګڼل کیږي. ددې هنر تاریخ او پیدایښت د انسان له ژوند سره دځمکې په مخ یو ځای او په اوسنی وختونو کې له پنځه زرو کلونو څخه زیات لرغونی دی:

تیاتر په لرغونی یونان تقریباً دوه نیم زره کالو مخکې د ارزښتناك هنر په توګه څرګند شو، لکه چې د پخوانی یونان په ننداړو او د (خدای انکور) او وروسته د ARENA په نامه تیاتر په یوه غونډۍ کې جوړ شو او نندارچیان

به د هغه شاوخوا کیناستل او ننداره به یې کوله او د لومړي ځل له پاره په همغه ځای باندې د تیاتر نوم کیښودل شو.

په دې ډول ننداره کې د اسطورو (زړې کیسې) لوستل، شعرونه، ټولنیز داستانونه او نور د ننداره په شکل و.

په ختیزو هیوادونو کې تیاتر مذهبي بڼه درلوده او په عمومي ډول مذهبي داستانونه او د افسانوي اتلانو میړانې په هغه کې بیانیدې.

تیاتر په افغانستان کې حتی په زړه او لرغوني آریانا (۲۵۰ م) کې موجود و، کله چې د آیخانم د کیندنو په نتیجه کې تیاتر جوت شو چې داخلي او بهرنیو مؤرخینو، لکه څنګه چې لازمه ده، د هغه په هکله خبرې کړې نه دي، خو کله کله ځینې مطلبونه چې په هغه کې غونډې، چې د لرغوني یونان تیاتر ته ورته و، لیکلې دي لکه د خلکو راټولیدل د ستاینکو (مداحان) په شاوخوا، سادوګان او مداریان او بیا وروسته په مختلفو ننداره، لکه د کال د لومړي یا د نوي ورځ (نوروز) او نورو کې په افغانستان کې د تیاتر مختلف ډولونه څرګندوي. لکه چې مداریانو زموږ په هیواد کې د ډیره وخته په لیږدیدلو او ګرځنده ژوند کاوه چې ژمي کې به تودو سیمو، لکه: هند، پاکستان او یا اوړې کې به زموږ هیواد ته راتلل او خپلې ننداره به یې ښودلې د شپیلۍ او ډولکي په وهلو سره به یې، لکه چې په هند کې هم رواج لري، خلک په ځان راټولول. او ننداره به یې ښودلې. او له خلکو څخه روپۍ راټولولې. دا ننداره زیاتره دخلکو د تیر ایستلو اود روپیو د راټولولو له پاره جوړیږي. زیاتره مداریان خپل شاګردان د (جمبوري) په نوم یادوي او د په زړه پوری خندونکو حرکاتو او الفاظو سره نور هم په زړه پورې کیږي.

د ساری په ډول کله چې مداري غواړي يوه نوې ننداره جوړه کړي په شاګرد غږ کوي:

جمبوريه زويه!

جمبوری: څه استاذه.!

مداري: نوم دې څه دی؟

جمبوری: استاده نوم مې... دی

مداری: څو ورونه لرې؟

جمبوری: درې ورونه لرم.

مداري: څو خويندی لرې؟

جمبوری: درې خويندې لرم.

مداری: يوه خوردې ماته نه راکوې.

ټول حاضرين خاندي او جمبوری وايي:

نه استاده، د مور او پلار اجازه نه شته.

بيا مداري شوخي او ټوکې کوی او وايی:

څو مورګانې لری؟

جمبوری: درې ميندې لرم.

مداری: څو پلرونه لرې؟

جمبوری: درې پلرونه لرم.

نندارچيان خاندي په هغه مهال کې مداري په قهر او ښکنځلو سره وايي چې حلالي سړی درې پلرونه نه لري.

جمبوري: او، استاذه، غلط شوم يو پلار لرم.

معمولاً مداريان دڅو نندارو په ښودلو سره د روپيو په راټولولو او د ځان سره د جوړ شوو دوا ګانو په خرڅولو پيل کوي او په نورو دورو کې

تعویذونه په ډیر ستاینو سره چې په نندارچیانو کې یې هم پلوی سړی موجود وي خرڅوي.

دمداریانو په زړه پورې ننداره هغه مهال ده چې په اصطلاح شپیلی یې بنده شي، یو دده له انډیوالانو او یاجمبوری چې په نندارچیانو کې ناست وي او دعا کوي چې د مداري شپیلۍ یې بنده کړي ده.

په هغه وخت کې مداري په زاریو سره چې (د ماشومانو لرونکي یم، ولې مې ځورويې او زما شپیلۍ بندوئ) او یا دا چې په خپل ځان رحم وکړه او هغه وخت یو بل سره مسابقې ته رابولي او دخلکو څخه روپۍ غواړي.

معمولاً دمداریانو ننداره د منګور او خاپې (موشخرما) د جنګ په اچولو چې هیڅ کله یې نه جنګوي، پای ته رسیږي. د افغان مشهور شعبده بازانو په کتار کې د بیلګې په توګه د خاکیشاه مداري او محمد علي شناور نومونه اخستلی شو.

دوهم څپرکی:

ځینې تفنني ننداري او د هغو د سرته رسولو لاري (طريقې)

اصلاً شعبذه، شعبده او شعوذه د چل، د لاس چالاکي، ټګي، کوډې او سحر په معنا راغلي او د خلکو په منځ کې د سترګو دتړلو په معنا هم راغلي ده.

شعبده د ډیر پخوانۍ تفنني ننداري په توګه ګڼل کیږي چې دخلکو د شوخۍ او ساعت تیری لپاره به تر سره کیدې.

د بشر د تمدن په تاریخ کې د شعبده فن د تیاتر له فن څخه په زرګونه کاله مخکې منځته راغلی او په بیلا بیلو ټولنو کې رواج و چې زیات د پاچهانو، شهزاده ګانو، امپراتورانو په دربارونو کې د دوی د سرګرمی له پاره استعمالیده. او ورو، ورو دخلکو دسرګرمۍ له پاره یې کوڅو ته هم لاره پیدا کړه.

اوس لږې داسې ټولنې شته چې هلته شعبده او تفنن وجود ونلري. د ښار او کلیو د کوڅو څخه تر لویو سالونونو پورې، سینماګانو، تلویزیون، ویدیو او حتی انترنیټ ته یې هم لاره وموندہ.

په لاندې ډول ځینی تفنني نمایشونه اود هغه رازونه څیړل کیږي، تر څو چې لوستونکي کله چې د تلویزیون په پرده او یا فلمونو کې ګوري د هغه په رازونو پوه شي اودهغه علمي تجربوې اومیخانیکی اړخونه له یاده ونه باسي.

۱ - کوډګره کتابچه:

د شعبده باز (لوبغاړي) په لاس کې یوه کتابچه وي. او داسې ښيي چې د ((فر)) په ویلو او ټکان ورکولو سره د میز، دیوال، او یا د کوم ننداره کوونکي په سر ټوله کتابچه سپینوي. او په دوهم ټکان کې بیرته لیکل شوي کتابچه ترې جوړه وي.

د ترسره کولو لار او طریقه:

کتابچه چې څومره قطع او صحافت ولري، کیدای شي دا جادويي عملیه په هغه تر سره شي. معمولاً شعبده بازان جیبي کتابچه مناسبه بولي، هغه کتابچه چې نرم کاغذ، خط لرونکي او لنډه وي شعبده باز د لومړي شکل مطابق هر دوه مخه وروسته خط خط کوي او د دوهم شکل هر دوه پاڼې وروسته سپین پریږدي.

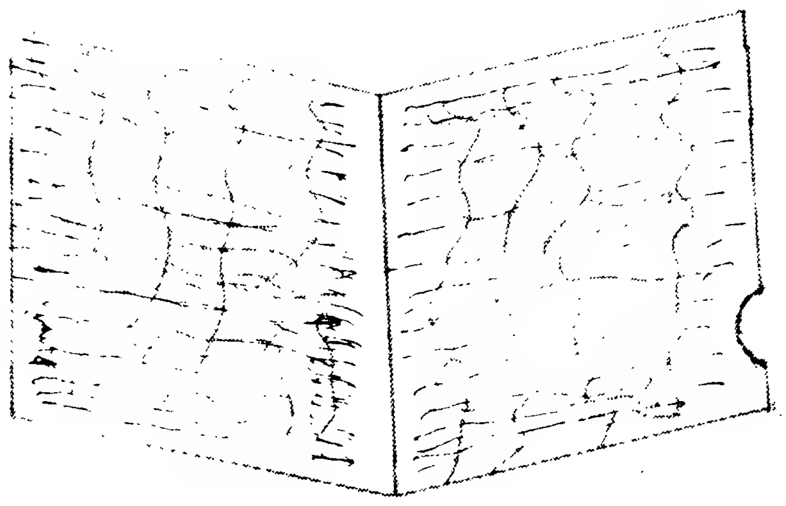

د خط شوو مخونو نمونه چې د ښي طرفه د نیمه مقوس په شکل قیچي (بیاتي) شویده.

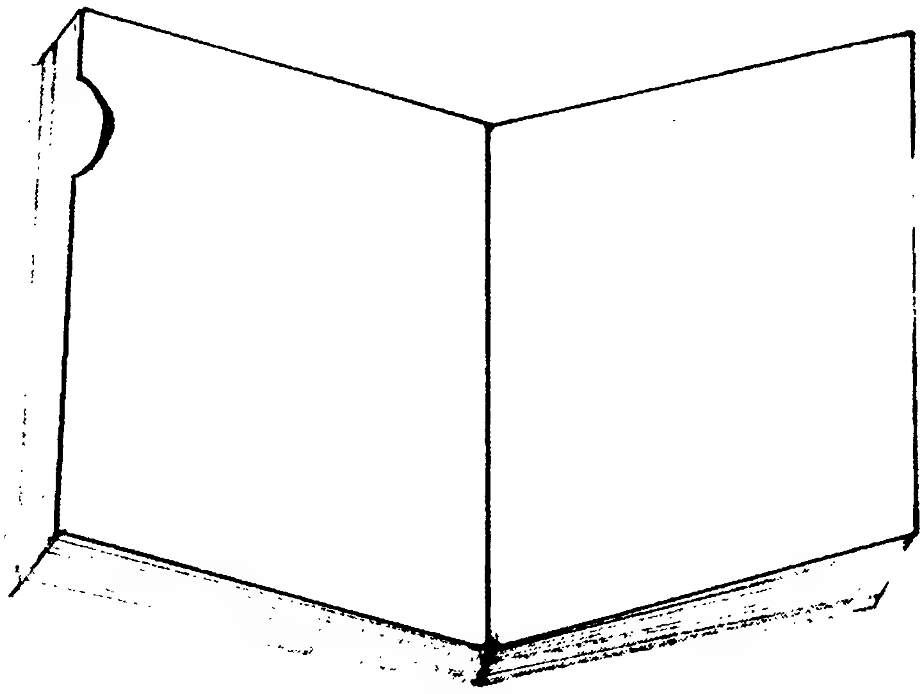

د سپین پرېښودل شوو مخونو نمونه چې د کیڼ له طرفه د نیمه مقوس په شکل قیچي (بیاتي) شویده.

په دې ترتیب شعبده باز (لوبغاړی) کتابچه له پیل څخه تر پایه دوه مخه خط خط او دوه مخه سپین پرېږدي، همدارنګه شعبده باز هر یو مخ وروسته د پای په کنج قیچي (بیاتي) کوي چې تر څو د مخ په ګرځولو کې یو مخ خلاص او بل مخ خلاصه نه شي.

د ننداري په وخت کې شعبده باز غټه ګوته د کتابچې په یوه خوا چې بیاتي (قیچي) شوی ده اړدی او په چټکتیا سره کتابچه تر پایه پورې اړوی په دې کې یوازې هغه مخونه خلاصیږي چې خط خط دي او ننداره کوونکی فکر کوی چې کتابچه له لیکنو څخه ډکه ده.

بیا وروسته شعبده باز د لاس په چټکۍ او غورو (لافو شافو) کولو سره بې ددې چې خوك پوه شي، کتابچه په بل لاس او غټه ګوته، یعنی هغه ځای چې قیچي شوی دی، نیسی، په دې وخت کې یوازې هغه مخونه خلاصیږی چې سپین دي او تاسې فکر کوئ چې کتابچه ټوله سپینه ده او په دې ننداره حیرانیږئ.

پام وکړئ چې کتابچې بیاتي (قیچی) شوی برخه ۳ سانتي مترو پورې په مقوس ډول په اوږدوالی او قطر کې ده.

۲ - سحرګره صندوقچه:

شعبده باز تاسو ته د هینداري یوه صندوقچه دربښیي. لکه د یوې رڼا کوټې په شان ښکاري او تاسې کولای شئ هغه د کوټې په کونج او یا الماري کې کېږدئ، شعبده باز څو فلزي سکې په هغه سوري کې چې د صندوقچې په پورته برخه کې دي اچوي خو ټولې دا پیسې په صندوقچه کې ورکیږي چې تاسې به اریان شئ.

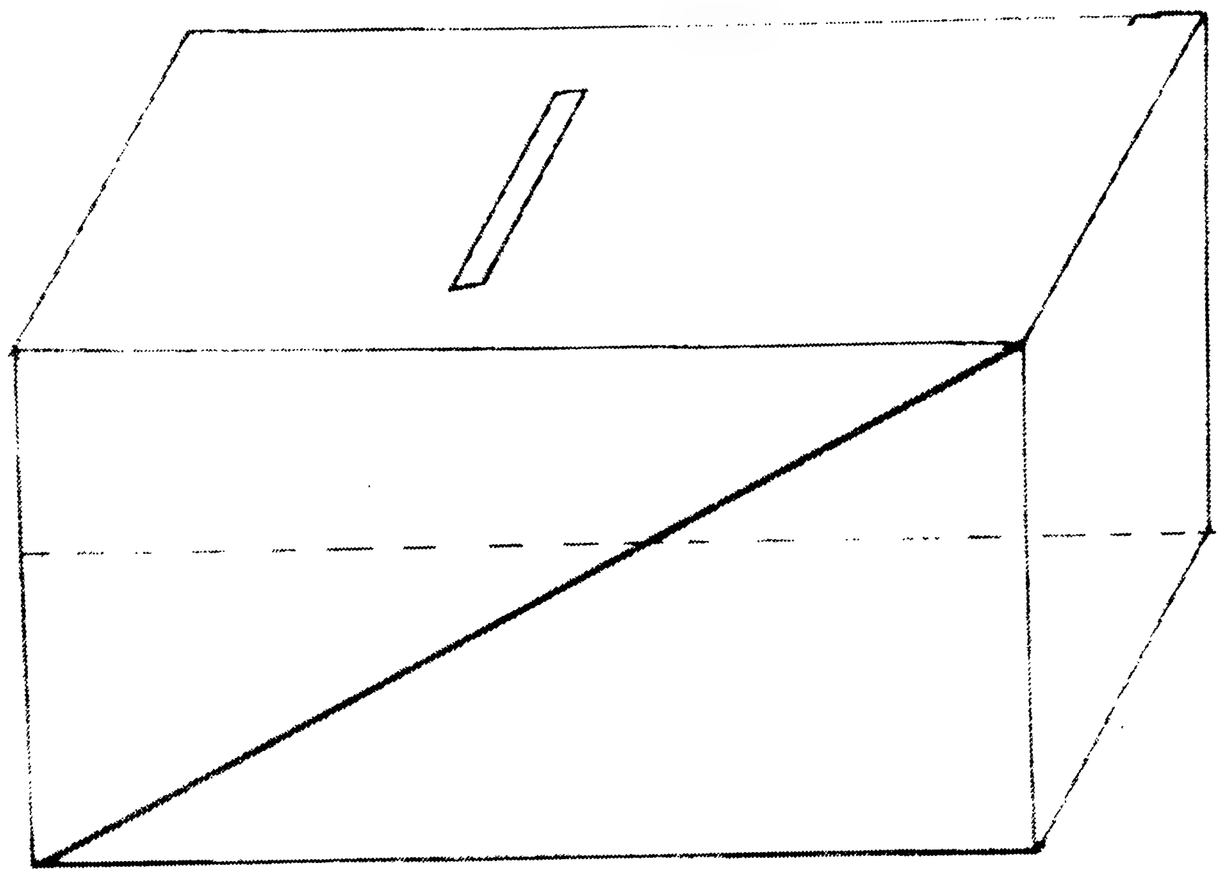

د سرته رسولو ډول او طریقه:

صندوقچه په اصل کې د شپږ ټوټه د مخ د هینداري او یوه ټوټه د ښیښو چې یوه سطحه او یوه اندازه لري، په مکعب ډول جوړه شوې وي او د یوې هینداري پارچه چې اوږده وي په مایل ډول په صندوقچه کې وي صندوقچه د مکعب په شکل سره خښه او په منځ کې یې د آیني اومه ټوټه په ۴۵ درجو چې د صندوقچې د سر او قاعدې سره لګیدلې وي.

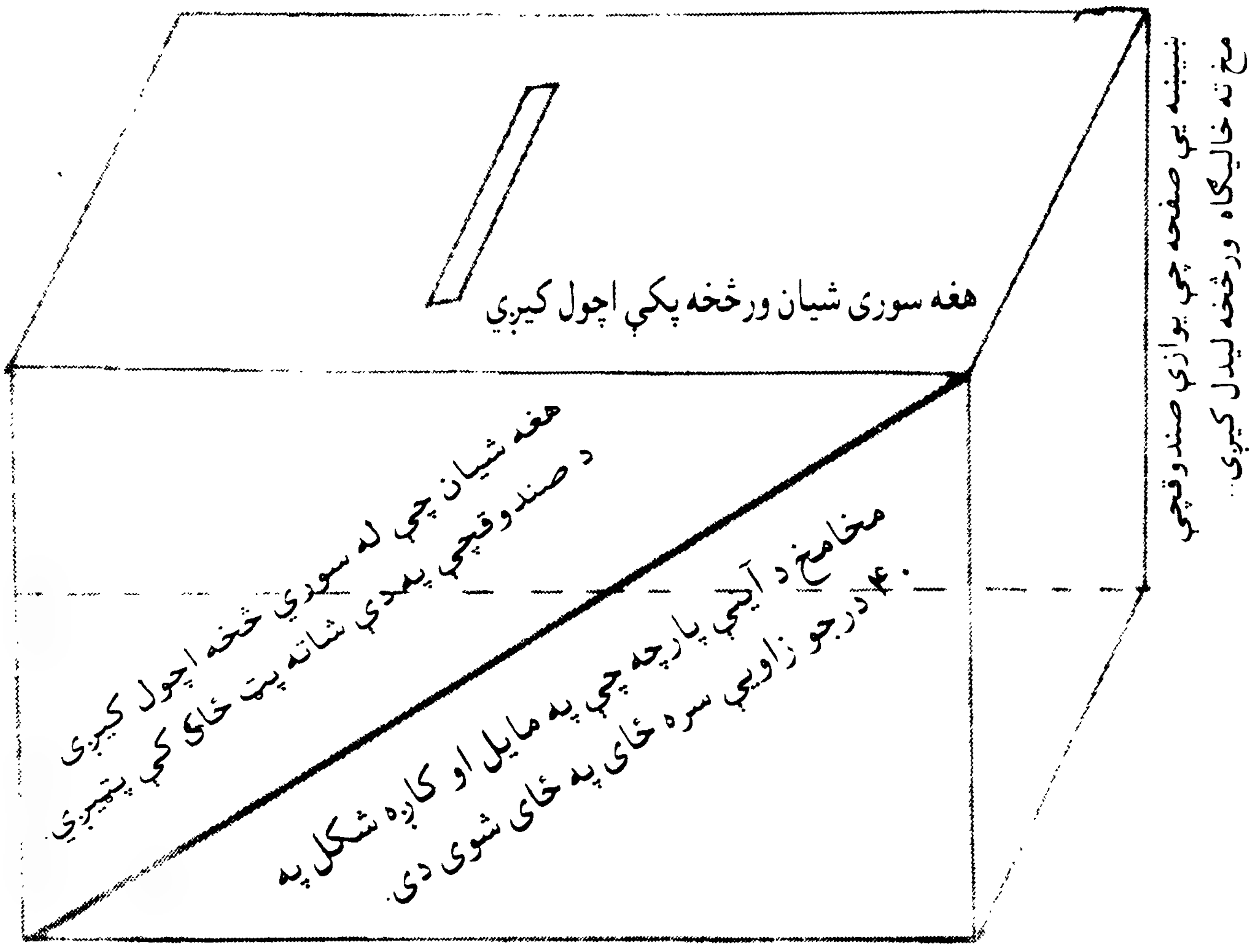

د نور انکسار له قانون سره سم د تصویرونو د مخ د برخې څخه پورتنی برخه او د صندوقچې کښتنی برخه چې مایله ده په بشپړ ډول سره د څلور ضلعي په بڼه ښکاري. صندوقچې په اصل کې د یوه مایله توګه د ۴۵ درجو باندې په دوه برخو ویشل شوی دی. په داسې حال کې چې په نیمه لوړه صندوقچه او د هغې شاته تش ځای شته چې سکې د کړې هینداري شاته کیږي، سکې نه لیدل کیږي او لیدونکی ورته حیرانیږي.

۳- د فلزی سکې ورکیدل:

شعبده باز به یوه وړوکي فلزی سکه له جیبه راوباسي او تاسو ته به یې دروښیي تر څو چې پوه شئ چې په رښتیا سکه ده. سکه د میز په سر اږدی، په هغه وخت کې د اورلګیت ډبلی چې دمیز په سر دی او یا یې له جیبه راباسي او په سکه یې اږدی.

له څو شیبو څخه وروسته د اورلګیت ډبلی دمیز له سره لرې کوي فلزی سکې بې درکه شوی وي. بیا غورې او لافې شافي کوی چې سکه په هوا

شوې او يا د نندارچيانو په جيب کې يې ايښې ده. کله چې دې د هغه جيب لټوي، سکه د هغه له جيبه راباسي، او تاسې به اريان شئ.

د سرته رسولو ډول او طريقه:

شعبده باز پخوا يوه ټوټه آهن ربا د اورلګيت په ډبلی کې د خليو لاندې ايښې وي او يايې د اسکاچتيب يا رابرتيپ په واسطه کلکه کړې وی او په هغه يې د اورلګيت خلي ايښي وی. کله چې د اورلګيت ډبلی په سکه باندې اږدی سکه په ډبلي پورې نښلي او هغه پورته کوي.

د هغه چا له جيبه چې سکه راباسي، د شعبده باز همکار وي چې تاسې ورته حيرانيږئ.

۴ - تشه کوزه له اوبو ډکيږي:

شعبده باز فلزی تشه کوزه ښکاره کوي او هغه پر بل مخ اړوي او له منبوکې يا خولې څخه ور پو کوي. چې په بشپړ ډول سره تشه ده. بيا وروسته په شپيلۍ او ډولك وهلو، غورو او لاپو کولو سره شپيلی په کوزه کې ننه باسي. ته به وايې چې څه ټکوي اوبه د فرات او يا د ګنګا، جمنا څخه غواړي او نندارچيان ګوري چې په کوزه کې ډيرې اوبه پيدا کيږی. حتی دوه او يا درې واره هغه په بل مخ اړوي اوبه له کوزې توئيږي.

د ترسره کولو ډول او طريقه:

د کوزې په دننه کې يوه ګرده فلزی پرده لګيدلي ده چې کولای شي يوه اندازه اوبه وساتي. يوه اندازه اوبه په يوه پلاستيکی کڅوړه کې په کوزه کې له پخوا څخه اږدی او سر يې ټينګ تړي. کله چې کوزه د ننداري څخه وړاندې اړوی راوړوي څرنګه چې د پلاستيکی کڅوړې سر تړلی دی نو اوبه نه توئيږي.

شعبده باز وروسته له هغو چې نندارچیان په دې ډاډه کړي چې اوبه په کوزه کې نشته، بیا په غورې کولو پیل کوي چې اوبه د شپیلۍ په واسطه د دجله او فرات او یا دګنګا او جمنا له سیندونو څخه راوړي او په کوزه کې یې اچوي. په دې حال کې فلزي شپیلۍ د کوزې په دننه کې د هاوان په شان وهي، کڅوړه سورۍ کیږي اوبه د شپیلۍ په زور راپورته کیږي، کوزه له اوبو ډکیږي، کوزه چې څو وارې کښته پورته کوي اوبه له کوزې څخه راتوئیږي. فلزي پرده د ټولې اوبه د توئیدو مخه نیسي.

۵ - د انسان د بدن اره کول:

دا یوه ستره ډارونکې نندارہ ده چې ښودل کیږي. ددغې ننداري په ترځ کې یو انسان د ډاریدونکو نندارچیانو په وړاندې اره کیږي.

د شعبده باز په امر سره یو صندوق په ستر میز باندې اږدی، په هغه وخت کې یوه وګړي ته امر کیږي چې د صندوق په منځ کې وغزیږي.

صندوق څلورو خواو ته پنځه سوري لري، چې په پورتنی برخه کې ستر سوری د سر د رایستلو له پاره اود لاندې برخه کې دوه سوري د پښو د رایستلو له پاره او دوه نورو خواو ته دوه نور سوري د لاسونود رااېستلو له پاره په کې دي.

د شعبده باز په امر سره د صندوق سر تړل کیږي اوله هغه سرې څخه غوښتل کیږي چې سر، پښې او لاسونه د صندوق د سوریو څخه راوباسي.

بیا وروسته ترې غوښتل کیږي چې سر، لاسونه او پښې وخوځوي. وروسته سره د لرګو د لنډولو یوه غټه اره راغواړي، د سړي د ژړا او زاریو سره سره صندوق دوه نیمه اره کوي، ډیرې وینې له صندوق څخه بهیږي، کله چې د سړي لاسونه او پښې له حرکت څخه پاتې شوې، صندوقونه سره

بیلوی. بیا د شعبده باز په دستور سره بیل شوي صندوق بیا سره یو ځای کوي او میخونه پرې ټکوهي.

هغه وخت شعبده باز هدایت ورکوي چې سر، لاسونه او پښې سره راټول کړئ او د صندوق څخه ووزي. نوموړی سړی بیا خپل لاسونه او پښې په صندوق کې ننباسي او روغ رمټ له صندوق څخه راوزي چې تاسې به ورته اریان (حیران) پاتې شئ.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

صندوق ډیر لوی دی، یو سړی پخوا په هغه کې پروت دی. کله چې دوهم سړی ته د ننداړچیانو په وړاندې د ننوتلو امر کیږي، تر څو لاسونه، پښې او سر له صندوق څخه راوباسي، لومړی کس چې په صندوق کې پټ دی او په صندوق کې ناست وی. خپلې پښې د صندوق د لاندې څخه راباسي. او هغه سړی چې د ننداره چیانو په وړاندې صندوق ته ننوزي، خپل سر او لاسونه د صندوق له پاس سوریو څخه راباسي. او پښې د ګیډې خواته راټولوي.

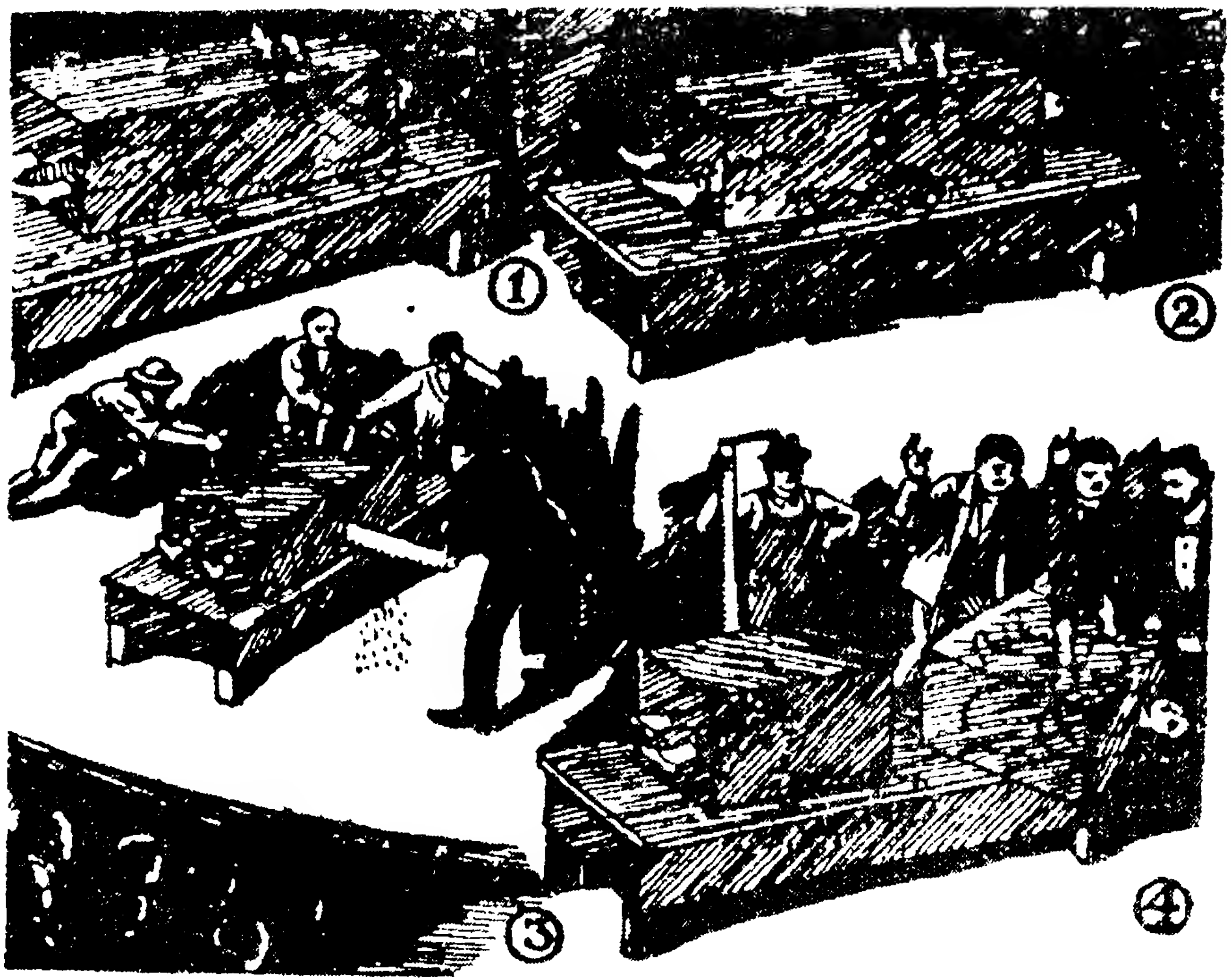

دا چې صندوق د منځه پرې کیږي، هلته د دواړو کسانو هیڅ برخه نه شته. یوازې هلته د ویني په رنګ ډکه یوه کڅوړه وي چې د اره کولو په وخت کې څیري او ویني بهیږي.

کله چې دصندوق دوې ټوټې سره یو ځای کیږي. د شعبده باز په دستور سره دواړه کسانو خپل لاسونه او پښې د صندوق دننه کوي. او بیا دوهم وګړی چې د شعبده باز په دستور سره دننداره چیانو په وړاندې صندوق ته ننوتلی وي، بیا روغ رمټ له صندوق څخه راوزځی او دوهم سړی همدا ډول په صندوق کې پټ وي.

۶ - په لاس، غوږ او یا په پزه کې د پاکي نن ایستل:

شعبده باز پاکی په لاس کې نیسي، وروسته له هغه چې تاسو ته یې وښودله، پاکی په خپل لاس غوږ او یا پزه کې ننباسي.بې لدې چې د وینی یو څاڅکی ترې وبهیږي، تاسې به ورته اریان پاتې شئ.

د سرته رسولو لار او طریقه:

پاکي د یوې ګوتې او یا د غوږ او یا پزې په اندازه پرې شوې وي، چې یوازې دهغه پزه، غوږ او یا ګوتی په کې ځائیږي.

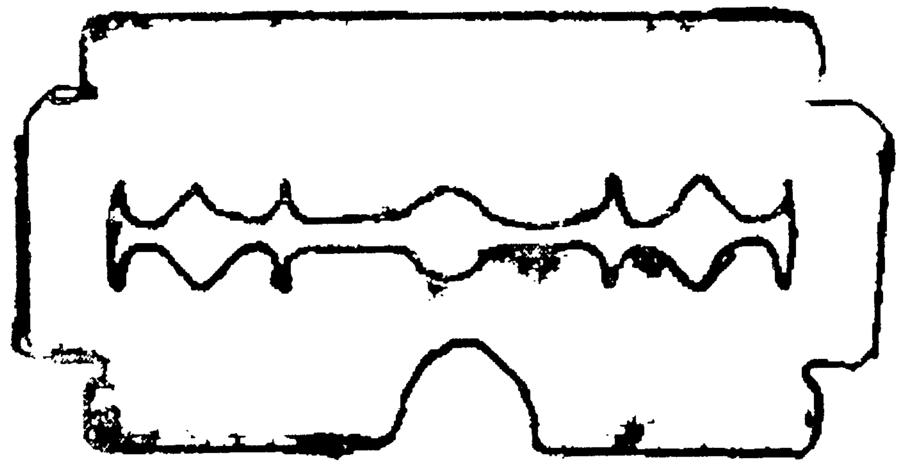

د ننداري په مهال شعبده باز پرې شوی ځای په لاس کې پټوي او پوره برخه یې تاسو ته ورښکاره کوي او بیا په ننداره کې په پرې شوي ځای کې ګوته، غوږ او یا پزه ننباسي. داسې ښکاري چې پاکي په پزه، غوږ او یا د شعبده باز په لاس کې تللې ده او تاسې د هغې په لیدلو ارپانوی.

۷ - د چاړې او یا تورې په مټ کې ننه ایستل:

شعبده باز ښایي ووایي چې چاړه یا توره د خپل شاګرد (جمبوری) په مټ کې ننباسي. چاړه یا توره اخلي او په هغه یوه ټوټه لرګی ټوټې ټوټې کوي.

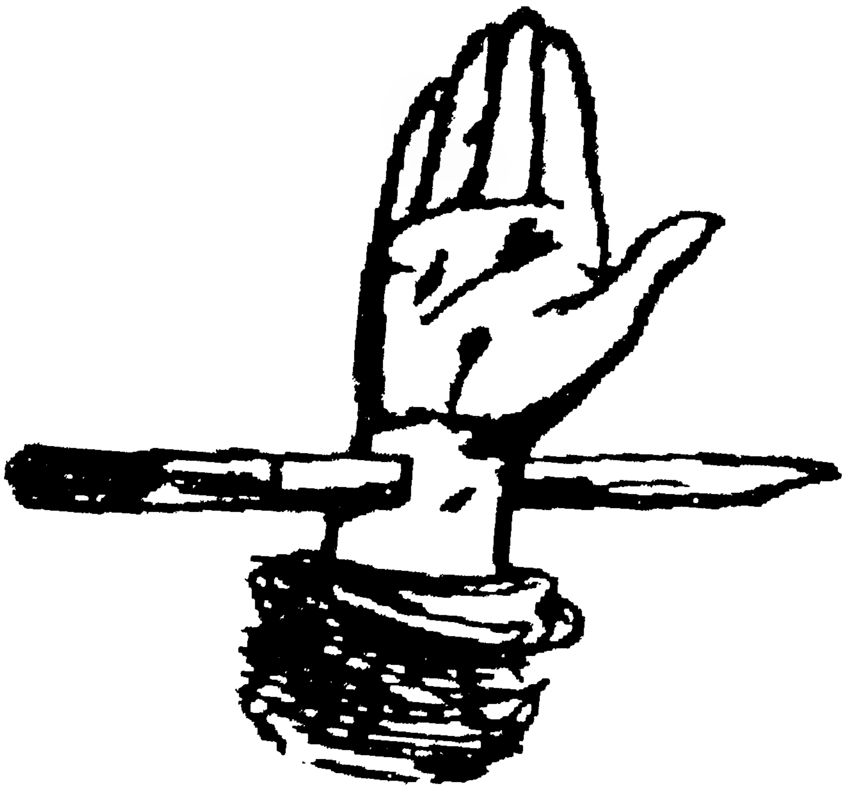

شاګرد هر څومره چې غواړي ددې کار څخه تیر شي. شعبده باز یې نه مني. او بیا د میز یوې څنډې ته چې نندارچیان یې نه ویني. چاړه او توره د شاګرد په مټ ننباسي. شاګرد ژاړي او مټ خوځوي. چې چاړه او یا توره په هغه کې ننوتې ده او تاسې یې په لیدلو ارپانیږئ.

د سرته رسولو لار او طریقه:

توره یا چاړه دوه موټې او یا دوه طرف یا نیمه یې لري: یو طرف یا نیمه یې اصلي دی چې د شعبده باز په لاس کې دی او ټولو ته یې ښکاره کوي

اوپه هغه لرګي ماتوي. بل طرف یا بله چاړه یې نقلي دي چې د هغې په منځ کې ځانګړې پریکون سرې د هغه تش ځای په دوه فلزي ټوټو چې شاته یې دوه (کولمې) (سپرینګ) دي، ځای په ځای شوي دي. دغه چاړه له ننداره چیانو څخه پټه ساتل کیږي.

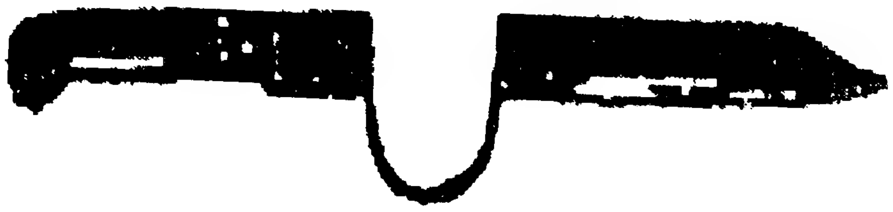

په هغه وخت کې چې غواړي چاړه د شاګرد په مټ کې ننباسي. اصلي چاړه یا اصلي طرف څنګ ته کوي او دوهم چاړه یا کیندل شوی خوا را اخلي، پریکړ شوی برخه د شاګرد په مټ یا لاس او یا پوزه ننباسي چې د په رښتیا چاړې په شان ښکاري چې د شاګرد په لاس او یا پوزه کې ننوتلې او تاسې د هغې په لیدلو اریانوي.

۸ - په ژبه کې د پنګ او یا سیخ ننه ایستل:

ښایي شعبده باز تاسې ته نری سیخ په لاس کې درکړي چې هغه له نیږدې څخه وګورئ او ډاډه شئ چې هغه رښتیانی او فلزي پنګ او یا سیخ دی. بیا وایي چې دا سیخ د ژبې او یا پوزې په یوه خوا ننباسي او له بلې خواته یې راباسي.

ښایي د عطر او یا کلونیا بوتل له جیبه راوباسي او هغه د وینې بهیدلو د هغه دوا په ډول یا د درد ضد او مکروب ضد دوا په توګه په خپله ژبه وپاشي. او بیا د سیخ په ننه ایستلو پیل کوي. او دا چې ځینې د هغه لیدلو توان نلري، نو اړ کیږي چې شاته مخ واړوي. بیا سمدلاسه ننداره چیانو ته مخ اړوي او ورته ښکاره کوي چې څنګه یې سیخ په پوزه او یا په ژبه کې ننه ایستلی دی چې تاسې به ورته اریان شئ.

د سرته رسولو لار او طريقه:

شعبده باز دوه ميله همرنګه سيخونه او يا هم پرې شوي پنګ لري. چې يو عادي او مستقيم دى چې تاسو ته دربنودل کيږي او بل تاو شوى او يا پرى شوى چې په لاس او يا جيب کې يې پټ کړى وي. چې تاسو ته له ښودلو څخه وروسته عادي

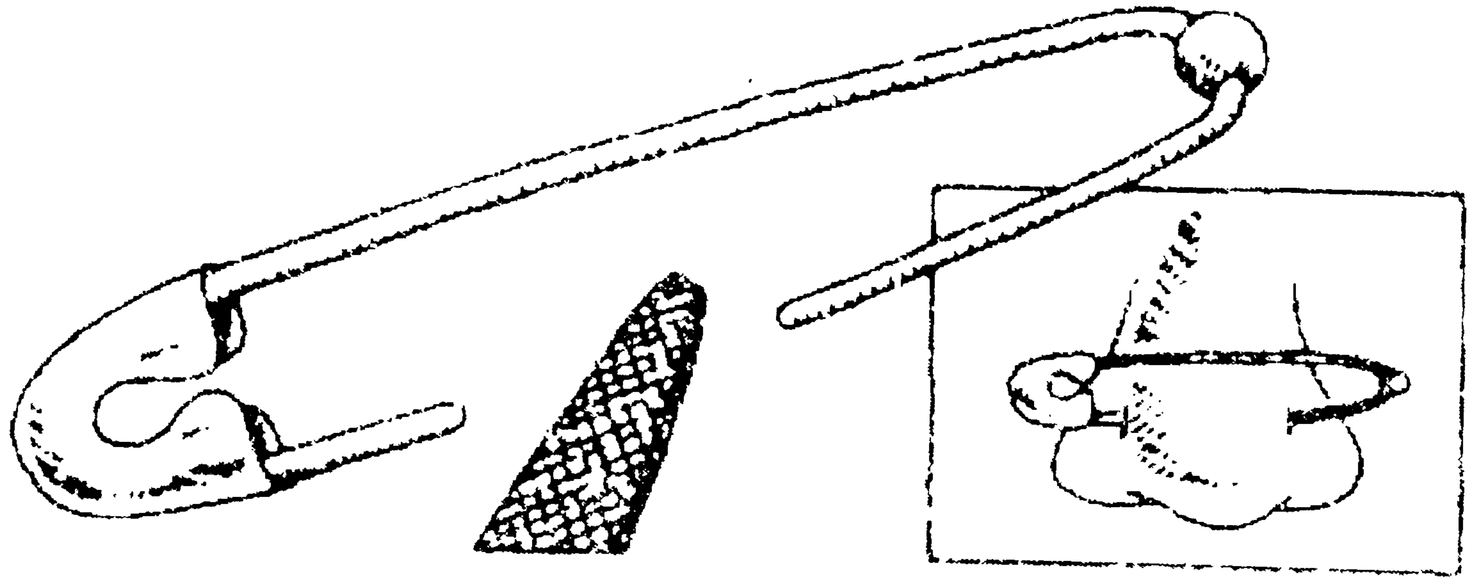

پنګ او يا سيخ پټوي او تاو شوى سيخ يا پنګ په پوزه او يا په ژبه کې ځاى په ځاى کړي. داسې جوتيږي چې هغه په پوزه او يا په ژبه کې ننوتلى اود پوزې او يا د ژبې بلې خواته راوتلى دى.

۹- د دستمال د دوه کنجونو غوټه کول او په يو لاس د هغه خلاصول:

شعبده باز به تاسو ته يو نرم او نازك دستمال در ښکاره کړي. بيا به يې دوه مخامخ کنجونه ونيسي. دوه او يا زياتې غوټې به ورکړي. او يوسر به يې يو د حاضرينو ته ورکړي چې هغه وښکوي. چې غوټې ښې ټينګې شي. چې هيڅوك حتى هغه په دوو لاسونو هم خلاص نه کړاى شي بيا شعبده باز دا غوټه په خپل يوه لاس اخلي او د دستمال بل طرف په خپل لاس اچوي او خپل لاس اوغو ته پټوي چې غوټه يې په لاس کې ده.

بیا په آسانۍ سره د دستمال لاندې غوټه به خپل هماغه یوه لاس خلاصوي او دستمال د لاسه لرې کوي تاسې به ووینئ چې دستمال خلاص او اریان به پاتې شئ.

د سرته رسولو لار او طریقه:

د دستمال په مخامخ کنجونو کې داسې غوټې کوي چې دوه یا د هغه څه زیاتې غوټې په یوه دور راګرځي او هغه پای چې په هغه غوټه کېږي په اسانۍ سره د غوټو له منځه تیریدای شي او په آسانۍ سره خلاصیږي.

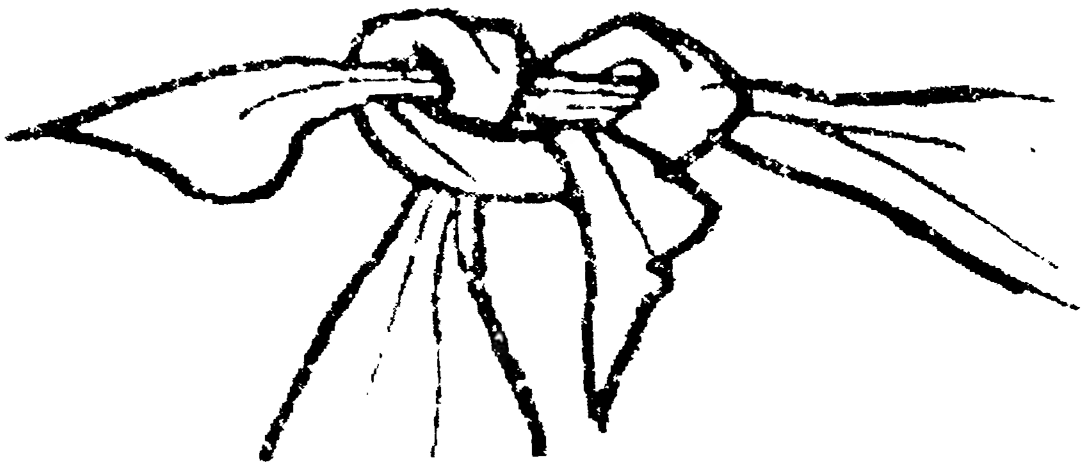

شعبده باز دستمال په لاس اخوي او په آسانۍ سره دستمال يې د غوټو څخه راباسي او څکوي يې غوټه د شعبده باز په لاس کې خلاصیږي هغه مهال دستمال لرې کوي او تاسې به اریان شی.

۱۰- کړکۍ (نی) یا د شپیلۍ په شان سحرناکه میلې:

شعبده باز به بنایي دوې میلې یا کړکي (نی) تاسو ته دربنکاره کړي، چې یو تر بله په بشپړ ډول بیل دی او دهغه دواړه اړخونه په کاغذ او یا رابر ټیپ پوښل شوي وي. چې د هغه منځ ونه لیدل شي. هره یوه میله په خپله پورته نیمایي کې سوری لري اود سوري څه ټینګ تار راوتلی وی. چې د هغې په سر کې د ګل په شان ځوندې وي.

شعبده باز ددې میلو یویو سره دشپیتو درجو په زاویې سره په لاس کې نیولي او په بل سر کې ځونډی ځکوي دغه تار اوږدیږي او هر څومره چې اوږدیږي د بلې میلې تار لنډیږی، ته به وایې چې د دواړو میلو تارونه سره تړلي دي. کله چې میلې په دواړو لاسونو سره لرې کوي، تاسې په ورته اریان پاتې کیږئ..

د سرته رسولو لار او طریقه:

د میلو په دننه کې د ختو ټوټې چې په آسانی پورته کښته کیږی، ځای په ځای شوې وي او د تار یو سر ورپورې تړلی وی. شعبده باز لومړی دواړه میلې په شپیتو درجو زاویې سره په یوه لاس کې نیسي.

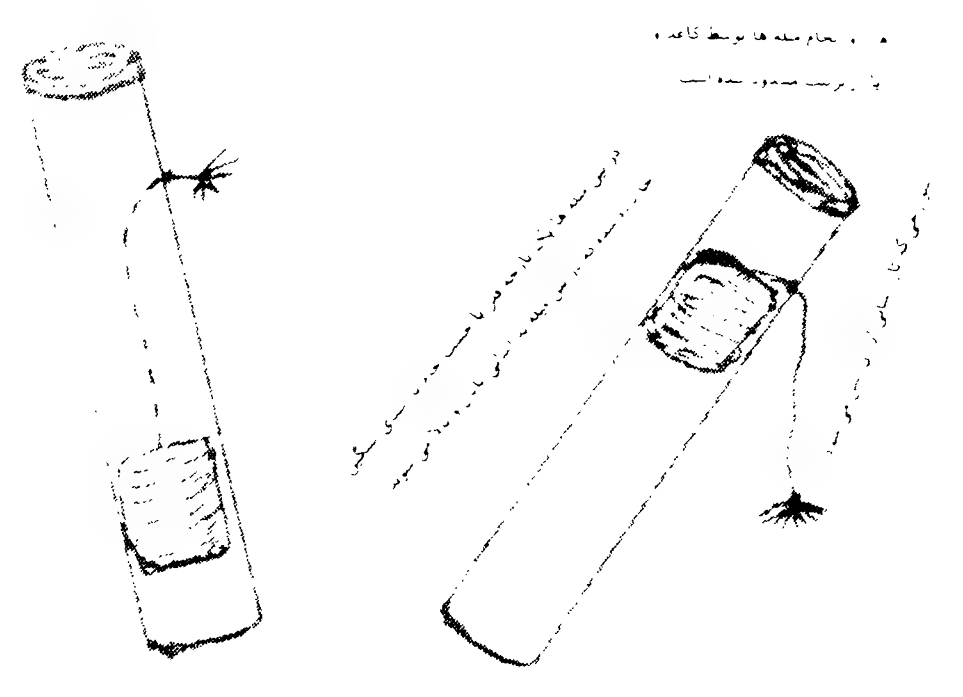

بیا هغه میله، چې د اوږده تار لرونکی ده، په شپیتو درجو زاویې سره په لاس کې نیسي، دکش کولو په وخت کې لومړی میله په **۴۵** درجو زاویې سره ځملوي. او دوهمه میله ورو، ورو په ولاړ ډول دریږي او تار ورو، ورو د میلې منځ ته ننوزی، داسې ښکاري چې دواړه میلې یوتر بله اړیکې لري او د یوې تار په کش کولو سره د بلې تار هم کش کیږی.

۱۱- د اورلګیت د خلي چې تاسې په نښنه کړی، پیژندل:

شعبده باز ښایي ځو تنه سره راغونډ کړي او پنځه د اورلګیتو خلي په مساوي واټن تاسو ته دربښکاره کړي. او له تاسو څخه به هیله وکړي چې د یو د بل په خوښه یو خلی وټاکئ او خپله به له کوټې څه ووځی کله چې راوګرځي مستقیماً به په هغه خلی لاس کیږدي چې تاسې خوښ کړی دی.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

د شعبده باز یو همکار ستاسو په منځ کې شته او ښایي له تاسو څخه هغه زیات د شعبده باز سره جنجال هم وکړی، خو هغه په واقعیت کې د شعبده باز مرستیال او ملګری دی چې د تاسو په مینځ کې دی او هر خلی چې تاسی ټاکی په ایشاره سره شعبده باز پوهوي. د مثال په توګه له ښی څخه کیڼې خواته دریم خلی تاسو ټاکلی دی. د شعبده باز مرستیال او ملګری د خلی له پاره د اشارې په ډول د وجود په کومه برخه لاس اږدی. د دویم، دریم مثلاً د دریم له پاره لاس په لاس ږدی. کله چې شعبده باز د خلي له ټاکلو څخه وروسته مجلس ته راځي، لومړی خپل مرستیال ته پام کوی چې لاس یې په لاس ایښی دی. نو هغه وخت پوهیږی چې تاسو دریم خلی ټاکلی دی او دریم خلی پورته کوي او تاسې به ورته اریان شئ.

۱۲- د ګوګړو د لرګیو ماتول او بیرته د هغه جوړ ښکارول:

شعبده باز یو جوړ د ګوګړو لرګی تاسې ته ښیي او وروسته له هغه چې تاسي پوره ډاډه شئ چې خلی جوړ دي، هغه خلی په خپله لمن او یا د جیب په دستمال کې تاو کړي تاسي څخه به وغواړي چې هغه خلی یا لرګی چې په دستمال یا لمن کې دي ماته یې کړه؟ وروسته له هغه چې تاسې ډاډه شئ

چې خلئ یا لرګی پوره مات شویدي دستمال به خلاص کړي او هغه لرګی به تاسې ته تیار جوړ وښیي.

د سرته رسولو طریقه:

لوبغاړی یا شعبده باز یو لرګی د کالیو په منځ کې لري او پټ کړی یې وي. څرنګه چې لرګی یا خلی د لمن په منځ کې پټ کړیدي او په دستمال کې یې ایښی دي چې نه هغه تاسې لیدی شي او نه د لمن څخه ښکته لویږي.

شعبده باز هغه لرګی چې تاسې ته ښیي، تقریباً د ۸ - ۵ سانتي متر وپورې د دستمال په څنډه کې تاو او په هماغه لرګي د دستمال څخه لري ساتي او هغه وخت تاسې ته لرګی درکوي هغه چې د دستمال په یوه برخه کې پټ شویدي، چې تاسو هغه مات کړې هغه وخت چې د لرګي د ماتیدو په اړوند ستاسې اطمینان پوره شو، دستمال خلاصوي هغه لرګي چې تاسې ته وښودل شو، بیرته بیا هغه جوړ راباسي، مات شوی لرګی په څنډه د دستمال او یا لمن کې هم هغسې پټ وي.

۱۳ - د د ګوګړو ډک یاخالي قوتۍ:

شعبده باز د سګریت د لګولو او بلولو د پاره تاسې ته د ګوګړو قوتۍ وښیي چې ډک دی او یوتیلی یا لرګی به واخلي چې سګریټ بل کړي. دګوګړو لرګی بغیر له دي چې سګریټ بل کړي په لاس کې پاته کیږي. خپل ځان په لاڤو شاڤو بوخت ساتي، تر څو د ګوګړو لرګی مړشي، هغه وخت په جعلي توګه سګریټ ته ګوري چې تر اوسه پورې بلوی نه دي. بیرته بیا غواړي چې بل لرګی دګوګړو له قوتۍ څخه واخلي، ترڅو سګریټ ولګوي.

دا ځل: ګوګړو قوتۍ خلاصوي، پام کوي چې دګوګړو قوتۍ په پوره توګه خالي دي او په هغه کې کوم خلی نشته او تاسې په حیرانتیا کې پاته کیږئ.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

د ګوګړو قوتۍ دواړو خواوو ته یوه نبنه لري،تر څو څوك پوه نه شي چې قوتۍ معکوسه یا سر چپه شوې ده، ځکه چې د قوتۍ داخلي برخه، یعنې هغه خوا یوازې یوه قطار چې خلي پکې سرش شوی دي د بلې خوا پوره خالي دی.

په یو خوا یو قطار خلي یا لرګي محکم ځنګ پر ځنګ سریښ شویدي او یوازې یو لرګی یا خلی دهغه په مخ ایښودل شویدی. دارنګه معلومیږي چې قوتۍ پوره د خلو یا لرګیو څخه ډك دي. لوبغاړی یا شعبده باز اول دهغه قوتۍ مخ خلاصوي چې د هغه پر مخ خلي یا لرګی سریښ شویدي. کوم وخت چې یو لرګی ورڅخه لري شي، نو دلاڅو شافو وهلو په وخت کې ورو دګوګړو مخته څرخ ورکوي او وروسته د هغه خلي له مړکیدو، چې لګولی یې دي،دقوتۍ بلی مخ خلاصوي چې تش دی او تاسې به حیران کړي چې قوتۍ پوره خالي ده!

۱۴ – د ګوګړو خالي قوتۍ:

لوبغاړی به تاسې ته خالي ګوګړ درکړي چې هغه په پوره پام سره وګورئ او ډاډه شئ چې په قوتۍ کې هیڅ ګوګړ یاخلی نشته.

وروسته لاسونه، د ګوتو منځ، حتی لستوڼی به تاسې ته وښیي چې ګواکی هیڅ شي له ده سره نشته. هغه وخت خپل لاسونه شاته وړي، کوم وخت چې لاسونه لاندې راوړي یو د ګوګړو خلی له ځانه سره لري او

هغه سوزوي او تاسې به حیران شئ چې د ګوګړو خلی یا لرګی له کوم ځایه پیدا شو؟

د سرته رسولو لار او طریقه:

لوبغاړي له وړاندې نه یو لرګی یا خلئ د خپلو ویښتانو په منځ کې پټ کړیدي، چې په یوه مناسب فرصت او موقع کې خپل لاس شاته وړي او هغه آخلي.

۱۵ - د ګوګړو د لرګیو سرونه ورکیږي:

لوبغاړی ګوګړ آخلي او یوه شمعه د میز پر مخ روښانه کوي، بیا هم د ګوګړو قوتۍ خلاصوي او ټولو حاضرینو ته ښیي چې ټول ګوګړ سر لري لږ څه وروسته بیا هم قوتۍ نندارهکوونکو ته ښکاره کوي، لیدونکي به وګوري چې ټول د ګوګړو خلي یا لرګي سر نه لري او حیران به شئ.

د سرته رسولو لار او طریقه:

لوبغاړی مخکی تر مخکی د ټولو خلو یا لرګیو سرونه سپینوي، یوازې دوه سالم پریږدي یو د شمعي د لګیدو او بل د روښانه کیدو د ښودلو یا تماشي لپاره. نوره ټول خلي سر نلري. یوازې هغه لرګي چې د کاغذ پر مخ رسم شویدي د لرګیو په سرونو اینبودل شویدي.

لوبغاړی وړاندې له دې چې د ګوګړو قوتۍ نندارهکوونکو ته وښیي هغه رسم شوی د کاغذ ټوټه په ډیره چالاکۍ د ګوګړو د قوتۍ څخه راباسي. په همدي ترتیب هغه ګوګړو قوتي چې خلي یې سر نه لري سیل کوونکو ته ښیي او هغه حیران پاته کیږي.

۱۶- د پړي یا رسۍ پرې کول او د هغې جوړ ښودل:

لوبغاړی به تاسې ته ښایي چې نرۍ پړی دروښیي او حتی یو پړی هغه سیل کوونکو ته ورکړي چې کش یې کړي، تر څو مطمئین شي چې تیر ایستل نشته، بیا وروسته د پړی سرونه په حلقوي توګه په یوه معلومه فاصله کې د رسۍ په منځ کې ږدي او له همدی ځای څخه غوټه ورکوي او پړي په خپل لاس کې نیسي، بیا د غوټې اچولو لومړی نقطه، له تاسې څخه به وغواړي چې قیچي یا بیاتي واخلئ او منځني نقطه یې پرې کړئ او تاسې حتماً فکر کوئ چې پړی یا تار تر دوه نیمو پورې پرې شویدي.

وروسته به لوبغاړی تاسې ته یوه د رسۍ یوه سر درکړي چې کلکه یې ونیسئ او رسۍ ورو، ورو، دمنځنۍ برخې څخه ایله کوی، تر څو چې ټول برخه چې دده په لاس کې پاته کیږي رسي دوباره بیا صحیح پوره او روغه پاته کیږي او د هغه د بیاتي پرې کیدلو هیڅ اثر نشته په دې وسیله سره به تاسې پوره حیران کړي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

لوبغاړې په لومړي ځل دواړه د رسۍ سرونه خپل لاس کې اخلي، دوهمه رسۍ دارنګه پریږدي چې دوهمه برخه د جعلي نقطې په دوهم لاس کې آخلي او هماغه دوهمه برخه د لومړۍ برخې سره غوټه یاګنډه اچوي، تر څو په آسانه توګه د پړي له منځ څخه خلاص شي.

تاسې به ګورئ چې رسۍ یا پړی له (۵) څخه تر (۱۰) سانتي پورې لنډ شویدي.

۱۷ – د دستمال سوزول یا پرې کول او د هغه بیرته روغ رمټ ښودل:

د دستمال سوزول او پرې کول د لوبې کوونکي له خوا عیناً د رسۍ د پرې کولو په څیر دي. یعني دا چې دستمال لوبه کوونکی په دوو غوټو یا حلقو تقسیموي او یا د دستمال یوې برخې ته غوټه یا ګنډه اچوي چې وبنیي وګورئ دستمال په دوو برخو ویشل شویدي. هغه وخت لوبغاړی یوه برخه د دستمال د خپلو دوو لاسونو په منځ کې نیسي او له تاسې به وغواړي چې دستمال دده د لاسونو په منځ کې قیچي یا پرې کړئ، وروسته همدا پرې شوی برخه د دستمال په خپل لاس له دستمال څخه د باندې راوکاږئ او اور به ورته کړي او تاسې به فکر وکړئ چې لوبغاړی دستمال له منځ څخه په دوه نیمو برخو تقسیم ویشلی دی.

هغه وخت لوبغاړې دستمال د حلقو په شکل یو بل سره وګندي، د خپلې خولې لاندې به یې کیږدي وروست هغه به صحیح سلامت راوباسي او تاسې به حیران شئ.

دسرته رسولو لار او طریقه:

لوبغاړی به په همغه رقم لکه چې د پړي پرې کولو په اړوند وویل شول، یوه برخه د دستمال به پرې کړي او هغه به وسوځوي چې د هغوي هیڅ آثار پاتې نه شي په داسې حال کې چې د دستمال یوه برخه پرې شویدي، تاسې به فکر کوئ چې دستمال د پخوا په شان روغ رمټ دی، په داسې حال کې چې د هغه یوه برخه لنډه شویدي.

۱۸ - د لاس په واسطه دغوزانو او بادام د زړی ماتول:

کله لوبغاړی د لوبو ډوکو ځوداني غوزان، بادام یا میوه چې د نرم پوست درلودونکی لکه زردالو زړی خوري او د چپ لاس ورغوی، لکه د لرګي یوه میله د زړي د پاسه کیږدي، د بل لاس د موټي پواسطه زور فشار ورکوي همدا ډول په خپل ځنګل پاندی د سوکو په وهلو، زړي یو یو ماتوي او په خوړو یې شروع کوي.

د سرته رسولو لار او طریقه:

زړی د چپ لاس د هډوکي لاندې ږدی او په زړي باندي زیات فشار ورکوي او سربیره پردې دهغه لاس د هډوکي ته د سوکونو په وهلو سره زور ورکوي، زړئ ماتیږي او تاسې په تعجب کې پاته کیږئ.

۱۹ - شمعه په دستمال بدلیږي:

شمعه د میز پر سر په شمعداني کې ایښی ده، لوبغاړی شمعه د ګوګړ پواسطه روښانه کوي او وایي چې تاسو کولئ شي شمع په دستمال باندي بدله کړئ؟

بیا نو لستوڼي بروهي، لاسونه او متې ټولو خلکو ته ښیي، تر څو ټول یقین وکړي چې دستمال په لاس کې نلري او نه غواړي چې څوك وغولوي، بیا وروسته شمعه مړه کوي او د چیغونو په وهلو سره کوي دا شمعه ټوټه ټوټه کوي او هغه د دستمال پر مخ په مختلفو رنګونو بدلوي. یوه پرده مخ ته راځي او لیدونکو ته په احترام سره دستمالونه هغوي ته ورښیي.

د سرته رسولو لار او طریقه:

وړاندې درې دستمالونه په مختلفو رنګونو، مثلاً تور، سور او شین دسپین کاغذ په داخل داستوانه یی شمعه په شکل کې تاو شوي دي او فقط یوه کوچنی شمعه چې تر دوو سانتي مترو پورې د استواني په پورتنۍ برخه کې لګیدلی دی.

لوبغاړی بیا په خبرو کې نوموړې شمعه او تاو شوی کاغذ ټوټې ټوټې کوي او دستمالونه دهغوي څخه بیرته کوي شمعه او کوچنی شوی کاغذ په لاسونو کې نیسي چې څوك هغه ونه ګوري.

۲۰ - له مقوا د ورقو څخه د دستمال را ایستل:

لوبغاړی هغه پوستر چې پر دیوال نصب شویدي بهر راوړی او ننداره کوونکو ته ورکوي، تر څو چې غواړي هغه وګوري او معاینه یې کړي. هغه وخت چې پوره مطمئین شي چې پوستر یوعادي ورق دي او کوم څه په هغه کې په کار شوي نه دي، هغه بیرته اخلي او دعواکوي چې د هغه له منځه به رنګارنګ دستمالونه راوباسي. او په بل لاس څو تعداد په مختلفو رنګونو دستمالونه، حتی دهیواد بیرغ هم راکاږي. وروسته په ډیرې خواشنۍ سره پوستر خلاصوي بیایې په دیوال باندې نصبوی.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

پوستر عادي او ساده وي مګر د لوبغاړی مټې عادي نه وي. یعنې د لوبه کوونکي په لاس کې وړاندې دستمال پټ پاتې شویدي، کوم وخت چې پوستر د خپلو لاسونو په واسطه خلاصوي، لیدونکی نه شي کولئ چې د

لوبغاړی د مټو سره دستمال وګوري او لوبه کوونکی په آساني دستمال له لستوڼي څخه راباسي او سیل کوونکو ته یې ښیي.

۲۱ - له کاغذ څخه د دستمال کارول:

ښايي چې لوبه کوونکی یو لاسي څراغ تاسې ته وښیي چې څه وخت روښانه یا بلیږي او څه وخت ګل کیږي یا مړ کیږي، نو پس د کاغذ یو مخ واخلي اوسره تاو یې کړي او اسکاشیپ باندي یې بند کړي، بیا وروسته لاسي څراغ څو ځلې د یو تاو شوي کاغذ سره داخل کړي او بلې خوا یې بهر کړي.

وروسته له څو ځل داخل او بهر کولو څخه لاسي څراغ یوې خواته کیږدی او د لوله شوي کاغذ له منځه رنګا رنګ دستمالونه باسی او تاسي حیرانوي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

لاسي څراغ له دوو برخو جوړ شویدي. لومړی برخه یو واقعي څراغ دی چې په آساني ګل او روښانه کیږي او دوهمه برخه یا وروستنی برخه د رنګا رنګ دستمال لونو څخه جوړه شویدي، چې په داخل کې یوه فلزي میله دڅراغ د رنګ په رقم ده.

لوبغاړی څو ځله څراغ دکاغذ لولې ته داخل یا بهرکوي او دوهمه برخه څراغ چې د رنګا رنګ دستمالونو څخه جوړه شویده. دکاغذ د لولې په منځ کې ساتي او بیا وروسته رنګا رنګ دستمالونه د کاغذ د لولې څخه یو یو راکاږي او تاسي په حیرت او تعجب کې پاته کیږئ.

۲۲ - د شپو په خولۍ د ځیزونو بدلول:

لوبغاړی میدان ته داخل شویدي د احترام په وړاندي کولو سره ننداره کوونکو ته د خولۍ منځ ټولو ته ښیي او هغوی يې ګوري، د خولۍ دننه په تورو او بخملي رنګونو پوښل شویدي، لوبه کوونکی غواړي وښيي چې خولۍ پوره خالي ده او هیڅ شی هلته نشته. وروسته ددې مختلف شیان لکه تسبیح، ګل، پلاستیك ډوله ګړۍ دخولۍ منځ کې واچوی او خوله به خپل سر کې ږدی. ناڅاپه خولۍ له سر څخه آخلي او د هغې له منځ څخه ددې جواهر ډوله مډالونه د وړاندي شیانو په ځاي راباسي او ټول خلك حیرانوي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

د خولۍ په منځ کې یوه بیضوي شکله مقوا په دوو برخو تقسیږي او د مقوا په منځ کې یوه جوړه لرګي نصب شوي وي او دغه مقوا په تور رنګه بخمل سره پوښل شوي وي، په دي صورت دوه کوټی دوو خواو ته لرګي د خولۍ په منځ کې پیداکیږي، چې یو لړ شیان لکه مډالونه له وړاندي نه پکې ځاي په ځاي شوي دي. هغه څه چې د ننداره کوونکو په وړاندې په خولۍ کې په ځاي شوي وي په دوهمه برخه یا کوټی کې ږدی. خولۍ دا رنګه ږدي چې وړاندې د جایزو ایښودلو، مډالونه له دوهم کور څخه باسي، کوم وخت چې خولۍ اړوي جایزي لاندې لویږي.

۲۳ - له خولۍ څخه د دستمال کارول:

لوبغاړی د ننداره کوونکو څخه یو تن، چې خولۍ په سر لري ښایی ووایي چې ولې دخولۍ په منځ کې دی ولی دستمال ایښی دی؟

ښایي چې ننداره کوونکی خپله خولۍ واخلي وبه وایي چې زما خولۍ کې خو څه نشته.

لوبه کوونکی به بیاهم په تاکید سره ووایی چې که یقین نلري، خولۍ دهغه بل ننداره کوونکی ته ورکړه چې هغه یې هم وګوري ښایی دا بل ننداره کوونکی هم ووایی چې په خوله کې څه نه شته. ورپسې لوبه کوونکی بخپله خوله واخلی او دخولۍ د اخیستو په وخت کې خولۍ په ځمکه غورزیږی.

هغه وخت یو بورس چې له وړاندې نه د میز په سر ایښودل شویدي، آخلي په هغی باندې خولی صفا کوی او داسې به وښایي چې خولۍ په خاورو کې لویدلي او ککړه شویده، وروسته به یو یو دستمال له خولۍ څخه راباسي.

د تر سره کولو لاره او طریقه:

نازك دستمالونه چې له وړاندې دبرس دشاخوا ته یا د بُرس یوې خواته ایښودل شویدي، له هغه خواڅخه چې د لیدونکو د سترګو څخه پټه دي. دخولۍ د پاکولو په وخت کې د برس څخه په چالاکۍ او تندۍ سره دستمالونه په هغه کې اچوي.

بُرس بیرته بیاد میز پر سر کیږدي او هغه وخت دستمالونه یو بل پسې له خولۍ څخه راباسي.

۲۴ – عادي ورقي چې په طوسونو سره بدلیږي:

لوبه کوونکی دري عادي پاڼې په نیمه یو تر بل د پاسه اږدی. د مثال په توګه یو د پشې، لال او خښتو دوه تایي ګانې. دغه درې پاڼې ټولوي هغه

ګډوي او یو د بل د پاسه بیرته هغوی نیمه، ښکاره کوي. چې هغوی به د پشې، لال او د خښتو په طوسونو بدله شوي دي. تاسې به حیران کړي.

د سرته رسولو لار او طریقه:

هر یو له دې دريو پاڼو دووسرونوپه شان جوړې شویدي چې د یو نیم دهغه دوتایي او دوهم نیمایي طوسونه په علامې سره سرېښ شوېدي، یعنې لوبې کوونکۍ له وړاندې د د پشې طوس، لال طوس او د خشت طوس په نیمایی صورت سره د قیچی پواسطه غوڅ شوي وي او په یو کنج کې دوتایي پشه، دوتایي لال، دوتایي خشت سرېښ شویدي.

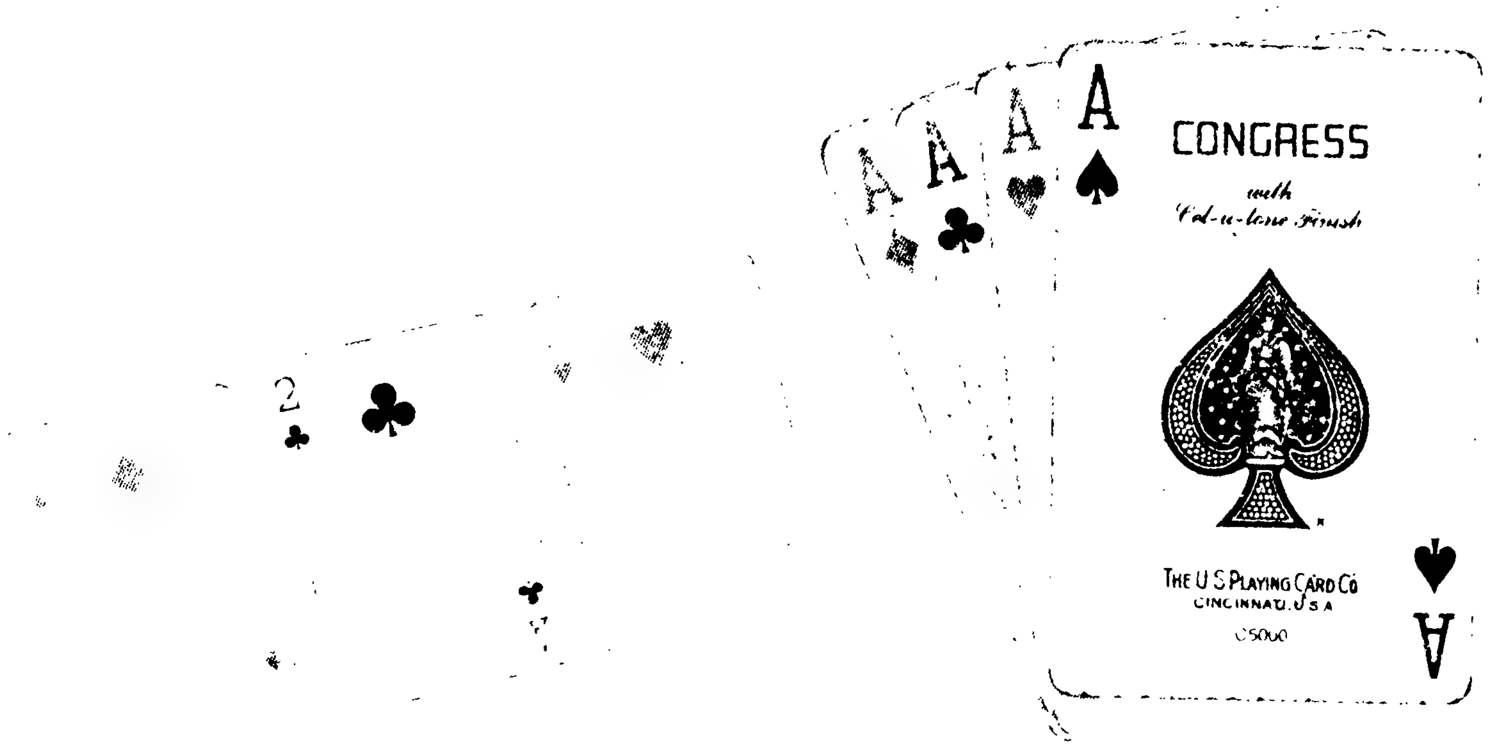

هغه وخت چې دغه دري پاڼي یوي د بلې د پاسه ښودل کېږي، تاسې ګورئ چې ټول دوتایی ګاڼې دي. هغه وخت چې پاڼي سر چپه کړي د نورو قطعو یا پاڼو وروستۍ برخه ښکاره کوي، چې د پشې د لال او د خښتو طوسونه دي.

۲۵ - د پاڼو سپینول:

لوبه کوونکی به یو تعداد پاڼې تاسې ته ښکاره کړي چې ټولې د مختلفو خالو یا نقطو درلودونکي دي، بیا هغه ټولې بیرته راټولوي او تاسې ته یې ښایی ښکاره کړي چې هغه ټولې پاڼې سپینې شوې دي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

ددې کار د پاره پاڼې په دوه سرې توګه جوړې شویدي: یعنی د پاڼو یو یو طرف یې سپینې شوی دي. چې پلاستیکی پاڼی ددې کار لپاره ډیرې مناسب دي. همدارنګه یوه د ورقو، مثلاً یو د طوسونو څخه چې پوره تراش شویده د نورو پاڼو پر مخ ږدي او هغه کنج (ګود) د پاڼې په ننبه کوي چې سپیمې شویدی او پاڼې ټولې سپینې په نظر راځي.

۲۶ - د هغې پاڼې پیدا کول چې ستاسو خوښه کړیده.

لوبې کوونکي وروسته د پاڼو د ګډولو له عملیې څخه پاڼې په یو لاس کې نیسي او هواروي هغه وخت چې پاڼې هواري شویدي تاسې ته نږدې کوي او غواړي چې یوه پاڼه په پټه وباسئ وګورئ او په غیر له دې چې لوبې

کوونکی هغه وګوري. وروسته بیا هغه د پاڼو په جمع کې کېږدي او هغه ګډوي هم. وروسته پاڼې سموي. کومه پاڼه چې ستاسې خوښه کړې بهر ته راباسي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

لوبغاړی پاڼه سمه ونیسي او ګډوي یې، د ګډیدو په وخت کې پاڼې یو له هغو پاڼو څخه په نښه کوي. او هغه دنورو څخه جلا د نورو پاڼو په منځ کې وړاندې کوي او هغه تاسې ته در نږدې کوي چې تاسې ته دهغې پاڼې انتخاب آسانوي او تاسې د غفلت له پاره تاکید کوي چې زر شه او تاسې هم هغه پاڼه دنورو پاڼو څخه بهر کوي، انتخابوي. ګورئ او دنورو پاڼوسره یو ځای ږدي.

هغه وخت لوبغاړی پاڼې بیرته بیا سموي او د پاڼې له تیریدو وروسته پاڼه بهر ته راباسي او تاسې ته به یې ښکاره او تاسې به پرې حیران کړي.

۲۷ - د پاڼو پیژندل د لاس څخه د لویدو په وخت کې:

لوبې کوونکی یوه پاڼه په لاس کې لري، یو پر بل پسې لاندې وهي چې په خپله د هغې د لیدلو توان نلري او له تاسې څخه غواړي چې یوه پاڼه بدون له دې چې دی پوه شي دده په لاس کې غوره او په نښه کړئ هغه وخت لویدلې پاڼې جمع کوي وروسته له ګډ کولو د پاڼو هغه پاڼه چې تاسې غوره کړیده تاسې ته بهر کوي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

لوبغاړی د غورځیدل شویو پاڼو څخه یوه په نښه کوي او هغه دټولوپاڼو سره یې جمع وي او دهغې پاڼې چې تاسې غوره کړیده ږدي. بیا پاڼې ګډوي

اويوه يوه جلا کوي، تر څو هغې پاڼې ته ورسيږي چې خپله يې ليدلې دي او دمخکې له هغه پاڼه سره يې ايښې دي چې تاسې غوره کړيدي. دلته د پاڼې شاته پاڼه غوره شويده چې تاسې ته ښودل کيږي او تاسې به حيران کړي.

۲۸ - د پاڼو ګډول او د هغوی جلا کيدل په څلورو بېلو بنډلونو:

لوبې کوونکی پاڼې يا پرې د کاټ په شکل سره ګډوي بيا وروسته چې هغه هيڅوك نه ګوري ټولې پاڼې (پرې) په ترتيب سره په څلورو بنډلو د اول څخه تر پايه تقسيموي.

هغه وخت چې پاڼې مخې ته راوړي. د پاڼې يا پرې به وګورئ چې ټول خشتونه په يو لاس، ټول لال په بل لاس کې ټوله قره په بل لاس کې او ټوله پشه په بل لاس کې موجود وي.

د سرته رسولو لاره او طريقه:

لوبې کوونکی له وړاندې پاڼې يا دا رنګه جوړې کړيدي چې لومړۍ قره او وروسته لال، بيا خشت او بيا وروسته يې پشه ځاي پر ځاي کړيدي.

هغه وخت چې هغه ګډوي په هغه کې هيڅ تغير نه راځي. هغه وخت چې هغه تقسيموي، يعنې لومړۍ پاڼه جلا، دوهمه پاڼه جلا، دريمه جلا او څلورمه جلا ږدي.

بيا وروسته پنځمه پاڼه په لومړۍ پرې د پاسه، شپږمه پره پر دوهمې پرې د پاسه اوومه پره پر دريمې پاڼې تر پايه دا رنګه د پرونو ويشل تر پايه پورې دوام ورکوي.

هغه وخت چې پرې مخ ته راوړي ښایي وګورئ چې ټوله قره په یو بنډل، لالونه په بل بنډل، خشتونه ټول بیل بنډل او ټول پشې په جلا بنډل کې ځاي پر ځاي شویدي.

۲۹- د پاڼو ګډول او د هغوی جلا کول د خالونو پر ترتیب:

لوبغاړی پاڼې سره ګډوي او هغه وخت پاڼې په ترتیب سره په ۱۳ کوټونو سره په جلا ډول تقسیموي، چې دهر یو په سر کوټونه ۴، ۴ پاڼې په ترتیب ویشل شویدي چې ټولې پاڼې د دوتایي ښخه تر طوس پورې، یو یو جلا برابروي په غیر له دي چې لوبي کوونکی لیدلي وي هغه جلا کړي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

لوبې کوونکی له وړاندي یوه پاڼه له دوتایی ښخه تر طوسه پورې ځانله بیلې جوړی کړی دي چې د ګډولو په وخت کې یوازې د کاټ په واسطه جلا کیږی چې په دې ترتیب نورو پاڼو ته ضرر نه رسي.

هغه وخت چې لوبغاړی ۱۳ کوټو ته د یوې بلې خوا سره یو ځاي کوي، څوارلسم پاڼه پر لومړې پاڼې د پاسه ۱۵ پاڼه پر دوهمي پاڼې او حتی د پاڼو تر ختم په ترتیب سره تقسیم کوي.

هغه وخت چې پاڼې مخې ته راوړي یابنکاره کوئ. ښایي وګورئ چې ټولي هغه پر ترتیب سره په خالونو ویشل شویدي او تاسې به حیران شئ.

۳۰ - د شمعې خوړل:

یوه لویه شمع د مر پرسر شته دي، لوبغاړی ډیرې په زړه پوری خبری کوي مثلاً څو کاله وړاندې چې فلاني هیواد ته یې سفر درلود. په یوه وچه

کې یوازې پاتې شوم یا له یوې وژونکې ډلې بندي کړم چې هیڅ اوبه او ډوډۍ راته نه رسیدې، د لوږې د لاسه مې هره ورځ یوه یوه شمعه خوړله او په دا رنګه مې خپل ځان موړ ساتلو. تر څو چې له هغه ځایه خلاص شوم، نو له هغه وخته راته د شمعې خوراك یو عادت وګرځید. په دې جریان کې شمع ته اور ورته کوي کله یې مړه کوي او اخلي یې ورو، ورو یې په خوراك شروع کوي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

شمع له چاکلیټ څخه جوړه شویده، چې په یو قالب کې د شمع په شکل ځای شویدي په پورتنۍ برخه کې یې د بادام مغز دشمعه په شکل په تار سره محکم کړیدي او په آساني سوځیږي.

لوبغاړی په دې کار سره ښکاره کوي چې ګواکې چاکلیټ نه، بلکې شمعه نوش جان کوي.

۳۱ – لوبې کوونکی په یخ باندې سګریټ بلوي.

لوبې کوونکی یوه د یخ ټوټه اخلي او سګریټ چې په لاس کې یې لري. هغه ته ورنږدې کوي. همدا چې یخ سګریټ ته نږدې شو، سګریټ بلیږي

د سرته رسولو لاره او طریقه:

یو اندازه لږ پتاشیم د ستنې د سر په اندازه د سګریټ په څنډه ږدي او په احتیاط سره یخ هغه ته نږدې کوي.

پتاشیم یوه حساسه کیمیاوي ماده ده. کولی شي تر ډېر زر په آزاده هواکې د یخ او یا اوبو سره اور واخلي. معمولاً پتاشیم د تیلو خاورو په منځ کې ساتي تر څو د آزادې هوا د رسیدو مانع شي او د هغه د اور اخیستو څخه مخنیوی وکړي.

۳۲ - په اوبو باندې د شمعې روښانول:

لوبې کوونکی شمعه روښانوي او بیا به هغه بنایې مړه کړي.

بیا وروسته د اوبو څخه نیم ډک ګیلاس اخلي او هغه د شمعې په سرباندې دا رنګه لګوي چې ګواکې په شمع باندې اوبه تویږي. شمع نو ډېره ژر روښانیږي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

یو څه فاسفورس دیو موم چې کوچنی وي د هغه پواسطه د ګیلاس په بهرنی برخه څړول شویدي. فاسفورس په لږ حرارت اور آخلي. هغه وخت چې ګیلاس کږه وي فاسفورس په کم حرارت اور او نیم مړه شوي له شمع دانه اور آخلي او د هغه پواسطه شمع ښایي روښانه شي.

۳۳ - د سیګریټو حاضرول:

لوبغاړی خپل لاسونه پرانیستي نیسي او ننداره کوونکو ته ښکاره کوي چې هغه مطمئین شي چې د لوبې کوونکي لاسونه بیخي خالي دي. او یو ځل خپلې ګوتې بنده وي. نو په دې وخت کې دده په لاس کې سګریټ پیداکیږي، سګریټ روښانوي او دهغه پر پف کولو سره ځان مصروفوي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

یو دایره شکله ګوته چې د نیمې دایري کوږ شکل لري او په هغې پسې یوه ستن هم لیم شویده دغه ستن کولئ شي چې په یوه سګریټ کې دننه لاړه شي او سګریټ یې هم دخپل لاس شاته پټ کړیدي.

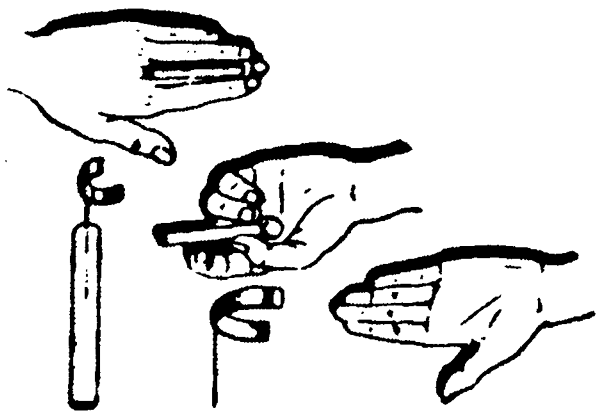

لوبغاړی څو ځله د لاسونو ورغوي ټولو ته ښکاره کوي د ننداره کوونکو د اعتبار د لاس ته راوړلو څخه وروسته خپل هغه لاسونه بنده وي، تر څو چې هغه سګريت ښکاره نه شي.

۳۴ - د ګړۍ د ستنې له کار څخه لوېږي:

لوبي کوونکی ننداره کوونکو ته خپل جيبي ساعت ښکاره کوي چې کار کوي او ګرځي هغه وخت ګړۍ د ميز په سر ږدي او هغه ته ګوري، څو شيبې وروسته ګړۍ دريږي او داسې ښکاره کوي چې ګواکې د سترګو په ليدو سره يې ګړۍ درولې دي. لوبې کوونکی ساعت بيرته آخلي او ټولو پيل کوونکو ته يې ښکاره کوي چې ګړۍ ګرځي.

د سرته رسولو لاره او طريقه:

ساعت دا رنګه دي چې ټول ماشين فلزي دي او لوبي کوونکی د وړاندې يوه قوي او سپين کنبس (آهن ربا) چې د ميز پر سر تر پردې لاندې شويدي او يا د لوي کتاب چې د آهن ربا په اندازه سورۍ شويدي او هلته يې آهن رباه پر ځاي کړيده هغه وخت ګړۍ د هغه پر ميز ږدي. د مقناطيسي آهن ربا په وسيله د ساعت رقاصه له حرکت څخه پاتې کيږي. کوم وخت چې ګړۍ د هغه د سر څخه اخيستل کيږي ګړۍ بيرته بيا په حرکت پيل کوي.

۳۵ - مقناطیسي لاس:

یو شمیر بېلا بېل شیان، لکه توپ، بشقاب، کتاب، ګېلاس، ګوګړ نور تیت شیان د میز پر مخ اېښودل شوي دي، لوبې کوونکی اول ښايي د انساني مقناطیسي څخه خبرې وکړي او دخپل ځان صفت به وکړي چې څنګه کولئ شي لاسونه یې د آهن ربا په شان شیان ځان خواته جذب کړي.

په دې وخت کې ښايي چې توپ دمیز څخه واخیستل شي او لاسونه خلاص او توپ خوشې کړي په تعجب او حیرانتیا سره به وکتل شي چې توپ او نور شیان به جلا جلا توګه یې پر لاس پورې نغښتې دي بغیر له دې چې په ځمکه ولوېږي.

د سرته رسولو لپاره طریقه:

لوبغاړی بیا هم هر څه د میز پر مخې په مختلف اوږدوالي په نازکه تار چې بې رنګه او لاشتیك ډوله ده . د میز پر مخ میخ شویده.

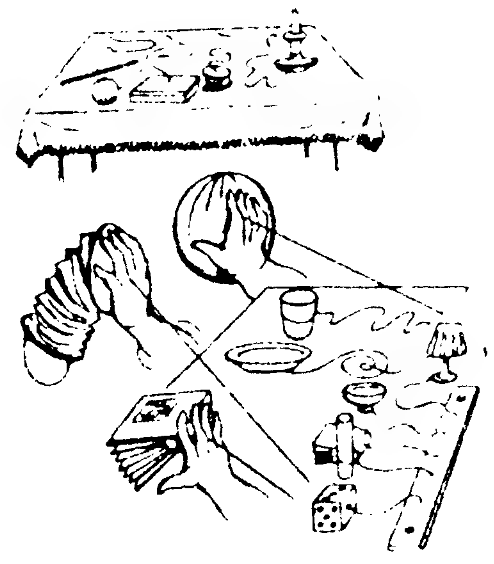

هغه وخت چې نوموړي شیان آخلي تار د ګوتو منځ کې پرېږدي او شیان په ورغوي کې نیسي او دغسې هغه له لوبې کوونکی څخه نه لوېږي.

۳۶ - عجیبه چوکۍ:

لوبغاړی یوه معمولي چوکۍ چې په میدان کې شته، ننداره کوونکو ته یې ورکوي چې له نږدې یې وګوري چې یوه معمولي چوکۍ ده او بیرته هغه آخلي او داعوه کوي چې هغه پر چوکۍ یې د جادو کړی او تر خپل اختیار لاندې راوستې ده او هغه وخت په مختلفو ځایونو لاس وهي چې وښایي جادو کوي، بیاوروسته چې څوك شاخواته ځي او چوکۍ ته دحرکت د تغیر وضعیت ورکوي.

چوکۍ د مخې خواته کږیږي څه شیبه وروسته بیرته د مخی خواته ځي او لاسونه یې د هغه په شاوخوا حرکت ورکوي، تر څو ننداره کوونکو ته وښودل شي چې کوم شي په چوکۍ پورې اړه نلري.

خپل ځاي ته تغیر ورکوي او بیا یو ځل چوکۍ ته امر کوي چې له دې خواو بلې خواته حرکت وکړي او په آخر کې چوکۍ خپل همکار ته ورکوي چې له ساحې څخه خارج شي.

د سرته رسولو لاره او طریقه!

یو نایلوني بې رنګه تار چې نری وی، لوبغاړی تر ملا تړلې دي او د چوکۍ سره کنج (څنډه) کې وصل شویدي.

هغه وخت چې لوبغاړې د چوکي په لورې ګرځي، چوکي دده خواته کش کیږي. په ځینې ځایونو کې چې بې رنګه نایلوني تار پیدا نه شي، لوبې کوونکی د یوه تور نازك تار څخه استفاده کوي په هغه حالت کې دا تار نه معلومیږي.

۳۷ - خالي یا د شربت څخه ډك ګیلاس!

لوبغاړی تاسې ته یو لوي د ناشکن ګیلاس په ننبه کړي او وایي چې په دغه ګیلاس کې شربت شته او تاسې ئې ګورئ. د تاسې د باور د جلبولو دپاره ننایی هغه ګیلاس تاسې ته درکړي چې له نږدې څخه وګورئ او مطمئین شئ. وروسته به هغه یو کوچنی ګیلاس د یو غټ قیف سره تاسې ته ښکاره کړي چې ګیلاس خالي دي. هغه وخت قیف دهماغه ګیلاس په سر کیږدئ او غټ خالي ګیلاس چې اول تاسې ته ښودل شوي و، د قیف په سر ږدي، چې ګواکې غواړې شربت د قیف په واسطه کوچني ګیلاس ته واچوي. ننایی په تعجب کې پاتې شئ، ځکه تاسې به وګورئ چې کوچنی ګیلاس له شربت څخه ډك کیږي. بیا به شربت په دوو برخو وویشي، نیم په غټ ګیلاس کې اچوي او خپله یې څکي. نیم به ننداره کوونکو ته ورکړي چې وي څکي، تر څو معلومه شي چې رښتیا سره هم شربت دی.

د سرته رسولو لاره او طريقه!

د ګیلاس ښودل چې غټ او خالي دي، لوبي کوونکی پر ډکولو د هغه یوازې دننداره کوونکو د فکر د تیر ایستلو له پاره دي او یو فرعي مطلب دي.

اصلي موضوع په قیف کې خلاصه شویده. او هغه څرنګه؟

د نوموړی قیف به دننه کې د شربت لپاره ځایه جوړ شویدي. د قیف تر شا سوري شوی دی چې د ګوتو پر فشار دغه دروازه ښایې خلاصه شي.

لوبي کوونکی له وړاندې قیف له شربت څخه ډک کړیدي. کوم وخت چې لوبي کوونکی وښیي چې د غټ ګیلاس څخه د شربت تویوي. د لاس لاندې دروازې قیف ته فشار ورکوي چې له قیف څخه شربت توی شي.

۳۸ - خبرې اوریدونکې هګۍ!

لوبغاړی شاید ننداره کوونکو ته څو هګۍ وښئی او له دو تنو به وغواړي چې حاضر شي او یوه یوه هګۍ غوره کړي، د هغوي پر مخ خپل نومونه هم ولیکي. بس یو هګۍ ته به ووایې چې د اوبو پر سر ودریږي او بله هګۍ ته په ووایی چې په سر وردریږي د اوبو لاندې ودریږی. ښایی چې دشیشې د لولې خوند چې له وړاندې تیار شوې دي هم وڅکي.

هغه وخت یو هګۍ د اوبو په سر او دوهمی هګۍ تر اوبو لاندې شي او تاسې په حیرت او تعجب کې واچوي.

د سرته رسولو لاره او طريقه:

لوبې کوونکی له وړاندې څخه یوه مقدار مالګه په یوه لوښي کې چې اوبه پکې شته په هغو اوبو کې حل کوي چې ۲۴ ساعته پرې تیر شویدي. وروسته هغه په یو بل لوښې کې خالي کوي او د هغه په رسوباتو باندې ۲۴

ساعته نور هم تیر شویدي چې د هغه رسوبات بیخي برطرف شي او مالګیني اوبه لکه پاکې اوبه ښې پاکې شي او له هغو اوبو سره بیا چې مالګه نلري څه فرق ونکړي.

هغه وخت په یوه شیشته یې لوله کی خالصې اوبه او په بله لوله کې د مالګې اوبه لري. شرط دغه دي چې هګۍ تازه او سالمې وي. هغه هګۍ چې په خالصو اوبو کې اچوئ د اوبو لاندې راځي او هغه هګۍ چې په مالګه کې اچول شوي دي د اوبو پر مخ وي، ځکه د هګۍ کثافت د اوبو له کثافت څخه کم دي.

۳۹ – د پنجې غږ په چیني لوښي کې اوریدل کیږي.

لوبغاړی ښایي دري قابونه یا دري ګیلاسونه سره د یوه پنجه تاسې ته وښئي. او د پنجې په واسطه پر بشقابونو او یاګیلاسونو یوه نغمه وغږوي ښایي په تدریج سره پنجه د بشقابونو یاګیلاسونو له یوې فاصلی لرې او ډیر لري سي او د پنجې په اشاره دموزیك په غږولو ادامه پیداکوي او تاسې به حیران کړي او دغه کار ښایي تر ډیره وخته دوام وکړي.

د سرته رسولو لاره او طریقه!

لوبغاړي بیا هم یو موزیك له ځان سره لري. چې د فشار پواسطه د هغه غږ لکه د پنجې وهل په بشقاب یاګیلاس بهر راځي هغه دخپل جیب یا د لاس په ورغوي کې پټ کړی دي او یا هم د بل چا لخوا چالان او کنترول شي.

۴۰ – عینکې پورته ورځي یا الوځي:

لوبغاړی ښایي وغواړي عینکې چې په سترګو کې یې لري. هغه د پوښ پر منځ کې کیږدئ. هر څومره کوښښ کوئ چې عینکی د پوښ دننه (قوتی)

کې ځای پر ځای شي، عینکي بیرته بیا له قوتې څخه بهر کیږي، هر څومره چې کوښښ کوي د فشار سره چې د پوښ په دننه کې کیږدي بیرته بیا عینکې د پوښ څخه بهر کیږي، مجبوراً عینکې بیرته بیا په سترګو کوي.

د سرته رسولو لاره او طریقه:

یو لنډ لاشتیك یې د عینکو په داخل کې ګنډل شوی، هغه وخت چې عینکې پوښ ته دننه کوي، لاشتیك یې نه پریږدي چې په پوره ډول پوښ ته ننوزي په هغه حالت کې لوبې کوونکی بنایې مجبور شي چې بیرته عینکې په سترګو کړي.

۴۱ - د کاغذي لولې په منځ کې اوبه

لوبې کوونکی بنایی ډیرې خنداورې خبرې او لافې شافې هم وکړي بنایی کاغذي لوله وتړي او خلاصه کړي، څو ځلې به دغه کار تکرار کړي او په ظاهري صورت کې هغه به د میز پرمخ کیږدي اوبیا به یې واخلي به غیر له دي چې د مقصد څخه ستاسې خبر کړي د کاغذ لوله به تاسې ته ښکاره کړي.

بیا به یو ګیلاس اوبه وغواړي، نیمایی به وڅکي، او نیمایی یې به په همدغه لولې کې واچوي، مګر یو څاڅکی اوبه هم د لولې څخه نه تویږي، بیا هم د کاغذ لوله سرچپه کوي بیا به هم اوبه ورڅخه نه توئیږي. بنایی بیا هم کاغذ د میز پر مخ هوار کړي او بنایي تاسې ته وښیي چې په هغه کې یو څاڅکی اوبه هم نشته.

د سرته رسولو لاره او طریقه!

لوبغاړې له وړاندې یوه فلزي لوله د لیدونکو د سترګو څخه لرې د کلولې په منځ کې د پُنبې یا پختې څخه ډکوي د کاغذ په خلاصولو او بندولو په تیزۍ او چالاکۍ سره لوله د کاغذ په منځ کې اچوي. کوم وخت چې اوبه په هغه کې توئیږي پُنبه یا پخته اوبه جذبوي. د کاغذي لولې دخلاصولو په جریان کې په چالاکۍ سره فلزي لوله د هغې څخه لرې کوي. یوازې کاغذ پاتې کیږي چې هغه د میز پر سر هواروي او تاسې به ورته حیران پاتې شئ.

۴۲- د پیسو او اعدادو خوښول او د هغوی محاسبې پیدا کول:

لوبغاړې بنایې تاسې ته د کسبونو په اړه ووایې چې تاسې په خپل فکر کې ستاسې د خوښې یو څه روپۍ وټاکئ. بیا به ووایې چې هماغه اندازه نورې پیسې د هغه لپاره وټاکی. او دواړه جمع کړئ.

وروسته بنایې ووایي، چې مثلاً نورې لس زره افغانۍ هم وربانديې اضافه کړئ او همدارنګه شپږ زره افغاني دهغه بل دوست څخه واخلئ او په ټولويې ور جمع کړی!

هغه وخت به بنایي له ستاسې وغواړي چې ټولي پیسې نیمې کړی او نیمې پیسې ایسته واچوئ. او له پاتې پیسو څخه څلور زره افغانۍ دده فلاني دوست ته ورکړی.

هغه وخت به تاسې بنایي ووایي چې هغه پیسې دې چې دی ته ټاکلی دي بیرته ورکړی. شوي پیسې ټولې به څلور زره افغانۍ وي.

د سرته رسولو طریقه

دغه محاسبه د لاندې فورمول پواسطه هم اجراء کیږي:

لوبي کوونکی نه پوهیږي چې تاسې کومې پیسې غوره کړیدي، اول عدد دلته انتخاب شویدي چې خپل ځانته مو غوره کړیدي. معادل پیسې دي چې د لوبي کوونکی د پاره انتخاب شویدي او په ترتیب هغه پیسې دي چې لوبي کوونکی ویلی دي. کوم وخت چې ټولې پیسې جمع کړئ او بیا هغه نیمایي کړئ، نیمائې ارقام چې تاسې ته وایی چې ځانته مو غوره کړیدي، تاسې سره باقي پاتې دي. پیسې چې ځانته مو ټاکلی کمیږي. پیسې چې تاسې سره پاتې کیږي نیمایی پیسی دي، کومې چې تاسې ته یې ویلی دي چې د هغې په لیدو سره د ارقامو په حساب شروع کوي او په یو مناسب فرصت کې بنایی ووایې چې څومره پیسې تاسره پاتي دي.

د مثال په توګه

لوبغاړی ټولې (۱۶۰۰۰) شپاړس زره افغانۍ تاسې ته یې ویلی و چې د هغه له دوو دوستانو څخه واخلی. کوم وخت چې دغه پیسې نیمایی شي (۸۰۰۰) اته زره افغانۍ کیږي او له باقي (۸۰۰۰) اته زره افغانیو. (۴۰۰۰) څلور زره افغانۍ یې هغه دوست ته ورکوي بس (۴۰۰۰) څلور زره افغاني له تاسره پاتي کیږي. کومې پیسې چې تاسو ځانته ټاکلی وي، کله چې تاسو پیسی نیموئی همغه له منځه ځي او یوازې د هغې په اندازه چې د هغه لپاره ټاکلی دي پاتی کیږي. چې همغه پیسې هم له تاسو څخه غواړي چې بیرته هغه ته ورکړئ.

۴۳ - د حساب ماشین یا دخط پاکټ!

لوبغاړي ښایی یوبند پاکټ له خپل جیب څخه راوباسي او تاسي به يې سترګو ته ونیسی چې ګورئ. بیا به له تاسې څخه وغواړي چې په خپله خوښه یو درې رقمي عدد د صفر څخه بغیر پر یو کاغذ ولیکی تاسې. د مثال په ډول یو عدد (۵۴۲) غوره کړئ په داسي حال کې چې ټاکل شوی عدد هیڅ وخت لوبي کوونکی ته نه ښایې (نه يې ګوري). له تاسې غواړي چې دغه عدد معکوس یا سرچپه یعني (۲۴۵) جوړ کړئ اوله تاسې به وغواړي چې دغه عددونه یو د بلخه څخه منفی کړی چې ددغی حاصل (۲۹۷) کیږی او بیا هم له تاسی نه وغواړی چې دغه عدد هم سرچپه یعنی (۷۹۲) او دواړه عددونه جمع کړی یعنی ۱۰۸۹ = ۷۹۰ + ۲۹۷ که نتیجه يې ۱۰۸۹ مخکی له مخکی په پاکټ کې لیکل شویدي.

د سرته رسولو لاره او طریقه!

د درې رقمي عددونو د تفریق نتیجه د هغه معکوس سره، که چیرې حاصل د معکوس عدد جمع کړئ ترینه (۱۰۸۹) جوړیږی چې دا د ریاضي د علم څخه یو قانون دی.

۴۴ - د حساب ماشین یا کمپیوټر سره لوبه:

لوبې کوونکی به غیر له دې چې د کمپیوټر پانه چاته ښکاره کړي. ښایي دکمپیوټر پر مخ (۱۰۸۹) عدد ولیکي او هغه ښه غټ یا يې ښکاره کړي او حفظ یا کړي او په خپله هم دکمپیوټر څخه لري ولاړ شي او د ننداره کوونکو سره کیني.

هغه وخت به له تاسې څخه وغواړي چې يو دري رقمه عدد به غير له صفره په پټه غوره کړئ او د کاغذ پر مخ يې وليکئ. د مثال په توګه (۵۲۷) بيا به له تاسې څخه وغواړي چې عددونه په معکوسه توګه وليکې، دمثال په توګه (۷۲۵).

بيا تاسې ته ښايي ووايي چې دغو عددونو يو له بله تفريق کړئ. يعنې ۱۹۸ = ۵۲۷ - ۷۲۵ چې حاصل يې ۱۹۸ کيږي، ښايي بيا هم ووايي چې دا نوی عدد هم معکوس يعنې (۸۹۱) او وروسته دغه دواړه عددونه جمع کړی چې دجمع حاصل يې (۱۰۸۹) کيږي. او کمپيوټر پخپله ټولې عمليې تر سره کړی او د کمپيوټر يا د حساب د ماشين پر صفحه باندې مخکې له مخکې ليکل شوي دي.

د سرته رسولو طريقه:

د هرو درې رقميزو عددونو او د هغه معکوسه اعدادو د تفريق نتيجه (په غير له صفر لرونکو اعدادو) د معکوسو اعدادو دجمع سره (۱۰۸۹) کيږي چې دا د رياضي دعلم څخه يو قانون دي

۴۵ : د سيم څخه د اوسپنی حلقي تيرول او د جايزې اخيستل:

لوبغاړې ښايي تاسې ته لويه صندوقچه ښکاره کړي چې د شيشې په مخ يو برقي لين، چې پوښ نلري او لوڅ دي نصب شويدی. د سيم يوې خواته يوه د وسپنی حلقه د يو بل سيم سره وصل شويده. د دواړو سيمانو آخير د يوه برقي زنګ سره تړلئ دي چې په دوو بالټيو کار کوي. لوبي کوونکي به ښايي له تاسو وغواړي چې فلزي حلقه د يو سيم دسر څخه تر سيم آخره پورې د شيشې پر مخ تيره کړی چې زنګ غږ ونکړی او جايزه واخلی؟

له هغه ځایه چې دواړه سیمونه په یوه برقي جریان سره وصل دي. چې هغه د بالتې پواسطه کارکوي او تاسې چې ځومره کوښښ وکړئ چې حلقه د سیم څخه بدون له دې چې زنګ غږ وکړي، تیره کړئ چې په دې کار به هیڅکله بریالي نه شي. زنګ حتماً غږ ورکوي.

هغه وخت به لوبي کوونکی حلقه په خپله په لاس کې واخلي، دوه دري ځلي د یو سر څخه بل سر ته په آسانۍ تیر کړي، بغیر له دې چې زنګ غږ وکړي. او تاسې به حیران کړي.

د سرته رسولو لاره او طریقه!

په مختلفو دلیلونو سره هیڅ مستقیم میخانیکي حرکت په نړۍ کې موجودیت نلري.

ددې خواصو په پام کې نیولو سره هغه وخت چې تاسې یا ستاسې دوستان یوه حلقه په لاس کې اخلي چې له یوې خوا څخه د بلې خواته یو لوڅ سیم چې پوښ نلري تیر کړي، د تاسې د لاس حرکت یوه انحناء یاکوږوالی پیداکوي چې ددې کوږوالی انحناء، حلقه دسیم سره په تماس کې کیږي. یو برقي یا بریښنیي جریان مینځ ته راوړي چې د هغه د اثر له مخې زنګ غږ کوي.

امّا هغه وخت چې لوبغاړی لوڅ سیم څخه حلقه په خپل لاس اخلي، د لاس د غټې ګوتې نوک د لوڅ سیم سره لګوي او هغه وخت حلقه په یوه معلومه فاصله له سیم څخه لرې ساتي او په آسانۍ سره حلقه د سیم له یوې خوا څخه بلې خواته حرکت ورکوي.

له هغه ځایه چې نوکان په خپله د بریښنا جریان عایق دي. د زنګ غږ ولو په اړوند کوم جریان نه راولي او زنګ هم غږ نکوي او تاسې کولی شئ چې جایزه هم واخلئ.

دریم څپرکی:

د راتلونکي له پاره څو هیلی او امیدونه

درنو لوستونکو! ددې برخې مطلبونه پراخه او څېړنيزې موضوع ګڼي مطرح کوي چې ډېرې څېړنې او تجربو ته اړتيا لري. دا موضوع ګانې د مضمونونو، مقالو او څېړنيزو وړانديزونو په ډول دي چې څو کاله وړاندې ليکل شوېدي او يوه برخه يې د دانا مجلې د لمړی، دوهمه او دريمه ګڼو په ترڅ کې د ۱۳۷۴ - ۱۳۷۵ هـ. ش کالونو په منځ کې چې ما په پېښور کې مې ددغې مجلې مسئول مديريت په غاړه درلود، چاپ شوېدي. په افسوس سره چې نور کارونه مې درلودل او مصروف وم دغه سلسله مقالې نيمګړې پاتې شوې. هيله من يم د پاملرنې سره، پانګې اچونې، څېړنې او دعالمانو په همکاری د هغې پر عملي جنبې باندې برېالي شو او د نړيوالو په همکاری به د مشکلاتو، بيچارګيو او ناوړو پېښو ته به انشا الله د پای ټکی کېښودل شي.

په دې اړوند چې وېل شوېدي وپوهېدل توانېدل دي بايد څه غور او پاملرنه وشي. چې د ژوند په شيبو کې هر توانېدل، پوهېدل او هر ډول پوهېدل، به توانېدل نه وي.

دغه مسئله د راتلونکي لپاره د څو هيلو په مطرح کولو سره کېدای شي چې روښانه شي. که څه هم دغه هيلې د موجودو علمي او تخنيکي امکاناتو په پام کې نيولو سره د هغې عملی کېدل مشکل دی. خو په راتلونکی کې ناممکن نه برېښي.

تر اوسه پورې دغه امیدونه نظري جنبه لري. هیله من یم چې ددغه خیږني دعالمانو او د علومو د متخصصینو په زیاتو هڅی او هاند سره په حقیقت بدل شی چې د بشري ټولني په خدمت کې استعمال شي. زموږ پیغمبر حضرت محمد(ص) فرمایلي دي: (آرزو او هیله زما د اُمت له پاره د رحمت په شان دي). له دې کبله د شیرینی په وړاندی کولو سره تاسې ګرانو لوستونکو ته غوښتنه کوم. چې آیا غواړي په راتلونکی کې کوم ډول شیرینی ګانې نوش جان کړئ. چې د اوبو دترکیب او لوګي یا دود څخه په لاس راځي او یا هغه قند خورئ چې له اوبو او سکرو څخه جوړه شوی وي.

۱- هغه قندونه چې د اوبو او لوګي څخه لاس ته راځي:

د شك ځاي نه دي چې نباتات د کیمیاوي موادو او اوبو څخه په ګټې. عضوي او غیر عضوي کیمیاوې مواد، چې د ریښو پواسطه اخلي او د کاربن دای اکساید CO_2 اکسیجن (O_2) او نایتروجن ( ) چې د خپلو پاڼو پواسطه له هوا څخه آخلي د لمر د وړانګو او حرارت په موجودیت د ضیایي ترکیب پواسطه یا فوتوسنتیز (Photosynthesis) خپله غذا چې مهمه برخه یې قندي مواد دي، تهیه کوي.

قندي مواد په عمومی توګه په دري ډوله ویشل شوي دي. یو قمیته قند، دوه قیمته قند او څو قمیته قندونه. کیمیاوي فورمول (ترکیب) یو قمیتي قندی مواد ($C_6H_{12}O_6$) او همدارنګه د اوبو کیمیاوي فورمول (H_2O) دي.

قضاوت تاسې ګرانو لوستونکو ته پریږدم. هغه وخت چې یوه ضعیفه ګیاه یا وابنه وکړی شي اوبه او کاربن دای اکساید په قند بدل کړي آیا موږ

انسانان په ددغه ټولو اختراعاتو، کشفیاتو، علم او عقلي امکاناتو سره په دا رنګه قند جوړولو بریالي نه شو؟

د سعدي علیه الرحمه په قول:

((ابرو بادو مه و خورشید و فلك در کار اند))

((تا تونانی به کف آری و به غفلت نه خوری))

یعنی وریځ باد، میاشت، لمر او آسمان په کار لګیا دي

تر څو، ته ډوډۍ په لاس راوړې او په غفلت یې ونه خوری.

کیمیاوي معادلاتو سره سم شپږ مالکوله کاربن دای اکساید په شپږ مالکوله اوبو کې منحل شي د هغه نتیجه حاصل به یوه مالکول قند او ۶ شپږ مالکوله اکسیجن وي. یعني:

$$6CO_2 + 6H_2O \longrightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$$

۲-هغه قندونه چې د اوبو او د سکاره وله ترکیب څخه لاس ته راځي.

هر وخت چې هغه قند چې داوبو او لوګي څخه (CO_2) په لاس راځي تاسې ته خونده وره نه وي کولی شي چې هغه قندی مواد نوش جان کړئ چې د اوبو او سکرو د ترکیب څخه په لاس راځي، یعني د ۶ مالکولو د ترکیب سکره، C_6) له ۶ مالکوله اوبه H_2O، چې د هغه نتیجه یو قیمته قندي مالکول چې $C_6H_{12}O_6$ به وي یعنی:

$$6C + 6H_2O \longrightarrow C_6H_{12}O_6$$

۳-څنګه کولی شو چې د اوبو او د لوګي د ترکیب څخه نورو عضوي مرکبات لاس ته راوړو؟

کیمیا پوهان وایي چې تیل، ګاز قندي مواد او شحمیات د عضوي مرکباتو له جملې څخه دي چې په عمومي او طبیعي توګه د حیواني او یا نباتي منابعو او یا په مصنوعي صورت په لاس راځي او د هغو تحقیقاتو له پلوه چې شویدي.

تر اوسه پورې دوه نیمه ملیون عضوي مرکبات کشف شویدي، چې البته د عضوي موادو د ترکیب په څرنګوالي کې د حرارت یخنۍ او فشار فکتورونه، اساسي او عمده رول لري. پوهان همدارنګه اساسي علت د عضوي مرکباتو د کیمیاوي خواص، او د کاربن د جوړښت خواص یې بولي. څکه د اتوم کاربن چې د آخر مدار کې د ۴ څلورو الکترونو درلودونکی دي. دکیمیاوي مختلفو تعاملاتو الکترونونه د نورو عناصرو سره ګډوي او بیلا بیل مرکبات منځ ته راوړي.

د مثال په توګه کاربن د هایدروجن سره تعامل کوي هر آتوم د هایدروجن دکاربن ۴ الکترونه مشترك لري. څکه څلور آتومه د هایدروجن د کاربن د یو اتوم، د میتان ګاز CHu جوړوي.

نفت په عمومي صورت او په خاصه توګه د موټر تیل (C8H16) او یابنترین C6H6 مخلوط د هایدروجن او کاربن دي چې دځمکې لاندي د جامد، مایع او ګاز په توګه پیدا کېږي او د هغ=وی له جملې څخه نفت ډېر زیات مصرف لري.

البته مايع نفت د تصفيې د عملي څخه وروسته په لاس راغلي دي او د هغه څخه د جامد په توګه جلا کيږي چې دغه د بيليدلو عمل د تقطير په صورت سره حاصليږي.

د نفت او ګاز معدونه په منځني ختيځ، روسيې، امريکا، او د نړۍ په نورو برخو کې موجود دي. همدارنګه مقدماتي تحقيقات چې شويدي، د نفت او ګاز مهم معدنونه د هيواد په شمال او شمال غرب د افغانستان کې هم شته دی. چې له نومړو ذخيرو صرف يو څه مقدار ګاز استخراج شوي او روسي ته صادريږي.

د نفتو پيدا کيدل په ځمکه کې دي چې فلزات، او خاصتاً ځمکنی القلي فلزات له موجوده هايدروکاربن سره موجود چې دځمکې لاندې اوبو سره تعامل کوي او د تعاملاتو د وجې نفتي مواد حاصليږي، دځمکې لاندې زيرمي د استادانو له نظره نفت زره بيني، نباتی حيواني موجودات په اوبو کې ژوند کوي، هم په لاس راځی. چې هغه د خاصو حيواناتو پاتي شوي چې ميلونونه کاله وړاندې په اساس د تيټ او جګ کيدل د ځمکې، به لوړې ژورې دځمکی په سطح لاندې تللي وي (وروسته کيمياوي تعاملاتو پر اساس په نفتو تبديل شويدی).

هغه نفت چې د برمه کارۍ پواسطه له ژورو ځاه ګانو څخه په لاس راځي. لپاره د تصفيې د جامدو موادو، او نيم جامد په تدريجي تقطير په مختلفو درجو سره حاصل کيږي.

نو ددې تحقيقاتو نتيجي ليدل، انسان په دي فرضيه هيله من کوي چې خامخا يوه ورځ به وکړی شي چې په مصنوعي توګه هم نفت په لاس راشي. او يوه طريقه يې بنايي هغه نفت وي چې د اوبو او لوګي د ترکيب څخه په لاس راځي. څرنګه چې ۸ مالکوله اوبه ($8H_2O$) د ۸ مالکوله کاربن دای

اکسایډ $8CO_2$ کولی شو چې یوه مالکول د موټرو تیل سره له مالیکونه اکسیجن $12O_2$ په لاس راځي. یعنی دا چې:

$$8H_2O + 8CO_2 \longrightarrow C_8H_{16} + 12O_2$$

نفت کیدای شي چې د مالیکولي تراکم په طریقه سره هم په لاس راوړل شي په دې طریقه لوي مالیکولونه چې د موټرو د تیلو فارمول لرونکي دي تولیدوي. دغه تجربه د کم او ټیټ حرارت موجودیت سره، کتالسیت لکه د المونیم سلفاید Al_2SO_4 وي.

همدارنګه کیدای شي چې نفت د تجربې پواسطه د اته مالیکولو د متان ګاز څخه د شکل د تغیر ورکولو په واسطه هم په لاس راشي یعني:

$$8CH_4 \longrightarrow C_8H_{16} + 8H_2$$

۴ – د متان (دسوند) د ګاز CH_4 استحصال داوبو او د لوګي له ترکیب څخه:

طبیعي ګاز د ګازونو دترکیب لکه CH_4 متان ایتان C_2H_6 هایدروکاربن او غیر عضوي ګازات لکه N_2 ناتیروجن (O_2) اکسیجن (H_2S) هایدروسلفاید او نور په لاس راځي.

په طبیعي ګاز کې ۹۰٪ نوي فیصده میتان CH_4 وجود لري.

طبیعي ګاز د پخلني له پاره ډیر اهمیت لري. متان د یوه اتوم کاربن او څلور آتومه هایدروجن څخه جوړ شوی دی چې په نتیجه کې آخیرنی مدار د کاربن او هایدروجن مشبوع کیږي

میتن هغه ګاز دي چې د عضوي موادو د خرابیدو له وجې د هوا په فقدان کې د الکترون په موجودیت سره جوړیږي. له دې وجې دغه ګاز د خندقونو د ګاز په نوم هم یادیږی.

تقریباً په سلو کې نوي فیصده د ډیرو سکاره او نور طبیعي منابع د متان ګاز تشکیلوي او د پطرولو په زیرمو کې هم وجود لري، اوس په ډیرو

ځایونو کې د افغانستان په شمول هغه سیمې چې نفت لري استخراجیږي د هغه څخه بیا د سوخت موادو په توګه استفاده کیږي.

که چیرې یو مالیکول د میتن ګاز (CH_4) د دوو مالیکولو اکسیجن په موجودیت کې وسوځوو. د هغه نتیجه به یو مالیکول د کاربن دای اکساید ګاز، دوه مالیکوله اوبه او څه نوري او حرارتي انرژي وي یعني:

$$CH_4 + 2O_2 \longrightarrow 2H_2O + CO_2 + light + E$$

میتان په ډیرو طریقې سره تولیدیږي چې یوه له هغو طریقو څخه، د دو مالیکولو ترکیب اوبه H_2O اوبو مالیکول CO_2 کاربن دای اکساید دي. چې د هغه نتیجه به یو مالیکول دیتان ګاز او دوه مالیکول اکسیجن وي. یعني:

$$CO_2 + 2H_2O \longrightarrow CH_4 + 2O_2$$

۵ – په سرو زرو (Au) باندې د مسو او نورو فلزاتو د بدلیدلو امکانات:

بنایی چې Au یا طلا له لومړني فلزاتو څخه وي چې انسانانو له تاریخ څه پخوا په دوره کې (Prehistory) هغه پیژندلي دي. امکان لري دغه فلز چې د بنکلي زیږ او سور رنګ درلودونکی او هم نرم دي چې انسانان کولی شي له هغه څخه په آسانه توګه ګټه واخلي.

ځکه طلا داسې یوه فلز دي چې له زرګونو کالو راپه دې خوا ورڅخه ګټه اخیستل کیږي چې انسانان د کانو او زیوراتو له پاره سره هم له طلا څه کار اخلي.

سره زر همدارنګه د استحکام، دوام، وزن، رنګ او کیمیاوي شکل د هغه د متبادلي تول جنسونه او تجارتي موادو په مستقیم صورت سره د راکړې او ورکړې دتجارت لپاره او تجارتي کالي بیا مستقیماً د تجارت لپاره استعمالیږي.

د کابل ښار د پل باغ عمومي ته نژدې يو نوی د سرو زرو يو مارکيټ

سره زر يو ملاتړ چې نړۍ واله ملاتړ هم ورته وايي او د نړۍ د ملکونو د اقتصاد له پاره شمېرل کېږي. ولې ناوخت به نه وي چې د ډېرو پټو اسرارو او د طلا جوړول د يوې نوې اختراع په حيث، امکان لري د نړۍ د ملاتړ د اسعارو طلا يا (Au) په نړۍ کې د هغې پيدا کېدل په زياته اندازه چې مليون مليونه د کانو پارچې کېږي د نړۍ د بازار څخه اخلي نو هغه وخت راتلونکي نسلونه د دنباله دي راکړي ورکړي چې معمول تجارت. چې مليونونه ټنه غنم، نفت او نور په زرګونو رنګونو زحمت خوړلي سره توليدېږي او يو څه شمېر د بانک نوټونو په طلا تبادله کېږي د پای ټکی کېږدي

شايي په هغه وخت کې ورو ستني نسلونه له دې بېرحمانه جنګونو او وژنو چې صورت نيسي، يا هغه وخت چې څه پېښېږي وخندي او په حکايت وکړي چې د تاريخ په اوږدو کې داسې دوره هم وه چې طلا يا سره زر ډېر ګران او ارزښتناکه. تجارتي. پښتنوانه په توګه هم په نړۍ کې په کار لوېږي

د سرو زرو کیمیاوي او فزیکي خواص:

سره زر چې آټومي وزن یې (197) آټومي نمبري (79) او (6) مداره یا دوري لري چې په لومړي مدار کې ۱۲ الکترونه. دوهم مدار کې (۸) په دریم مدار کې (۸) څلورم مدار کې ۳۲ پنځم مدار کې (۱۸) او په شپږم مدار کې (۱) الکترون دي.

علاوه پر دې دغه د اتحاد قوه یا ولانس یې (+1) دي.

طلا یا سره زر په طبعیت کې هم په خالص حالت پیدا کیږي او معمولاً په کوارتز (S,O_2) او یو رنګه ځانګړي بلوري تیګی پیدا کیږي چې البته دغه تیګي د اوبو پواسطه. هوا، باد، باران او نورو عواملو تخریب کیږي له ډیرو دریابو څخه لکه د کوکچې دریاب د افغانستان چې ګرد شکله او کوچني ریګونو سره په اوبو کې پیدا کیږي.

په همدې دلیل داسې فکر کولی شو چې له ملیونو ټنو زیاته طلا Au د بحرونو په اوبو کې موجود وي.

سره زر ژیړ رنګ او بعضې وخت کیدای شي سره ته مایل رنګ سره هم پیداشي.

دغه فلز د (1065c) درجه حرارت کې ویلی شي او که چیرې ډیر حرارت ورکړ شي په بخار تبدیلیږي. نسبت ټولو فلزاتو ته درانه هم دي.

د کابل په ښار کې د پل باغ عمومي ته نږدې د سرو زرو په مارکېټ کې يو دکان او دي هغه مراجعين

د مس او نورو فلزاتو بدليدو په سرو زرو او د هغه امکانات:

تر اوسه پورې ډېر دليلونه او شاهدان شته چې د مسو او بعضي نورو فلزاتو تبديليدل په طلا يا سرو زرو سره کيداى شي، چې دغه امکانات په دوو کټګوريو تر بحث لاندې نيول کيږي!

الف. نقلي شواهد او دليلونه

ب. عيني شواهد او دليلونه

الف. په ډيرو ديني او خاصتاً د اسلام سپيڅلي دين د ارشاداتو له مخې د يو تعداد عناصرو تبديلي کيداى شي لکه څنګه چې راغلي دي. الله تعالى(ج) ټول موجودات په علم، قدرت، اراده، او قديمي حکمت د يو واحد (نور) څخه پيدا کړيدي قرآن کريم فرمايلي دي:

(غیر له دي نه دي حکم د خداي(ج) دا رنګه دي چې څرنګه غواړي پیدا به کړي (څنګه چي اراده وکړي) وبه وايي چې پیدا شه! پیدا به شي.

د قصص الانبیا فارسی په ۱۲۶ - ۱۲۹ مخونو کې دا رنګه حکایت راغلی دي چې د Cu مسو د بدلیدل په Au طلا او همدارنګه د برنج (Aush) په نقره یا (A9) سره تبدیلدی شي حکایت دادی:

څرنګه چې موسی (ع) خپل قوم ته وویل چې دتورات شریف نسخې جوړې کړئ او ويې لولئ او په هغه عمل وکړئ. هغوی نسخې جوړي کړي. د خدای(ج) فرمان راغی چي ای موسی(ع) ووایه چې دغه تورات شریف په قسما قسم زینتونو سره ښکلی کړئ.

موسی علیه السلام ویل چې ای الـهی مونږ څه شی نه لرو چې تورات ښکلی کړو. نو جبرائیل(ع) راورسید او ويې ویل چې ای موسی(ع) وابنه (ګیاه) چې ما ویلی وو چې له دی ونبو (ګیاه) څخه خسکي (ګوساله) وسوزوه.

هغه وابنه له دوو نورو ډولو وابنو سره ګډ کړه. که چیري په مس باندې ووهی طلا (سره زر) او که چیری پر برنج سره ووهی ترینه نقرې جوړیږی.

او د خوسکي قیصه دارنګه ده:

د بني اسرائل په قوم کې یو زرګر وو چې سامري نومیده او د موسی(ع) خوريې کیده. د فرعون اود فرعون د لښکریانو د غرقیدو په وخت کې سامري جبرئیل(ع) د یو سپور سړي په شان ولید چې پر یو سپین آس ناست دی. څنګه چې دده آس قدم واخیست د هغه آس د قدم لاندي وابنه پیدا کیده. سامري پوه شو چې دغه سپور شخص جبرئیل(ع) دي چې د موسی (ع) مرستې ته راغلی دی. سامري د آس لاندي څه د ختې واخیستلې او فکر يې کاوه تر څو چې خوسکئ يې جوړ کړه.

نو هغه وخت سامري د بني اسرائيل قوم جمع کړ او ويې ويل:

دا شل ورځې شوې چې موسی (ع) د اويا تنه سپين ږيرو په ملګرتيا د طور غره ته تللی دی د موسی(ع) خدای ماته خبر راکړ چې هغوی مړه شول. که چيرې غواړئ چې د موسی(ع) خدای تاسی ته ښکاره کړم تر څو احوال يې ووايی؟

خلکو وويل چې سمه ده سامري د يو خسکۍ په جوړولو پيل وکړا و خلك د هغوي په خوښه او خوشحالۍ سره هر يو زيورات او دينار راوړې اورته واچوی، زر په اوبه شو تر څو چې قالب ډك شو سامري اور مړ کړ. قالب يې واخيست او پاك يې کړ او هغه وخت يې بني اسرايل ته يې وويل:

راځئ سجده وکړئ، يو بل پسې ولويدل، سامري د هغه د ګياو څخه دخسکي په خوله کې ورکړه چې په خبرو راغی، څنګه چې بني اسرائيلو واوريد، سامري وويل چې دادي ستاسی خداي او دموسی (ع) خداي. د موسی (ع) قوم دغه خوښه کړه او سجده يې ورته وکړه او په خوسکي پرستي مشغول شول او د هغه ۱۲ دوولس قبيلی يا طايفي چې کامل آيمان يې درلود. له هغوي څخه يې هجرت وکړ او کوه قاف ته راووتل او جماعتونه يې جوړ کړل او دخداي تعالی عبادت يې کولو او د رنګارنګ نعمتونو لايق شول.

(د زياتو معلوماتو له پاره قصص القران ته مراجعه وکړئ).

بر علاوه د مسو تبديلی په طلا دا امکانات او ډير نور روايتونه نقل شويدي چې مشهور د هغه څخه هم د سنګ فارس په نامه يو فولکوريکه کيسه ده..

د کابل پوهنتون د ادبياتو د پوهنځی استاد محترم مرحوم استاد پوهاند صاحب جاويد هم د هغو په هکله ليکلی دي چې ددغې کيسې يو روايت:

په پخوانيو زمانو کې د کابل په ښار کې دوه ورونه وو د علی رضا خان او علی مردان خان په نامه.

علی رضا خان يو زوی درلود. ډير په ښکلا او ځواني چې په ښو ورځنيو فنونو برابر په ښه رويه او کردار د خلکو سره په ښار کې و. مګر پس له يوې مودې څخه ورځ په ورځ ضعيف او ډنګر کيدو. او دخلکو څخه لري شو او دښار ډاکتران دده د تداوۍ څخه عاجز پاتي شو.

پلار يې يو پير درلود هغه ته ورغي او د هغه څخه يې مرسته وغوښته سپين ږيری پير راغی په خبرو کې يې دکور حال پوښتنه وکړه او د زوي پوښتنه يې وکړه هلك ګويا شو چې يوه ورځ د ښار د يوې کوڅۍ څخه تيريده چې يوه ښائيسته جلۍ يې وليده، نو هغه وخت د سترګو څخه يې خوب او د خولې څخه يې اشتها ولاړه. پير او پلار زوي ته اطمينان ورکړ چې په هر صورت چې ممکنه وي، هغه جلۍ د هلك په نکاح راوړي.

هلك هغه جلۍ په نکاح کړه مګر د هلك ژوند ورځ په ورځ خرابيدو. پلار يې بيا هم هغه پير (بزرګ) ته ورغی او د خپل زوی حال يې بيان کړ او د هغه د جوړيدو خواهش يې له پير څخه وکړ.

پير هلك ته راغی او ورته ويل به يې چې نن شپه دخوب په وخت کې خپله يوه ګوته غوڅه کړه او په هغې څه مالګه ووهه. تر څو د هغي لـه سوي او درد څخه بيدار پاتي شي او داسي به وښايي چې تاته خوب درځي هر څه چې ووينې چوپه خوله پاتی شه. نو بيا به ته هيڅ ته شکايت ونکړې، صبا به بيا خبرې کوو.

صبا بيا هغه پير هلك ته راغی او پير د پيښې پوښتنه وکړه چې څه وشول؟ او څه وليدل؟

هلك وويل: داسې نيمه شپه وه چې زما ښځه لـه خوبه پاڅيده يوه كوزه چې د اوبو څخه ډكه وه وڅكلې بيا هم تږې وه يو څه وخت غلې پاتې شوه. بيا لكه بلا اژدهار وړده شوه، چې سر يې تر كابل سيند يا درياب پورې رسيده او نوره بدن يې په كوټه كې وو. لږ څه وروسته راوګرځيد او بيرته خپل اول حالت ته راغى او ويده شوه.

پير وويل: چې دغه نسل د انسانانو له نسل سره هيڅ اړيكې نلري او يو جدي خطر دي. سبا له هغه څخه وغواړه چې ډيره آرزو لرې چې د هغه له لاسه ډوډۍ وخورې چې خپله يې په تندوركې پخه كړي.

پير تكرار كړه: زويه! هوښياره اوسه چې هيڅ بهانه دهغه قبوله نكړې، تر څو هغه ومني چې تنور ګرم كړي او ډوډۍ پخه كړي او د ډوډۍ د پخولو په وخت كې دهغه ماشوم دهغې په غيږه كې واچوه. څه وخت چې غلي ياښه آرام شي دواړه په تندور كې واچوه، سرېې محكم كړه.چې بيا ورته سر خلاص نكړې. هلته ما خبر كړه. هلك همداسې وكړل او پيرته يې احوال وركړ. پير دتنورسر واخيست تنور يخ شوى وو. د تيګو يا ډبرو په دوو كلولو بدل شوي وو. چې نوم يې (سنګ فارس) كيښود او هغه غټه تيګه يې هلك ته وركړه او كوچنى كلوله يې له ځان سره واخيسته او وې ويل: هر وخت چې دغه كانې يا تيګې له مسو سره ووهې، طلا او كه هر وخت يې لـه برنج سره ووهې نقره به شي او پير په خپله ورك شو.

لـه هغـه وختـه وروسـتـه علـي رضـا خـان او علىمـردان خـان ددولـت پـه درلودلوسره دومره مشهورشول چې د دوي ټول د خوراكونو لوښي هم له طلا اوسرو زرو څخه جوړ شوي وو.

د ځينو رواياتو له مخې په هغه وخت د انګريزانو حاكميت په ملك كې جاري و او د وخت پادشاه دانګليس امپراطور په امر د (سنګ فارس) له

هغه وغوښت. خو هغه پادشاه ته يو شرط پيشنهاد کړ هغه حاضر دي چې سنګ فارس به په خپل لاس دبرتانيې امپراطور ته ورکړي. پاچا هغه شرط قبول او هغه يې دهندوستان له لارې برتانيې ته وليږه.

راغلي دي چې هلك په بيړۍ کې سپور و، د هند له لارې يې برتاني ته سفر کاوه په لاره کې مس وغوښتل هغه سنګ فارس موجود و خلکو ته وښودل او هغه په مسي لوښي ووهل چې ميسي لوښی په طلا بدله شو، هغه وخت يې تيګه يا ډبره سيند ته واچوله او په دې توګه سنګ فارس ورك او دهغه حکايت په عامه توګه پاتې شو. همدارنګه دهغو آثارو په ډله کې چې د هغوي په اساس مس، نقره او سيماب په طلا تبديليږي په لس ګونو عنوانونه دي لکه، اسرار قاسمي، سرالمستتر (   ) کنزالحسين، نقش سليماني، مجربات سليماني، او په لس ګونو نورو کتابونو چې په بازارو کې خرڅيږي اودسل ګونه کاله راپه دې خوا يې دخلکو پام ځانته اړولی دی.

ب: دعيني شواهدو په رڼا کې په طلا باندې دمسو بدليدل:

د ځيني افسانو او زړو رواياتو له مخې د ځينو فلزاتو تبديلدل، لکه دمس ، سيماب او نقره په طلا د يو علم او فن په توګه دي، چې دغه علم د کيميا له مخې دي. دکيميا يا شيمي لفظ يوه عربي کلمه دي چې د راز او پټ په مفهوم دي چې پخواني کيميا پوهانو به خپل رازونه له يو او بل څخه پټول.

جادوګرانو، کشيشانو د ځيني موادو له خواصو په استفاده سره خپل رازونه يې له يوبل نه پټول، په منځنيو پيړيو کې کيميا دانانو ځيني عناصر په ځانګړې توګه يو بل باندې بدلول چې هغوی ته به يې هم کيميا دانان ويل. ځکه ځينو حاکمانو او د قدرت درلودونکو د هغه وخت کيميا دانانو

ته تکلیف ورکاوه، حتی په اور کې یې اچول له دې دلیله بعضي علایم یې د نموني په توګه له ځان سره ساتل.

د تنني‌و پلټنو او څېړنو په نتیجه کې کانونو ایستل څخه فلزات په ځانګړې توګه لکه سیماب، مس، طلا په ځینو هیوادونو کې را پیدا شول.

ددغو درو فلزاتو موجودیت په یوه طبیعي معدن کې یو له دلایلو ددغه دریو فلزاتو یوه برخه وي. ځینی قدیمي روایتونه وایي څوك چې وکړی شي چې سیماب چې یو مایع ډوله فلز دي او په آساني سره پاشل کیږي، که جامد کړی نو په سپین زر به بدل شي له ځینو روایتونو له مخې روایتي کتابونه په کیمیاوي کتابونو مشهور شویدي. سیماب چې پخپله سپین دي، کولی شي د ځینو ترکیبونو پر اساس زیړ رنګ او طلایي خواص ځانته واخلی، یعني که چیري په ډېره باندي د شوري تیزاب چې نننه ورکوونکی د طلا دي، واچول شي هغه سیماب به د طلا خواص پیدا کړي او د شوري تیزاب نه شی کولی چې هغه په اکساید بدل کړي.

علاوه پر دی د آتومي تشعشاتو په نتیجه کې د سیمابو تبدیلیدل په طلا سره هم ممکن پیژندل شویدي.

په یوې مجلې کې چې تقریباً (۳۰) کاله وړاندي مې لوستلی وه، یو حکایت موجود وو چې ګواکي دکیمیاوي او هستوي انفجاراتو په جریان کې په ځانګړې توګه د بمباریو له وجې په جاپان، او ویتنام کې وو، هغه سیماب چې د بمونو نقل کوونکي وو ټول په طلا بدل شوي وو.

که چیرې دغه حکایت حقیقت ولري د یو ډول عنصر تبدیلي په بل عنصر نه یوازې دا چې ناممکن نه دي، بلکې عملي ثبوت شوی هم دي.

طلا په مختلفو دلایلوسره په بازار کې په خالص صورت نه پیدا کیږي، یو له دي دلایلو د طلا نرم والی او د هغه دماتیدو خواص دي چې له دي

امله معمولي طلا په بازارونو کې پیدا کیږي چې هغه د مس او نقري له ترکیب څخه دي.

۶ - د ترافیکي پیښو د مخ نیوي په خاطر څو لارې چارې:

په نړۍ کې ترافیکي مختلفې پیښې اجتماعي او همدارنګه اقتصادي خطرونه مینځ ته راوړي او دا چې ډیر انسانان د ترافیکي پیښو په اساس له منځه ځي، دا چې ددي فاجعي څخه مخ نیوی شوي وي، مختلفې لارې وجود لري.

الف: د وسایطو او وسیلو کم والی.

ب: له کمپیوټر څخه استفاده.

ج: له مخصوصو پرکونو څخه استفاده.

لازمه دي چې له دې پورتنیو موادو څخه استفاده وشي.

الف: د نقلیه وسایطو کموالی یا ساده او کوچنی جوړول:

د نفوسو د ډیروالې په تناسب او همدارنګه د نقلیه وسایطو ډیروالی. خاصتاً په لویو ښارونو کې د موټرو ډیروالی باید له ښار څخه کم شي. باید چې کوچنی موټر یو کسیزه او دوه کسیز موټرونه جوړ شي. یقیناً دغه رقم موټر چې خفیفه ماشین ولري، نو کم ځای به ونیسي او ورسره به د ترافیکي پیښو ضایعات هم پکې کموي.

ب: د کمپیوټر له وسایلو څخه خدماتي استفاده:

په دې طریقه کې د سترګو په شان د لیدلي(Lens) اتومات کمپیوټر ا نصبول، توصیه کیږي چې په احتیاط سره په وړاندیني او وروستني برخه د

وسایطو کې نصب وشي. چې په یوه معینه زاویه کې، د مثال په توګه په لس متري فاصله کې، وړاندې او وروسته فاصلې، سرك څاري. په دې ترتیب چې دغه کمپیوټري آله وکړای شي چې د وسایطو لاره بنده کړي مشخص او وکتل شي وسایط کله هم د ضرورت په وخت کې اتومات کمپیوټري ودروي.

ج: وړاندې ټګ او وروسته ټګ د اتومات بریکونو په نصبولو سره:

په دې طریقه یوه سلسله اومات بریکونه لکه فنر د واسطې په مخکنې برخه او د چلوونکي نصبول په مخکې په منځنۍ برخه د واسطې کې توصیه کیږي، چې هم ارزانه او هم اقتصادي دي.

ودروونکي (چې د اتومات اوسپني برك په شکل) د واسطې په مخکنۍ برخې کې نصب کیږي، فنري شکل یا (اسپرنګي) هغه وخت په مخکینۍ برخه کې وسایط به ودرول شي. د تلفاتو په شمیر کې به لازم کموالی راشي. او هغه چې د چلوونکي په عقبي یا شاته خواته کې نصب شي، داسې چې شاته د واسطې سره ولګیږي له واسطو سره به کمك وکړي چې د پرمخ وړاندې تصادم په صورت کې به د تلفاتو شمیر کم شي.

۷ - په راتلونکې کې پیپ یا پلاستیکي واتر پمپونه!

یو له هغه مشکلاتو څخه چې زیاتره هیوادونه له هغه سره مخامخ دي هغه د زراعت او د کرکیلي له پاره د اوبو کم والی دي. او افغانستان هم د کرنې له پاره د اوبو له کمښت سره مخامخ دي او همدارنګه د اوبو لګولو د غیر منظم سیستم موجودیت دي. ځکه د ځمکې اوبه کول ایجابوي چې

بندونه، د واټرپمپونو لګول، یا نفتي واټرپمپونو لګول چې ډیر د لګښت ته اړتیا لري نو ډیر غریب هیوادونه دغه توان نلري.

نو ددغو هیوادونه د برقي واټر پمپونو نشتوالی په صورت کې د بادی او لمریز واټرپمپونو د پلاستکی او ربړي او یا فلزی پایپونو څخه په موثره توګه کار اخیستی شي.

ولي څرنګه کیدای شي چې یو د پلاستیکي، رابري یا فلزي پیپ، د واټر پمپ په توګه ورڅخه کار واخلي.

څنګه چې ګورو یو چلوونکي د یوه پلاستیکی پیپ چې ډیر ساده او معمولي دی، د تیلو په انتقال کې د یوی خواله بلی خوا څنګه کار اخلی؟ ددی حالت دکتلوسره د فزیك هغه فرمول زموږ مخې ته راځي چې د هغه په اساس د سرعت د یوه کاڼي مساوي دي د سرعت د یوه چرګ د پر په خلا یا فضا کې.

دا قانون موږ ته ښیی که چیري په داخل د پیپو کې یوه خلا یا خالیګا پیدا کړوله هغې څخه په استفاده وکړی شو د دریاب د جهیلونو، ویالې، او حتی دکوهي اوبه هم د فلزي، رابري، پلاستیکي او نورو پایپونو پواسطه اوبو لګولو د پاره استعمالیږي.

په لومړي ځل په پیپ کې یوه قوه، یو هوایی قوي کشش ته ضرورت دي، تر څو وکړئ شی چې د پیپ په دننه کې هوایي خلا پیدا شي او اوبه له ویالو دریابونو، جهیلونو،او کاریزونو څخه په یو قوي سرعت سره خارج کړي. دغه کار چلوونکي تر یوه حده پورې د پیپ په داخل کې په خوله باندي اجراء کوي. چې داوبو د انتقال له پاره د پیپ پواسطه اول ځل په یوه محرکه آولي قوه ضروري ده او هغه هم د یوه قوي هوا کش ماشین او د

بادي څرخونو پواسطه ممکن وي. همدارنګه پيپونه د ټولو خلکو له پاره د یوه واټر پمپ حیثیت لري.

په لنډه توګه ویلی شو چې زموږ نړۍ د امکاناتو نړۍ ده. او انسان پر ځمکه دخلیفه او د اشرف المخلوقات موجود په توګه کولی شي چې پوره صلاحیت او ماموریت چې خدای(ج) ورته ورکړی دي په لاسو او سترګو اجراء کړي د شاعر له قوله:

آسمان بار امانت نتوان باز کشید
قرعهء فال به نام من دیوانه زدند

په قرآن عظیم شان کې له (۱۷۰) ځله څخه زیاته د علم او حکمت د فضیلت په اړوند ذکر اویادونی‌شویدي او په دي قرآنی احکام په پام کې نیولو سره ویلای شو چې انسان کولی شي چې د علم له برکته څخه په ګټه اخیستلو سره جهان تسخیر کړی او د بشر د هوساینې په لاره کې په کار واچوی. په دي اړوند پیاوړی شاعر شیخ سعدی علیه الرحمه خپلو خبرو ته د پای ټکی ږدم چې وایی:

رسد آدمي به جایی که به جز خدا نه بیند
بنګر که تا چـــې حد است مقام آدمیت
و من الله توفیق

فیض محمد (نایاب - عطایی)

مآخذ:

۱- حميرا (علمي) اطلاعات عمومی مصور، تهران، ۱۳۸۲ هـ. ل کال.
۲- ويل دورانت، لذات فلسفه، د زرياپ خويي عباس ترجمه تهران. ۱۳۸۰ هـ. ل کال.
۳- فيض محمد ناياب، د دانا مجله، د مقالو مجموعه، ۱، ۲، ۳ ګڼې پيښور ۱۳۷۴ هـ. ل کال.
۴- محمود حکيمی، پرسش و پاسخ علمی، تهران، ۱۳۷۲ هـ. ل کال.
۵- وزارت معارف، تعليم و تربيه دينی، د اووم ټولګی درسي کتاب، کابل، ۱۳۸۱ هـ. ل.
۶- مير داماد، مير داماد کبير، پشاور، ۱۹۹۸ م، ۱۳۷۷ هـ. ل کال.
۷- علي بهايی، خزنيته الفوائد و محرمات هاشمی، بمبي، محمدي مطبعه؟
۸- محمد جوزي، طم طم هندی، بمبي، محمدي مطبعه ۱۳۸۰ هـ. ل کال
۹- جرال واکر، اسرار شعبده بازی، ترجمه، کاظم فايقي، تهران ۱۳۸۱ هـ. ل کال
۱۰- ګرګين کياني، رموز کف شناسي و قيافه شناسی، تهران.
۱۱- خان آقا سرور، تياتر در افغانستان، پيښور، ۱۳۷۹ هـ. ل کال.
۱۲- قصص الانبياء فارسی آريانا کتب خانه پشاور.
۱۳- عبدالحسين سعيديان، دايره المعارف شرق، تهران.
۱۴- احمدشاه حسيني، معالجهٔ مسنون سحر و چشم بد، پشاور، ۱۳۷۳ هـ. ل کال.
۱۵- خليل الرحمن نعماني، نماز کامل ترجمه کوونکی مولانا محمد شهدا سراواني، پشاور.
۱۶- علي بهايی، جامع الدعوات کبير، بمبی، محمدی مطبعه.

PROPERTY OF ACKU 12255

د اریک د ګرځنده کتابتونونو خپاره شوي کتابونه

۱ د افغانستان عمومي جغرافيه
۲ جغرافیای عمومی افغانستان
۳ د افغانستان تاریخی ودانۍ
٤ بناهای تاریخی افغانستان
۵ د افغانستان محلي خواړه
۶ ورزشهای محلی افغانستان
۷ سپینه کوتره
۸ کمان طلائی
۹ زده کړو چه ور زده کړو!
۱۰ بیاموزیم تا بیاموزانیم!
۱۱ په افغانستان کې د چاپیریال ساتنه
۱۲ حفاظت محیط زیست در افغانستان
۱۳ په افغانستان کې د بوزغلیو او باغونو جوړونه او روزنه
۱٤ تربیه و تهیهٔ بزق و باغها در افغانستان
۱۵ د تمدن سوغات
۱۶ ارمغان تمدن
۱۷ زلزله در افغانستان
۱۸ په افغانستان کې زلزلې
۱۹ معیوبین و جامعه
۲۰ معیوبین او ټولنه
۲۱ د افغانستان لنډه کی تاریخ
۲۲ تاریخ فشرده افغانستان
۲۳ د چرګانو ساتنه
۲٤ مرغداری
۲۵ دنیای کودك
۲۶ د ماشوم نړۍ
۲۷ نگاهی بر اوضاع اقتصادی افغانستان
۲۸ د افغانستان اقتصادي حالت ته يوه کتنه
۲۹ د شاتو مچیو روزنه
۳۰ زنبور داری
۳۱ د افغانستان مشاهیر
۳۲ مشاهیر افغانستان
۳۳ د افغانستان کلك پوستي میوې
۳٤ میوه های سخت پوست افغانستان
۳۵ جغرافیای ولایات افغانستان
۳۶ د افغانستان د ولایتونو جغرافيه
۳۷ تکنالوژي بايوګاز
۳۸ د بایوګاز تکنالوژي
۳۹ پرخوری یا خود خوری
٤۰ ډير خوراکي
٤۱ بازی های عامیانه اطفال
٤۲ د ماشومانو اولسي لوبې
٤۳-٤٤ لندی ها
٤۵ رهنمای تشخیص و تداوی امراض چشم، گوش، گلو و بینی
٤۶ د سترګو، غوږ، ستوني او پزې ناروغیو د تشخیص او درملنې لارښود
٤۷ سرگرمی با تجربه های علمی
٤۸ په علمي تجربو سره وخت تیرول
٤۹ په افغانستان کې کاني زيرمې

۵۰ ذخایر معدنی افغانستان
۵۱ اساسات ماهی پروری
۵۲ د کبانو د روزلو لاربنوونې
۵۳ اوبه د ژوند سرچینه
۵۴ آب سرچشمه حیات
۵۵ تدبیر منزل
۵۶ د کور سمبالښت
۵۷ سبزی ها
۵۸ سابه
۵۹ د افغانستان مشاهیر (دویم ټوک)
۶۰ مشاهیر افغانستان (جلد دوم)
۶۱ توصیه های مفید برای انکشاف باغداری در افغانستان
۶۲ په افغانستان کې د باغونو د پرمختګ په هکله ګټورې لارښوونې
۶۳ شاهراه های افغانستان
۶۴ د افغانستان لویې لارې
۶۵ ورزش
۶۶ ورزش (پښتو)
۶۷ تاریخ مختصر وسایل اطلاعات جمعی در افغانستان
۶۸ په افغانستان کې د ډله ییزو اړیکو وسایلو ...
۶۹ سیمای محیط زیست افغانستان
۷۰ د افغانستان د چاپیریال بڼه
۷۱ اقتصاد
۷۲ اقتصاد (پښتو)
۷۳ تخنیك ابتدایی رادیو
۷۴ د راډیو لومړني تخنیك
۷۵ د افغانستان مشاهیر (دریم ټوک)
۷۶ مشاهیر افغانستان (جلد سوم)
۷۷ دانستنی های مالداری و وترنری
۷۸ د وترنرۍ او مالدارۍ په هکله لارښوونې
۷۹ صنایع دستی افغانستان
۸۰ د افغانستان لاسي صنایع
۸۱ هرات در دورهٔ تیموری ها
۸۲ هرات د تیموریانو په دوره کې
۸۳ نباتات صنعتی
۸۴ صنعتي بوټي
۸۵ جهان نما
۸۶ نړۍ ښود
۸۷ گلدستهٔ اطفال
۸۸ د ماشومانو ګل غونچه
۸۹ آبهای تحت الارضی و معدنی افغانستان
۹۰ د افغانستان تر ځمکې لاندې او کاني اوبه
۹۱ روغه ټولنه
۹۲ جامعهٔ صحت مند
۹۳ شهر کابل در طی قرون
۹۴ کابل ښار د پېړیو په اوږدو کې
۹۵ اطلس ولایات افغانستان
۹۶ د افغانستان د ولایتونو اطلس
۹۷ تجارت در افغانستان
۹۸ په افغانستان کې سوداګري
۹۹ سیری در امواج موسیقی
۱۰۰ د موسیقي په څپو کې
۱۰۱ کمپیوټر (پښتو)
۱۰۲ کمپیوتر (دری)
۱۰۳ باستان شناسی در افغانستان
۱۰۴ لرغون پېژندنه په افغانستان کې
۱۰۵ ادب پوهنه
۱۰۶ ادب شناسی

۱۰۷ اساسات تولید نباتات زراعتی در افغانستان
۱۰۸ په افغانستان کې د کرنیزو نباتاتو تولید
۱۰۹ افسانه ها و سرگرمی ها برای اطفال
۱۱۰ د ماشومانو لپاره کیسې او سرګرمې
۱۱۱ حیات وحش افغانستان
۱۱۲ د افغانستان وحشي ژوي
۱۱۳ محیط زیست و اقلیم افغانستان
۱۱۴ د افغانستان چاپېریال او اقلیم
۱۱۵ گوهر شاد ستارهٔ تابناک عصر تیموریان
۱۱۶ ګوهر شاد د تیموریانو په دوره کې ځلانده ستورې
۱۱۷ افسانه گلها
۱۱۸ د ګلانو کیسې
۱۱۹ صحت خود را چونه وقایه نماییم؟
۱۲۰ خپل روغتیا څنګه وساتو؟
۱۲۱ جهان ما
۱۲۲ زمونږ نړۍ
۱۲۳ مشکلات مسکن در افغانستان
۱۲۴ په افغانستان کې د استوګنځي ستونزې
۱۲۵ په افغانستان کې صنایع او په ملي اقتصاد ...
۱۲۶ صنایع در افغانستان و نقش آن در اقتصاد ملی
۱۲۷ د کورنۍ ژوند لارښود
۱۲۸ رهنمای زندگی خانواده گی
۱۲۹-۱۳۰ مجموعهٔ مقالات هشتمین سیمینار بین المللی کوشانیان
۱۳۱ دستور همه گانی زبان دری (صرف و نحو)
۱۳۲ پښتو ژبې لنډ ګرامر (صرف ـ نحوه)
۱۳۳ باستان شناسی در افغانستان (جلد دوم)
۱۳۴ په افغانستان کې لرغون پېژندنه (دویم ټوک)
۱۳۵ طبي بوټي
۱۳۶ نباتات طبی
۱۳۷ دانش برای نوجوانان
۱۳۸ د نویو ځوانانو لپاره پوهه او معلومات
۱۳۹ با مخلوقات خطرناك طبیعت آشنا شویم
۱۴۰ د طبیعت د ځینو خطرناکو مخلوقاتو پېژندنه
۱۴۱ څو خطرناکې ناروغې ...
۱۴۲ چند بیماری خطرناك ...
۱۴۳ برخی از معلومات، نمایشهای تفننی و رموز آن

د لیکوال لنډه پیژندنه:

فیض محمد نایاب _ عطایی، د حاجي عطا محمد زوي د کابل د علي رضا خان په ګذر کې په کال۱۳۳۸ هـ . ل کي زیږیدلی دی.

زده کړې: په۱۳۵۴ هـ . ل کال کې د کابل د حبیبی عالی لیسی څخه فارغ شویدي. په۱۳۵۸ هـ . ل کال کې د کابل پوهنتون د ادبیاتو د پوهنځي د فلسفي او ټولنیزو علومو په څانګه کې لوړې زده کړې سرته رسولي دي د ژورنالیزم مسلکي زده کړه یې له۱۳۷۰ تر۱۳۷۱ هـ . ل کاله پوري په پېښور کې د افغان نشراتي مرکز (AMRC) د راډیویي تعلیماتو په انستیتوت کې سرته رسولي دي.

دندې: د۱۳۶۰ کال څخه تر۱۳۶۷ هـ . ل کال پورې پروډیوسر، بیا وروسته د راډیو افغانستان د انسجام او ارزیابي د اداري اډیټور، مرستیال او د لنډې مودې له پاره یې د همدغې ادارې د سرپرست په توګه دنده ترسره کړیده. له۱۳۷۰ څخه تر۱۳۷۵ هـ . ل کاله پورې د DANA د موسسي د نشراتو او سروي د پروژو کار کوونکي او بیا وروسته د دانا د مجلې د مسئول مدیر په توګه. د۱۳۷۵ هـ . ل کال څخه وروسته د افغان نشراتي مرکز (AMRC) د نشراتي سروي ګانو د همکار په توګه. له۱۳۸۱_۱۳۸۲هـ . ل کال د آئینه افغان اید د جریدي د اډیټوري بورډ د غړي په توګه، همدا رنګه د۱۳۷۹ څخه۱۳۸۲ کلونو پورې د افغانستان د تفاهم او ملي یووالي شورا (CUNUA) د تفاهم د جریدي د اډیټوري بورد د غړي او د جریدې د مرستیال په توګه خپله ژورنالیستي دندې سرته رسولې ده.

د۱۳۸۰ هـ . ل کال څخه وروسته د اریک د ګرځنده کتابتونونو د ادارې (ABLE) د اډیټوري بورډ د غړي په توګه اوس د Internews د موسسي د سلام وطنداره د ادارې د راډیویي خپرونو د ایډیټور په توګه په دنده بوخت دی.

په (ARIC) کې د ده چاپ شوي آثار: د رادیو ابتدایي تخنیک، کمپیوټر (ژباړه) او د همدې اثر (ځیني معلومات او د تفنني ننداړو رمزونه).

هغه آثار چې د چاپ لپاره چمتو دي: د فلسفې په مفهوم کې څیړنې، په روان پیژندنې باندې سریزه، د بشر نیکمرغی (رساله) په ختیځو هیوادونو کې ځینو علومو او فنونو ته یوه لنډه کتنه، د کیمیا ګری څخه تر کیمیا پورې. د فاریاب ولایت د قیصار او دولت آباد د ولسوالیو ټولنیزو او اقتصادي حالاتو ته یوه لنډه کتنه ...

د اریک ګرځنده کتابتون
ځواکمن
د اکبر د اطلاعاتي او نشراتي منابعو مرکز

د اریک د ګرځنده کتابتونونو د خپرونو لړۍ
پرله پسې نمره ۱۴۴